Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

DARBININKAS

Vol. LXIII, Nr. 22 | Birželis-June 9, 1978 | Penktadienis-Friday | SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N.Y. | 341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y. 11207 | 25 centai

Savaitės įvykiai

Prez. Carter apkaltino Sov. Sgą už karinių pajėgų Europoj didinimą ir įrodinėjo, kad vakarų valstybės negali likti abejingos dėl Sov. S-gos ir Kubos įsikišimo į Afrikos reikalus. Tik vienas Turkijos min. pirm. Bulent Ecevit ragino vakarų valstybes ieškoti dialogo su Sov. Sga.

Kinija apkaltino Sov. S-gą dėl vairuojamų raketų bazės centriniame Vietname įsteigimo.

Atlanto sąjungos valstybių vadai įspėjo Sov. S-gą, kad jos ir Kubos kariniai veiksmai Afrikoj kenkia atoslūgio politikai ir santykių tarp vakarų ir rytų gerinimui.

Lankydamasis Čekoslovakijoj, Sov. S-gos prez. Brežnev apkaltino vakarų valstybes už kišimąsi į Zairo reikalus ir teigė, kad tokie veiksmai gali pakenkti aloslūgio politikai. Jam ten beviešint, Čekoslovakijos policija buvo areštavusi visus žinomus disidentus.

JAV nutarė dalyvauti vakarų valstybių konferencijoj Zairo ūkiui po invazijos atgaivinti ir turimom skolom išdėstyti.

Egipto prez. Anwar el-Sadat pareiškė, kad jis yra pasiruošęs atvirom derybom su Izraeliu, jei tik Izraelis sutiktų padaryti nuolaidų.

Zaire karo teismas nuteisė mirti Kolwezi miestą gynusį brig. gen. Tshikeva už bailumą ir pabėgimą iš kautynių.

Prez. patarėjas saugumo reikalam Zbigniew Brzezinski supažindino Kinijos vadus su vedamų su Sov. S-ga derybų smulkmenom ir JAV siekiamo saugumo tikslais. Esą JAV ir Kinijos tikslai priešintis Sov. S-gos įsigalėjimui sutampą.

Turkijos min. pirm. Bulent Ecevit pareiškė nematąs jokios grėsmės iš Sov. S-gos pusės ir dėl to pasiryžęs lankytis Sov. S-goj ir galbūt pasirašyti kokį politinį dokumentą.

Atlanto sąjungos valstybių galvų konferencija sutarė sustiprinti karines pajėgas ir pasirengimus Europai nuo galimo Sov. S-gos puolimo apsaugoti.

Europos valstybės parūpina Nato karinių pajėgų 90 proc. sausumos kariuomenės, 80 proc. karo laivyno ir 75 proc. karo aviacijos.

Jugoslavijoj buvo sulaikyti 4 V. Vokietijos ieškomi teroristai —Brigitte Mohnhaupt, Rolf-Clemens Wagner, Peter Boock ir Sieglinde Gutrun Hoffman. Už jų išdavimą V. Vokietijai Jugoslavija reikalauja išduoti ten besireiškiančius kroatus teroristus.

Egipto organai uždraudė kai kuriem žurnalistam ir rašytojam išvykti į užsienį tol, kol jų tardymas dėl užsienio spaudoj pasirodžiusių nepalankių straipsnių apie Egiptą bųs užbaigtas.

JAV vėžio tyrimo 11 mokslininkų, protestuodami dėl disidento Juri Orlovo nuteisimo, atidėjo savo kelionę į Sov. S-gą neribotam laikui.

Britanijos liberalų partija nutarė, parlamento sesijai pasibaigus, neberemti darbo partijos vyriausybės.

Sov. S-ga apdovanojo aukščiausiu žmonių draugystės ordinu Amerikos Occidental Petroleum korporacijos pirm-ką dr. Armand Hammer už prekybos tarp JAV ir Sov. S-gos plėtimą. Gavęs ordiną apdovanotas ir pareiškęs, kad jam žmogaus teisių reikalai Sov. S-goj visai nerūpi ir kad jis rūpinasi tik bizniu.

TAUTOS FONDAS STIPRUS

Tautos Fondas, Vliko veiklai telkianti lėšas organizacija, birželio 3 susirinko New Yorko Kultūros Židiny į ketvirtą savo suvažiavimą. 10 val. suvažiavimą pradėjo Tautos Fondo tarybos pirm. Jurgis Valaitis. Po Tautos Fondo valdybos nario kun. dr. Kornelijaus Bučmio, OFM, sukalbėtos invokacijos sugiedotas Lietuvos himnas.

Suvažiavimo dalyvius žodžiu sveikino Vliko valdybos pirm. dr. Kęstutis J. Valiūnas ir K. Miklas, perdavęs LŠST c.v. pirm. Milkovaičio sveikinimą. Raštu sveikino Lietuvos gen. konsulas New Yorke A. Simutis ir Altos pirm. dr. K. Bobelis.

Pereito suvažiavimo protokolą perskaitė Marija Noreikienė. Protokolas priimtas be pataisų.

Savo pranešime Tautos Fondo tarybos pirm. Jurgis Valaitis supažindino su tęsiamu Vliko išlaikymu. Vlikas iš gaunamų lėšų leidžia knygas, informacinius biuletenius ir parūpina radijo transliacijas į okupuotą Lietuvą. Pajamų rinkime ypač išreikšta padėka Kanados aukotojam ir nenuilstamiem aukų rinkėjam.

Tautos Fondo valdybos pirm. Ignas Gasiliūnas priminė, kad pereitais metais įvykdyti du vajai, o taip pat aukos renkamos ir kitais atvejais. Įgaliotiniai renka savo nuožiūra ir siunčia centrui. Valdybos vicepirm. J. L. Giedraitis pranešė, kad valdybos darbas gerėja ir stiprėja. Veikia 37 įgaliotiniai. Stengiamasi aukotojus pasiekti ir laiškais, kurių pereitais metais išsiųsta 4000 su viršum. Jis pastebėjo, kad aukos plaukia proporcingai Vliko veiklai.

Tautos Fondo valdybos ižd. Vytautas Kulpa referavo apie iždo stovį, o revizijos aktą perskaitė Irena Banaitienė. Visi išmokėjimai paremti pateisinamais dokumentais.

Apie Kanados Krašto atstovybės veiklą pranešė Juozas Vaičeliūnas. Apie Toronto apylinkės atstovybę, iš kur daugiausia ateina lėšų Tautos Fondui, kalbėjo jos pirmininkas Antanas Firavičius. Jis apibūdino savo

(nukelta į 2 psl.)

Tautos Fondo suvažiavimo prezidiumas. Iš k. Ignas Gasiliūnas, Kazys Jankūnas, Juozas Giedraitis, Jurgis Valaitis — pirmininkas, Juozas Vaičeliūnas, Irena Banaitienė, Antanas Firavičius, Romualda Šidlauskienė, Marija Noreikienė, sekretorė. Nuotr. L. Tamošaičio

SOVIETŲ SĄJUNGA NESUGEBA IŠSPRĘSTI ISTORINIŲ UŽDAVINIŲ

Susitikimu su rusų rašytoju Andrej Siniavskiu Torine pasibaigė dešimt dienų tęsęsis studijų simpoziumas apie disidentinių sąjūdžių veiklą Sovietų Sąjungoj ir kituose komunistų valdomuose kraštuose. Simpoziumą surengė Torino dienraštis "La Gazzetta del Popolo" drauge su Venecijos Bienalės vadovybe, kuri praėjusiais metais disidentinei temai buvo paskyrusi plačią apžvalginę parodą.

Torine surengtame studijų simpoziume buvo svarstomos įvairiausios temos, susijusios su disidentinio sąjūdžio veikla komunistų valdomuose kraštuose politinėj, kultūrinėj, socialinėj ir kitose gyvenimo srityse. Buvo surengtos disidentų dailininkų kūrinių parodos. Vyko disidentinės spaudos apžiūra. Buvo rodomi disidentų režisierių sukurti filmai, kuriuos cenzūra yra uždraudusi rodyti komunistų valdomuose kraštuose. Diskutuota įvairiomis temomis prie apskrito stalo. Diskusijose dalyvavo rusų ir kitų kraštų disidentai ir žymūs Vakarų intelektualai.

Andrej Siniavski, kuris drauge su rašytoju Jurij Daniel buvo sunkiai nubaustas dėl sovietų valdžiai nepriimtinų raštų išspausdinimo, pažymėjo, kad būti disidentu nereiškia kam nors priešintis, bet reiškia siekti sau ir kitiem teisės bei laisvės turėti įsitikinimus, kurie skiriasi nuo oficialiosios valdžios nustatytos linijos. Iš to galima padaryti išvadą, pažymėjo Siniavskis, kad ne disidentai kovoja prieš režimą, bet, priešingai, režimas kovoja prieš disidentus, slopindamas jų troškimą laisvai išreikšti savo įsitikinimus. Siniavskis taip pat plačiai kalbėjo apie rusų rašytojų santykius su valdžia, pažymėdamas, kad Sovietų Sąjungoj rašytojai, kurie nutolsta nuo valdžios nustatytų politinių ir kultūrinių gairių, yra visiškai izoliuojami ir palaipsniui nutildomi, ne tiktai atimant jiem galimybę spausdinti savo raštus, bet taip pat neduodant jiem sąlygų egzistuoti materialiai.

Kitame studijų suvažiavimo simpoziume buvo nagrinėjama darbo žmonių padėtis Sovietų Sąjungoj. Drauge su disidentais, kurių tarpe buvo Vladimiras Bukovskis, rusas darbininkas Valentinas Ivanovas, lenkų darbininkų savisaugos komiteto narys Smolar ir kiti, dalyvavo taip pat žymūs Italijos profesinių sąjungų atstovai.

Bukovskis šia proga pažymėjo, jog ir darbininkai Sovietų Sąjungoj gali būti laikomi politiniais kaliniais. Ten yra apie tris milijonus darbininkų, kurie yra kalinami ir turi atlikti priverčiamus darbus. Jie yra grubiausiu būdu išnaudojami, jų darbo valandos dažniausiai nėra nustatytos, darbo sąlygos yra nežmoniškos, jie neturi jokios galimybės reikalauti savo teisių apsaugojimo. Bukovskis paragino Vakarų pasaulio profesines sąjungas susirūpinti jų tragiška padėtim, atsisakant pirkti politinių kalinių pagamintas prekes.

Italijos Darbo Sąjungos generalinis sekretorius Benvenuto savo žody pažymėjo, jog komunistinė sistema Rytų Europos kraštuose nesugebėjo nei išspręsti laisvės problemos, nei užtikrinti darbo žmonėm pažadėtosios materialinės gerovės. Plačiai skelbiama piliečių lygybė komunistų valdomuose kraštuose, pažymėjo Benvenuto, yra grynai teoretinė, iš tikrųjų yra nėra jokios demokratijos; tariamai liaudžiai priklausanti valdžia yra siauros grupės privilegijuotų biurokratų rankose. Jau vien tas faktas, kad Sovietų Rusijoj nėra laisvos profesinės sąjungos, kuri galėtų apginti darbininkų interesus nuo valdančiosios klasės savivaliavimo, pareiškė Benvenuto, aiškiai paliudija sovietinio socializmo visišką nesugebėjimą išspręsti užsibrėžtų istorinių uždavinių. (LRTV)

STIPRIŲJŲ REZOLIUCIJŲ ŽYGIS VĖL PAJUDINTAS JAV SENATE

Šeši senatoriai prisijungė prie senatoriaus Curtis rezoliucijos

"Jau seniai turėjome pilnai pajudinti Lietuvos ir kitų Pabaltijo kraštų bylos reikalą JAV Kongrese", — kalbėjo **senatorius Barry Goldwater** (R.-Ariz.), jungdamasis prie senatoriaus Carl T. Curtis rezoliucijos (S. Con. Res. 68), kuria reikalaujama Lietuvai, Latvijai ir Estijai pilna laisvė ir nepriklausomybė. Be senatoriaus Barry Goldwater, kaip koautoriai prisijungė prie minėtos rezoliucijos ar šie senatoriai: **Milton R. Young** (D.-N. Dak.), **John A. Durkin** (D. — N.H.), **Orrin G. Hatch** (R.— Utah), **Jake Garn** (R. — Utah) ir **Clifford P. Hansen** (R.—Wyo.). Kaip iš sąrašo matyti, visi tie senatoriai yra iš valstijų, kuriose pabaltiečių skaičius yra labai mažas ar iš viso jų nėra. Kur tie senatoriai, kurių valstijose pabaltiečių yra dešimtimis ar net šimtais tūkstančių?! Mūsų pareiga juos tinkamai paspausti, kad jie baigtų savo gražbylystes ir imtųsi konkretaus darbo Pabaltijo kraštų laisvinimo žygyje.

Šiuo metu jau apie 70 legislatorių (pavieniui ar grupėmis) yra įnešę stiprias rezoliucijas Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvinimo reikalu. Juo daugiau turėsime tuo reikalu rezoliucijų, tuo lengviau bus vieną iš jų pravesti. Visam tam žygiui vadovauja Rezoliucijom Remti Komitetas.

RRK

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— **Sąjunginei sovietinei literatūros premijai gauti** iš lietuvių rašytojų kandidatu pasiūlytas **Vytautas Bubnys** (g. 1932) už romaną *"Nesėtų rugių žydėjimas"* (1975). Šis romanas yra trečioji romanų trilogijos dalis, vaizduojanti socialistinio žmogaus evoliuciją. Pirmoji dalis "Alkana žemė" (1971) — tezinis romanas, mėginąs įrodyti, kad ir doru būdu įsigytas privatus turtas žlugdąs žmogaus moralę. Romanas žiauriai suniekina patriotinius Lietuvos partizanus. Antrasis romanas "Po vasaros dangum" (1973) vaizduoja jau sukolchozintą kaimą, tariamąją kolektyvinę laimę. Nepagailėta kritikos ir kolchozo vadovam. "Nesėtų rugių žydėjimas" rodo tariamai "naujo žmogaus" iš senojo kaimo atkilimą į supramonintą miestą. V. Bubnys turi beletristo talentą. Nors jo romanų pagrinde ir yra apriorinė marksistinė tezė, bet jo vaizduojami žmonės savoje aplinkumoje yra psichologiškai įmanomi. Dėl to V. Bubnys yra tarp pirmaujančių okupuotos Lietuvos beletristų.

— Šių metų pradžioje Šiauliuose naujai pastatytuose rūmuose atidaryta **Šiaulių viešoji biblioteka.** Ši biblioteka perorganizuota iš nepriklausomybės laikų Šiaulių centrinio knygyno, turinčio pradžią 1900 metais. 1939 šioje bibliotekoje jau buvo 30 tūkstančių knygų. Dabar joje esą jau 540 tūkstančių knygų. Kasmet ji pasipildanti 45 tūkstančiais leidinių. Bibliotekos fonduose yra daug senų vertingų leidinių, lietuvių literatūros klasikų, retų kūrinių. Biblioteka taip pat turi gausius žemėlapių, gaidų, rankraščių magnetofono juostų, muzikos plokštelių, mikrofilmų, net atvirukų rinkinius. Erdviose naujųjų rūmų patalpose vyksta literatūros vakarai, susitikimai su rašytojais ir kitais menininkais, aptariami nauji leidiniai. Spaudoje rašoma, kad Šiaulių viešoji biblioteka savo dydžiu ir organizuotumu esanti antroji Lietuvoje po Vilniaus valstybinės bibliotekos. Per ją esą nesunkiai parūpinamos knygos ir iš kitų bibliotekų, net iš užsienio (?).

— Gimtajame Krašte (Nr. 19) savo **įspūdžius iš mokslinės viešnagės Amerikoje pasakoja** Liet. Mokslų Akademijos cheminės technologijos mokslininkas **Romas Šarmaitis.** Jis džiaugiasi, kad jam buvusios atidaros jo specialybės įstaigų durys New Yorke, Chicagoje, Los Angeles, San Francisco, Detroite, Bostone, Floridoje, net Havajuose. Padaręs amerikiečiam porą mokslinių pranešimų, prisirinkęs reikalingų žinių, dalinęsis mokslininiais patyrimais. Amerika esanti kontrastų kraštas, imponuojanti savo didumu ir sudėtingumu. Domėjosi R. Šarmaitis ir lietuviais; ilgai vaikščiojęs Chicagos Marquette Parke, lietuviškose kapinėse. Būdinga, kad jo globėjai buvo tik Mizarienė, Jokubka, Karosai, Masytė ir kiti raudonieji Maskvos garbintojai. Matyt, ir mokslininkam bei menininkam yra iš anksto nurodyta, kokia draugystė yra pageidaujama, kokia nepageidaujama.

— Iškilioji solistė **Nijolė Ambrazaitytė** neseniai **gastroliavo Rumunijoje.** Tenykštės operos teatre G. Verdi "Aidoje" dainavo ir vaidino Amneris vaidmenį.

— **Sąjunginiame kino festivalyje,** kuris neseniai buvo surengtas Armėnijos sostinėje Jerevanėje, iš Lietuvos buvo nuvežti ir parodyti keli filmai: *M. Giedrio* režisuotas vaidybinis filmas "Dulkės saulėje", *A. Žebriūno* "Riešutų duona", dokumentinis *R. Šilinio* filmas "Savojo aš beieškant" ir *L. Lazėno* "Mano rankos". Visi lietuviški filmai laimėjo premijas.

— Krokuvoje surengta **Lietuvos Mokslų Akademijos leidinių paroda,** kurioje rodoma per 400 knygų, išleistų per pastaruosius dvejus metus.

— Lietuvos jaunimo teatras rodo naują **V. Palčinskaitės pjesę "Andrius".** Režisierius — G. Padegimas, scenografija ir kostiumai — D. Mataitienės, muzika — A. Lapinsko.

— **Kauno dramos teatras** pavasarinėse gastrolėse **į Vilnių atvežė** M. Gorkio "Paskutiniuosius", E. Vetemos "Rožyną" ir S. Šaltenio "Duokiškio balades".

— Vilniaus dailės parodų rūmuose gegužės viduryje atidaryta **norvegų dailės paroda,** kurioje išstatyta apie 200 rodinių: tapybos, grafikos, keramikos, tekstilės darbų. Kūriniai yra žymių norvegų dailininkų, parinkti iš Moso miesto meno galerijos.

— Spaudoje rašoma, kad **plečiamas Birštono kurortas.** Naujai pastatyta senatorija iš karto galinti savo lovose paguldyti po 250 ligonių, reikalingų kurortinio gydymo. Sanatoriniam gydymui vien su kelialapiais Birštonas per metus galėsiąs priimti 15 tūkstančių žmonių. Projektuojama naujos gydyklos, restoranas, 400 žmonių sutalpiną kultūros namai, valčių nuomojimo stotis. Netrukus į Birštoną būsiančios atvestos gamtinės dujos. Tik reikia spėti, kai susirūpinta žymiais kurorto pagerinimais, tai netrukus čia pradės plūsti visoki atėjūnai iš "plačiosios tėvynės", kaip jau užplūdo Lietuvos gražųjį pajūrį.

— Vilniaus akademinio dramos teatro vyriausiam režisieriui **Henrikui Vancevičiui** "už didelius nuopelnus vystant tarybinį teatro meną" Sovietų Sąjungos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsaku suteiktas Sovietų Sąjungos liaudies artisto garbės vardas.

— **Vis ta draugystė su Gudija!** Paskutinę balandžio savaitę Minske viešėjo gausus būrys lietuvių rašytojų: Rašytojų sąjungos pirmininkas A. Maldonis, A. Baltakis, Just. Marcinkevičius, E. Matuzevičius, J. Strielkūnas, P. Palilionis. Viešnagės proga — lietuvių poezijos gudų kalba antologijos dvitomio sutiktuvės. Iškilmėse dalyvavo ir rinktiniai oficialieji Gudijos poetai. Vadovavo išgarsintasis valdiškosios ideologijos reiškėjas poetas M. Tankas, dabar einąs ir Gudijos rašytojų sąjungos pirmininko pareigas. Lietuviai jam įteikė lietuvišką juostą su specialiai įausta dedikacija. Pasakyta daug tuščiavidurių kalbų apie kaimyninių tautų draugystę, apie tamprius kultūrinius ryšius. Gudai pažadėjo 1980 išleisti gudiškai J. Avyžiaus "Sodybų tuštėjimo metą", pakartoti K. Donelaičio "Metus" su lietuvių dailininkų pieštomis iliustracijomis.

— Gegužės 5 įvykusiame Rašytojų sąjungos valdybos posėdyje daugiausia kalbėta apie reikalą paruošti **lietuvių literatūros istoriją anglų, vokiečių, prancūzų kalbomis.** Taip pat esąs aktualus reikalas turėti lietuvių **poezijos antologijas vokiečių ir anglų kalbomis.** Tuos darbus turėtų atlikti LMA Lietuvių kalbos ir literatūros institutas. Posėdy-

(nukelta į 5 psl.)

Savaitės įvykiai

Kinija pasiuntė į Vietnamą laivų ten dar esantiem kiniečiam į Kiniją pergabenti. Vietname tebėra dar apie 1.2 mil. kiniečių.

Palestinos išlaisvinimo org-jos vadai sutarė nelaikyti dalinių pietiniam Libane.

Prancūzijos legionieriai taip pat pasitraukė iš Kolwezi miesto, kurio saugumu dabar rūpinsis Zairo ir Maroko kariai.

Domininkonų respublikos prezidentu buvo išrinktas opozicinės revoliucinės partijos kandidatas Antonio Guzman.

Irakas likvidavo 14 komunistų partijos narių ir, išjungdamas elektrą ir vandenį, privertė Sov. S-gos atstovybę persikelti į kitas patalpas.

Belgijos min. pirm. Leo Tindemans pasiūlė, kad Zairo Kolwezi kasyklų sričiai saugoti būtų sudaryti afrikiečių kariniai daliniai, kuriuos susisiekimo ir susižinojimo priemonėm aprūpintų Europos bendrosios rinkos valstybės.

230 JAV teisės profesorių pasmerkė sovietų disidento Juri Orlovo nuteisimą, nes sovietų juridinė sistema esąs tik farsas.

Nežiūrėdamas didelės JAV karinių vadų opozicijos, prez. Carter pasiryžęs pasirašyti su Sov. S-ga sutartį, draudžiančią bet kokius atominius sprogdinimus.

Ginkluotas Sov. S-gos pilietis Michail Timošukov įsiveržė į suomių oro linijos Fin Air įstaiga Maskvoj ir reikalavo jį išgabenti iš Sov. S-gos, bet policijos buvo priverstas pasiduoti. Iš šį įvykį filmavusio vakarų žurnalisto filmas buvo atimtas.

Kuba oficialiai tai paneigė, bet JAV turi žinių, kad į Šaba provinciją įsiveržusius katangiečius apmokė ir paruošė Kubos kariai Angoloj.

Žurnalas Penthouse paskelbė, kad buv. JT gen. sekretorių Hammarskjold nužudė KGB agentai už tai, kad jis priešinęsis JT trijulės sistemai.

Neseniai nuverstas ir laikomas namų arešte buv. Komoro salų prez. Ali Soilih bandęs pabėgti ir buvo nušautas.

Vietnamas yra suplanavęs per 20 metų perkelti iš miestų į krašto gilumą 20 mil. gyventojų.

Palestiniečių teroristų Jeruzalės autobuse padėta bomba sprogdama užmušė 5 keleivius ir keliolika sužeidė.

Armėnai nacionalistai bandė Madride nužudyti Turkijos pasiuntinį Ispanijai.

JAV ambasados Maskvoj pastate buvo surasta elektroniniai pasiklausymo įrengimai. Valst. d-tas dėl to aštriai protestavo.

LAISVINIMO VEIKSNIŲ KONSOLIDACIJA

AUŠRA MAČIULAITYTĖ-ZERR

(tąsa iš praeito nr.)

LB pasisako už delegavimą laisvinimo veiklos ir į periferijose esančius vienetus, nes tik paskirose vietovėse sėkmingai į žemę įleistos šaknys gali ilgesniam laikui užtikrinti centrinio organo darbo sėkmingumą. Šiuo atžvilgiu LB skiriasi nuo ALTos, kurios valdyba savo veikla yra autokratiška ir vietovių skyriam tepatiki aukų rinkimo funkciją. Tai ne tik mažina ALTos efektyvumą, bet ir stipriai paneigia skyrių veiklą. 1975 daviniais ALTos 23 skyriai savo Vasario 16-osios proga surinktomis aukomis parėmė ALTos centrą. Pereitais metais jos metinėj konferencijoj atstovauta tik devyni skyriai. Šie skaičiai minimi, kad būtų iškelta problema, sukurta centralizuotos autokratiškos veiklos.

Kalbant apie ALTos ir LB skirtumus, negalima nepaliesti skirtumų, liečiančių santykius su JAV valdinėmis įstaigomis. Dr. P. Grigaičiui tebesant vienu iš ALTos šulų, jos buvo nusistatyta savo veiklą derinti su valstybės departamento užimta linija. Šis nusistatymas buvo tikslus tol, kol vyravo šaltojo karo nuotaikos JAV ir Sov. Sąjungos santykiuose. Perėjus į detentės laikotarpį, ne vienu atveju valstybės departamento užimta linija pasidarė nenaudinga Lietuvos valstybingumui ir lietuvių tautos interesam. Naujieji ALTos vadovai, nenorėdami nustoti JAV administracijos palankumo, siekė laviruoti ir ne vienu atveju vengti ryžtingai pasisakyti prieš valstybės departamento politiką. Ryškiausias pavyzdys yra ALTos užsiangažavimas už Helsinkio konferencijos susitarimus, juose nematant pavojaus Lietuvos valstybingumui. Valstybingumui pakenkta akto signataram pasisakant už esamų valstybinių sienų nekintamumą jėgos būdu. Tai pasitarnavo Sov. S-gos naudai. LB nuomonė, kad Helsinkio aktai neatneš ALTos pramatytos naudos, pasitvirtino Belgrado konferencijos baigminiame komunikate; sovietam paklusta, išleidžiant žmogaus teisių paminėjimą.

Teko suminėti, kas skiria ALT ir LB. Nepaminėta, kas jungia. O tuo yra siekimas Lietuvai nepriklausomybės. Šis bendras laisvės siekimas teikia viltį abiem veiksniam vieną dieną surasti bendrą kalbą ir suderinti ar apjungti laisvinimo darbo pastangas.

Kas tad trukdo abipusį susitarimą? Problemos šaknys glūdi ALTos vadovų nesugebėjime susigyventi su faktu, kad visuomenės teikiamas mandatas gali iš viso keistis ir kad tikrovėj nemaža dalis lietuviškos visuomenės tą mandatą iš ALTos yra atėmusi ir patikėjusi LB-nei. Nieko nėra amžina, ir gyvenime ištveria tik tos organizacijos, kurios sugeba prisitaikyti prie laiko reikalavimų, pajungti opoziciją savo tikslam, laimėti reformų šalininkus. ALTos vadovų nesugebėta racionaliai pažvelgti į JAV LB siekius ir uždavinius ir juos įvertinti.

1971 lapkričio 13-14 Chicagoj įvykusioj ALTos konferencijoj dėl LB tarybos nutarimo, įjungiančio LB į laisvinimo veiklą, dr. Bobelis taip pasisakė: "Aiškiai matosi, kad dabartinė Bendruomenės vadovų vedama linija stumia prie neišvengiamo JAV Bendruomenės skilimo". Tai būta pranašiškų žodžių, tik, deja, ne be kai kurių ALTos vadovų vykdomo skaldomo darbo. Bendruomeninio maištavimo apraiškos, pasireiškusios LB skaldymu, priskirtinos tiem asmenim, kuriem LB įsijungimas į laisvinimo darbą nebuvo priimtinas prieš 7 metus ir tebėra nepriimtinas ir šiandien.

Kur stovim susitarimų klausimu?

JAV LB krašto valdybos atstovų dviem atvejais vykta į Chicagą pasitarimam su ALTa. Pirmojo pasitarimo būta 1971 liepos 3, antrojo — 1972 liepos mėn. Pirmame posėdy sutarta šešiem mėnesiam vengti vieni kitų puolimo. Antrame posėdy, tuoj po ketvirtosios tautinių šokių šventės, JAV LB atstovai pasiūlė šią bazę pasitarimam:

1. Įkuriamas JAV-ėse bendras, jungtinis laisvinimo fondas, siekiant panaikinti nuolatinį tarpveiksninį erzelį keliančią problemą.

2. Į Baltuosius Rūmus ir valstybės departamentą vyksta jungtinės ALT-LB delegacijos.

3. Prie abiejų veiksnių centro valdybų paskiriamas kito veiksnio ryšininkas.

Visus tris pasiūlymus ALTa atmetė ir savo ruožtu pasiūlė LB-nei į ALTą įsijungti kaip vienai iš ALTą sudarančių organizacijų. LB atstovam šis pasiūlymas buvo nepriimtinas, nes LB savo turiniu ir savo apimtim yra visuotinė — visus lietuvius išeivius jungiantis sambūris. Todėl ALTos kontrapasiūlymas ne tik nelogiškas, bet ir keistas — visuma negali įsijungti į savo dalį . . .

Pirm. J. Gailos ir dabartinio pirm. A. Gečio kadencijos metais šešiais atvejais kreiptasi į ALTą santykių išlyginimo klausimu. Pasikeista laiškais, pasiūlyta pasitarimų darbotvarkės, tačiau nė kartą ALT os atstovų nesiteikta sėstis prie pasitarimų stalo. Vienu metu ALTa iš viso atsisakė su LB tartis, motyvuodama, jog "JAV LB šiuo metu vyksta nesklandumai ir tai neduoda tinkamo pagrindo deryboms vesti. Todėl esu priverstas pranešti, kad ALTos Valdyba nemano, kad šiuo metu jau būtų tinkamas laikas pasitarimus daryti" (citata iš vicepirm. T. Blinstrubo 1974 rugsėjo 12 laiško krašto valdybos pirm. J. Gailai). Vieša paslaptis, kad T. Blinstrubo minimi "nesklandumai" liečia tuo metu su kai kurių ALTos vadovų palaiminimu vykdytą "reorganizaciją".

Paskutiniųjų devynių mėnesių laikotarpy tarp ALTos ir LB yra suaktyvėjęs bendros kalbos ieškojimas. Šių veiksnių užimtos pozicijos veik nepasikeitu-

(nukelta į 4 psl.)

BUFFALO VYSKUPAS UŽ LIETUVIUS

Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa praneša, kad, Buffalo Lietuvių Klubo prašomas, vyskupas Edward Head paskelbė birželio 11-ąją maldos diena už kenčiančia Lietuvos Bažnyčią.

Vyskupo laiškas, pasiųstas visiem klebonam, primena: "Birželio 13-15 sukanka 37 metai nuo pirmųjų masinių Lietuvos žmonių trėmimų į Sibiro darbo stovyklas. Dera mum šia proga maldoj prisiminti mūsų brolius ir seseris Kristuje, maldaujant Dievą, kad tiem, kurie dar šiandien neturi laisvės, jis suteiktų ištvermės bei vilties."

Atskirame laiške Buffalo Lietuvių Klubo pirmininkui dr. Algirdui Gamžiukui vysk. Head rašo: "Aš turiu vilties, kad vieną dieną šie vyrai, moterys bei vaikučiai galės džiaugtis tikra laisve, kurią turėtų pasižymėti mūsų gyvenimas, kaip Viešpaties Jėzaus broliai ir seserys ir vieno Dievo Tėvo vaikai."

Vyskupas taip pat dėkoja vietos lietuviam už "gražią koplytėlės repliką" ir žada tą koplytėlę "padėti vyskupo rezidencijos bibliotekoj".

K.P.

TAUTOS FONDAS STIPRUS

(atkelta iš 1 psl.)

darbo metodus ir vargus. Tai išskirtinės energijos ir pasiryžimo asmuo. Nuo 1972 sausio 1 vien tik Toronto apylinkės ribose Tautos Fondui yra surinkęs 107, 655 dol.

Apie Vliko veiklą informavo valdybos vicepirm. B. Bieliukas. Veikla plati, apimanti kitataučių informavimą Lietuvos reikalais, ypač kai iškyla atskiri ypatingi atvejai, leidžiamos knygos apie Lietuvos padėtį, apmokamos kelionės, kai atskiri asmenys turi vykti į svarbias tarptautines konferencijas (T. Venclova, A. Landsbergis ir pan.). Nesiribojama šiandienine veikla, bet siekiama ir ateitin, skiriant stipendijas jaunuoliam, kurie sugebės tęsti vedamą laisvinimo kovą.

Vliko valdybos narys Algis Vedeckas papildė kai kuriuos finansinius davinius. Vliko sąmata anksčiau detaliai buvo skelbta spaudoje, o taip pat ir Darbininke.

Svarstant statuto klausimą, rasta netobulumų lyginant anglų kalbos originalą su lietuvišku vertimu. Nutarta parinkti komisiją, kuri nesklandumus išlygintų.

Suvažiavime buvo atstovaujama 203 balsam. Naujon Tautos Fondo tarybon išrinkti: Jurgis Valaitis, Juozas L. Giedraitis, Juozas Vaičeliūnas, Romualda Šidlauskienė, dr. Jokūbas Stukas, Algis Vedeckas, Antanas Firavičius, Kazys Jankūnas, Irena Banaitienė.

Dėl nesveikatos pasitraukiančiam tarybos nariui ir valdybos pirmininkui Ignui Gasiliūnui Tautos Fondo vardu padėkojo tarybos pirm. J. Valaitis.

Suvažiavimas baigtas 4 val. popiet.

Kalba Lietuvos gen. konsulas A. Simutis Kultūros Židinio pavasario šventėje gegužės 21 iškilmingų pamaldų metu. Kairėje matosi dalis koncelebravusių mišias: Tėv. P. Baltakis, OFM, Tėv. B. Ramanauskas, OFM, Tėv. P. Barius, OFM, kun. K. Pugevičius, Tėv. P. Giedgaudas, Tėv. V. Gidžiūnas, OFM., Kryžiaus kairiame šone matosi skulptūra, kuri simbolizuoja lietuviškąją vargo mokyklą. Nuotr. L. Tamošaičio

DOVANA — IRENOS VELONSKIENĖS SIUNTINIŲ ĮSTAIGA. Greitas išsiuntimas, prekių pasirinkimas žemomis kainomis. Negalint atvykti, sudaromi pageidaujamų daiktų siuntiniai pagal užsakymus. SUDAROMI GIMINIŲ IŠKVIETIMO IŠ LIETUVOS DOKUMENTAI. Persiunčiamas iš Lietuvos atvykusių svečių asmeninis bagažas. Darbo valandos: trečiad. ir penktad. nuo 12 iki 6 val. Šeštad. nuo 10 val. iki 4 val. Kitomis dienomis—susitarus. Tel. 296-5250. Namų tel. 268-1594. 80-14 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas, 357 Larkfield Rd., E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 368-3733, namų vakarais (516) 757-4296. Antrad. 2-8 val. vak., šeštad. 9:30-12:30 val. Lito patalpose: 86-01 114th St.. Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. (212) 441-2811.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Elizabeth office: 216 Palmer St. (Bet. 2nd and 3rd Aves), telef. 353-2999. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

GARSZVOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGOS — ŠERMENINĖS: Haven Hill Funeral Home, Inc., 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; ir Garszva Funeral Home, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y. 11211. Modernios, erdvios ir vėsinamos koplyčios. Jau trečia Garszvos šeimos generacija yra New York State laidotuvių direktoriai ir balzamuotojai. Tel. 846-1970. Pageidaujant parūpinamos šermeninės bet kurioj miesto daly.

JUOZO ANDRUŠIO Real Estate, Insurance. Apdraudimas gyvybės namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investacijos, Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; VI 7-4477.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

TAISOM RADIJO IR TELEVIZIJOS APARATUS spalvotus ir paprastus. Pilnas patarnavimas įdedant naujas dalis. Aptarnaujam Queens ir apylinkės lietuvius. Naujų aparatų neparduodam. Kreiptis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazlas, 87-15 Myrtle Avenue, Glendale, N.Y. 11227 (2 blokai nuo Woodhaven Blvd.).

SPARTA—Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, compiuteriai, įv. biznio mašinos—pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

REDDING ELECTRONICS, spalvotų televizijų bei radijo aparatų taisymo krautuvėj, rasite visada gerą patarnavimą. Vincentas Kurinskas, išdirbęs 20 m. RCA Service Co., prieš 5 metus su sūnumi James įsigijo krautuvę ir kviečia visus apylinkės lietuvius jų patarnavimais pasinaudoti. Adresas: Redding Electronics, 3414 Fulton St., Brooklyn, N.Y. 11208 (tarp Lincoln ir Autumn gatvių). Tel. 647-2327.

NAUJAUSIUS 1978 METŲ JAV GAMYBOS AUTOMOBILIUS galima įsigyti gamintojo kaina. Tai galimybė sutaupyti iki 750 dol. ir daugiau. Dėl informacijos skambinti: L. Juozapavičius, 424-2109, arba rašyti: 60-54 70th St., Maspeth, N.Y. 11378.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimai, šeštad. 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 7 v.v. 97.9 FM bangomis. Music of Lithuania, pirmad. 7:30-8:30 v.v. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. dr. J.J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092. Tel. 201 232-5565.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150
TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — — GAUSI PARODŲ SALĖ

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

1978 M. KELIONĖS Į LIETUVĄ

(Išvykimo datos)

1 savaitei:	2 savaitėms:
Rugsėjo 17, 22	Gegužės 18, 28
	Birželio 11, 19
SPECIALI KELIONĖ	Liepos 2, 16, 17
RUGPIŪČIO 11 —	Rugpiūčio 3, 18
DEVYNIOM DIENOM 993 DOL.	Gruodžio 19, 22

Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE

2129 KNAPP ST.
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL. (212) 769-3300

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y., 11207
Redakcija (212) 827-1352
Administr. (212) 827-1351

Publication No. 148360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — $13.00. Single Copy 25 cents

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS ● Prenumerata metam $13.00 ● Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra ● Pavardė pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę ● Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

MOKSLO METUS UŽBAIGUS

Pokalbis su JAV LB Švietimo Tarybos pirmininku Broniu Juodeliu.

Lituanistinis švietimas JAV jau tęsiasi antrąjį šimtmečio ketvirtį. Prie šio laikotarpio pridėjus ketverius lituanistinių mokyklų veiklos metus Vokietijoje, susidaro 33 metai, o tai yra ilgiau negu Lietuvos atgauta nepriklausomybė. Nuo pat Vokietijos stovyklų mūsų lituanistinių mokyklų veikla buvo koordinuojama centrinės institucijos , kuri šiuo metu vadinasi JAV LB Švietimo Taryba. Norėdami patirti apie dabartinę lituanistinių mokyklų padėtį užbaigus mokslo metus, kreipėmės su keletu klausimų į JAV LB Švietimo Tabos pirmininką Bronių Juodelį.

Užbaigus šiuos mokslo metus, kuo galim pasidžiaugti, ir kokie rūpesčiai lieka ateičiai?

Reikia džiaugtis, kad šiais metais lituanistines pradžios mokyklas baigė apie 163 mokiniai, arba 11% visų 1430 mokinių pradžios mokyklose. Brandos atestatus gavo apie 103 mokiniai, arba 30% visų 337 mokinių aukštesniosiose lituanistinėse mokyklose. Prieš aštuonerius metus pradžios mokyklose (prieš 6 metus K. Donelaičio žemesniojoj mokykloj Chicagoj) pirmam skyriuj buvo 250 mokinių. Jų nubyrėjo 87, arba 34%. Aukštesniąsias lituanistines mokyklas prieš 3-4 metus pradėjo apie 107 mokiniai. Taigi jų per 4 metus nubyrėjo tik 4, arba 4%. Iš to matom, kad mažas nubyrėjimas yra aukštesniosiose lituanistikos mokyklose, bet didelis pradžios mokykloj. Ar turim dėl to rūpintis? Atsakymų girdėti įvairių. Kadangi nubyra silpnesnieji ir visokie neklaužados, be jų lengviau dirbti mokytojui ir geriesiem mokiniam. Likus geriesiem, laikas produktyviau sunaudojamas, ir daugiau išmokstama. Todėl mokytojas nubyrėjimą dažnai priima be gailesčio.

Lietuvių bendruomenės požiūriu, mokinių nubyrėjimas lituanistinėj mokykloj yra pragaištingas lietuvybės išlaikymui išeivijoj, ir jį tenka apgailestauti. Kiekvienas raštingas ir susipratęs lietuvis yra daug vertingesnis už beraštį lietuvių kalboj. Turėjimas tik keliolikos raštingų ir daugelio beraščių lietuvių kalboj mūsų bendruomenę padaro neveiksmingą lietuvių kultūros išlaikymo darbuose ir net Lietuvos laisvės atgavimo pastangose. Todėl mokinių nubyrėjimą reikia sumažinti. Tam gali daug padėti mokytojo sugebėjimas suprasti mokinį ir jo mokyklinę psichologiją. Jei mum nepatinka amerikiečių mokyklinė sistema, kurioj mūsų mokiniai praleidžia penkias dienas savaitėj, žinokim, kad mes to nepakeisim per šeštadienio pusdienį, nors tam sunaudotume visą laiką. Todėl turim ir patys taikytis. Mokinio psichologijos pažinimas, anglų kalbos ir amerikiečių mokyklos sistemos žinojimas yra reikalingas kiekvienam lituanistinės mokyklos mokytojui, kad į lituanistinę mokyklą atėję mokiniai joj išsilaikytų iki užbaigimo.

Amerikiečių ir mūsų spauda nuolat rašo apie mokinių mažėjimą šio krašto mokyklose. Ar tai sudaro grėsmę mūsų lituanistinėm mokyklom?

Mokinių mažėjimas mokyklose priklauso nuo bendro gimimų skaičiaus sumažėjimo, dabar sudarančio apie 5% per metus. Lituanistinėj mokykloj kitus 5% mažėjimo sudaro lietuviškų šeimų kraustymasis į tolimus priemiesčius, sumažėjusios tėvų pastangos, sumenkėjęs tėvų ir vaikų lietuvių kalbos žinojimas, laiko ir intereso stoka šeštadieninių mokyklų lankymui. Tai savotiškas tautinio nuovargio pažymys, kurį randam ir kitų lietuviškų organizacijų veikloj. Ne taip seniai lituanistinėse mokyklose atsirado specialios klasės silpnai lietuviškai kalbantiem arba visai nemokantiem. Tokiem mokiniam lietuvių kalba yra pirmoji svetima kalba. Kaip svetimos, kasdieninėj aplinkoj nenaudojamos, lietuvių kalbos ar kultūros mokymas yra sunkesnis ir labai skirtingas. Skirtingi yra ir mokymo metodai, priemonės ir pastangos. Iki šiol, specialiom klasėm neturint nustatytos programos, priemonių ir tam paruoštų dvikalbių mokytojų, lituanistinės mokyklos vengė pradėti naujus vargus ir mokė lietuviškai kalbančius. Lietuviškai nekalbančių skaičiui vis didėjant ir jiem neturint specialių klasių, dalis lietuvių kilmės jaunimo liko už lituanistinės mokyklos durų, ir šiais metais lituanistinėse mokyklose beturėjom JAV tik 1830 mokinių, 10% mažiau kaip pernai. Jaunimo turim nemaža, tik nelankančius reikia atvesti į lituanistinę mokyklą, ir tada nebus jokios grėsmės.

Lietuvių kalbos nenaudojimas bei nemokėjimas mūsų vaikų tarpe reiškiasi nuo seno. Kodėl iš anksčiau nebuvo pasiruošta specialiom lietuviškai nekalbančių klasėm?

Šį klausimą geriausiai galėtų atsakyti ankstesnieji Švietimo Tarybos pirmininkai. Kiek aš žinau, tuo rūpintis buvo pradėta jau prieš šešerius metus ar net seniau. Labai nesisekė su programos bei vadovėlių paruošimu. Šiam darbui labai trūko tinkamų specialistų, nes lituanistinio žinojimo čia jau nebeužtenka. Pats reikalas anksčiau nebuvo toks aktualus, kaip šiandien, o dar labiau rytoj. Atrodo, kad sekam amerikiečių taktiką ir nieko nedarom tol, kol būtinai nereikia.

(nukelta į 4 psl.)

Kristus prie stulpo. Lietuvių liaudies skulptūra iš Geidžių kaimo, Tirkšlių valsčiaus, Mažeikių apskrities.

Kanados įnašas

Kultūros Židiny New Yorke birželio 3 vyko Tautos Fondo suvažiavimas. Fondas telkia lėšas Vlikui — Lietuvos laisvinimo reikalam. Jo sąmata anksčiau buvo paskelbta Darbininke.

Padaryta visa eilė pranešimų. Čia norime atkreipti ypatingą dėmesį į vieną pranešimą — tai **Antano Firavičiaus**, Toronto apylinkės atstovybės pirmininko. Atstovybėje yra ir vicepirmininkas, ir sekretorius, ir iždininkas, tačiau daugiausia darbo suorganizuoja ir Fondo veiklą plečia tik vienas pirmininkas. Ką reiškia žmogaus iniciatyva ir pasišventimas, kalba patys faktai.

Šiemet, minint Lietuvos nepriklausomybės 60 metų sukaktį, jis išnaudojo progą ir visur greitino aukų rinkimą. Prieš Vasario 16 jis per parapijų biuletenius, per spaudą kvietė tautiečius nuoširdžiai aukoti. Vasario 18 kalbėjo mažojoje Stayner-Wasaga lietuvių kolonijoje ir ten surinko 1010 dol. aukų (iš 51 šeimos).

Aukų prašė ir kovo-balandžio mėnesiais. Balandžio pradžioje išsiuntė 600 laiškų. Tuo pačiu metu jis lankė namus ir rinko aukas. Aplankė tolimas Toronto vietoves, laiškais siekė net tolimiausias Ontario provincijos vietas.

Jis žinojo, kad šiemet bus Pasaulio Lietuvių Dienos Toronte. Jom reikės irgi didelių sumų. Tad norėjo įvykiam užbėgti už akių, norėjo aukas surinkti kiek galima anksčiau. Iki birželio 3, iki pranešimo datos, jis šiais metais surinko 16,785 dol. Juk tai graži suma, surinkta per penkis mėnesius.

Tautos Fondo atstovybė Toronte nuo 1972 sausio 1 d., vadovaujant Antanui Firavičiui su retu uolumu, per šešerius su puse metų Tautos Fondui surinko 107,655 dol. aukų.

Kanadoje veikia ir Lietuvių Fondas. Jis turėjo didelę valdybą, įgaliotinius visame krašte. Per dešimt metų šis Lietuvių Fondas visoje Kanadoje surinko 100,000 dol., gi sumanaus A. Firavičiaus dėka per trumpesnį laiką vien tik iš Toronto apylinkės surinkta daugiau nei 100,000 dol.

Tai yra pavyzdys, kaip galima dirbti, kai dirbama su meile ir pasiaukojimu. Tam darbui atiduoda savaitgalius, ilgus vakarus, todėl ir turi tokius gražius rezultatus.

Tegu tai būna pavyzdžiu ir kitom vietom. Lietuvos laisvinimo reikalai yra patys svarbiausi, patys skubiausi. Jiem reikia kuo daugiau lėšų. Niekada tų lėšų nebus per daug. Kai bus didesni ištekliai, bus galima plėsti informaciją apie Lietuvą, leisti informacinius leidinius kitomis kalbomis. Tai dideli, skubūs ir labai reikalingi darbai. Jie visi lengvina Lietuvos vergiją ir artina jos laisvės dienas.

Tegu Antano Firavičiaus darbštumas uždega ir kitus telkti lėšas mūsų tėvynės vadavimo reikalam.

Malonu pastebėti ir tą faktą, kad tai padarė žmogus iš Kanados, iš Toronto. Dešimtmečiais visam visuomeniniam gyvenimui vadovavo Jungtinių Amerikos Valstybių lietuviai. Kanada buvo lyg atsilikusi, lyg neišdrįso įsijungti į darbininkų pirmąsias eiles.

Bet dabar Kanada tiek sustiprėjo, kad pas save surengia Lietuvių Dienas — su sporto varžybomis, dainų švente. Tuo pačiu metu pasikvietė posėdžiauti ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimą. Tuo pačiu metu vyks ir mokytojų studijų savaitė. Kiek daug įvykių. Ir viskas tenka Kanados veikliem lietuviam. Visus džiugina ši jų veikla, tokia dinamiška, sveika ir kūrybinga. Sveikiname Kanados lietuvius, džiaugiamės jų įnašais ir kviečiame visus juos paremti.

BAIMĖS UŽGULTOS DIENOS

JURGIS JANKUS

11

Ir Rivelė visa krūpčiojo, prie motinos glaudėsi. Tik pradėjus aušti, nusiramino, konvulsijų sutampomos rankutės atsileido, ir ramiai užmigo.

Tada Giršienė nusisegė viršutinį sijoną, juo apklostė mergaitę, o pati, vis gerai įsižiūrėdama, kad pažintų vietą, nubėgo į pamiškę. Krepšiuką su paliktais daiktais rado, kur buvo palikusi. Prasiskyrusi krūmus, pažvelgė ir į lauką: buvo ramu, jokių sargybų prie užkastos duobės nestovėjo, vokiečiai nebijojo, kad sušaudytieji nepradėtų keltis iš kapų.

— Aš, žmonele, tada ravėjau eigulių daržus. Kartais parlėkdavau sužiūrėti vištėlių, pataisyti paršiukui jovalo. Bet jei neparbėgdavau, Liaudienė mano turtelį kartu su savais apžiūrėdavo, — pro ašaras šnekėjo Saliamutė. — Kai išgirdom, ką padarė miestelio žydams, ėmiau bijoti pavakare net į mišką įeiti. Jeigu parlėkdavau, tai tik vidurdienį. Ir tai į šalis pasižvalgydama. Euguliai gailėjosi, kam nesulaikė ilgiau Giršienės. Bet kas galėjo žinoti. Nė sapnyje nebuvo sapnuota, kad žmogaus gyvybė galėtų būti tokia pigi. Atvažiavo būrys viešpačių ir surinko žmonių gyvybes kaip savo. Sako, kad buvo tik aštuoni. Atvažiavo, suvarė visą miestelį, net duobę liepė patiem išsikasti. O tie kaip užkerėti. Nė vienas nė krust. Nė žingsnio į šalį. Juk visi buvo su kastuvais. Būtų susimirksėję, susitarę, visi iš sykio kastuvais drožę. Kas būtų buvę, būtų buvę, bet visų nebūtų išsaudę. Taip Vainys iš karto sakė, taip ir dabar tebesako, tik visa bėda, kad sakymu nebegali žmonių iš kapo prikelti. Tik vienas Širmuliukas mėgino. Niekas nežino, ką jis galvojo, bet, nuėjęs vidurin dirvos, tol tupėjo, kol ėmė šaudyti, o tada pakilo bėgti.

Bet kur tu laukuose pabėgsi. Sako, kad vienas vokietis buvo žvairas. Viena akim žiūrėjo į žydus, kita į laukus. Pamatė, pasuko vamzdį į tą pusę, brrr paburkė, — ir vaikas sukrito. Nusivarė keturis vyrus, atnešė ir liepė mesti į duobę. Šulys juk moka vokiškai. Priėjęs prašė, kad leistų palaidoti, kaip žmogų, bet vokietis tik šautuvą ir tam į krūtinę atkišo. Sakė, po laukus šunes laksto, ne žmonės. Jeigu tu dar losi, tave kartu paguldysim. Ką darys, žmogus pasitraukė atbulas, o vokietis vaikiną koja įritino į duobę. Tie, kur nešė, sakė, jog atrodė, lyg dar gyvas tebebuvo. Kas dabar gali bepasakyti.

Ir, balsą kiek pažeminus, pridėjo:

— Gal jau ir girdėjote. Sako, naktį Širmuliai vaiką atsikasė ir kapinėse šalia saviškių palaidojo. Kunigas net duobę naktį pašventinęs. Tai laikai, žmonyte, užėjo. Vieni į kažin kokią pasvietę žmones grūdo, kiti čia pat po velėna kiša ir nė prasižioti neleidžia. Į ketvirtą dieną po šaudymo, žmonyt, jau buvom sugulę, kai pradėjo belsti į duris. Pas eigulį žmonių vis maišosi, bet tokiu laiku... Visi nusterom. Vis tiek eigulis išėjo pasižiūrėti. Ką darys žmogus neėjęs. Ir įsileido Giršienę su mergyte. Kely sutikusi, būčiau nepažinusi. Plaukai susivėlę, pati pajuodusi, mergytė karščiu dega. Reikėjo daktaro, bet iš kur gausi. Goršiną užkasė kartu su visais, o kitas mieste, kur tu jį pasieksi. Ir kaip pasieksi, kad naktim važinėti uždrausta. Tai mudvi su Mortele griebėmės, kaip išmanydamos. Uždėjom ant krūtinės kompresiuką, išvirėm aviečių lazdų su avižom arbatos. Tūpčiojom apie mergaitę kiek beišmanydamos, padėjom motinai valgyti, bet ji sėdi ant suolo, galvą rankom susiėmusi linguoja. Visiškai kaip išprotėjusi. Linguoja ir šneka pati su savim:

"Dievas sutvėrė pasaulį, sutvėrė žmogų. Labai gerai padarė, kad sutvėrė. Bet kam sutvėrė mirtį? Kam sutvėrė mirtį? Dievas davė gyvybę, tegu Dievas ją ir atima. Jeigu ateina laikas, tegu atima Jis pats. Kam žmogus gali ją atimti? Kam žmogus? Kam Jis atidavė mirtį į žmogaus rankas? Ar Dievas girdėjo šauksmą iš duobės? Aš girdėjau. Rivelė girdėjo. Visi girdėjo. Miške medžiai girdėjo. O Dievas? Ar Jo dangus per aukštai, kad neišgirdo? O gal vargšų žydelių balsas į dangų neina?"

Pakilusi priėjo prie eigulienės.

"Tu, Morta, gera moteris. Eini į bažnyčią ir neši Dievui savo rūpesčius, ar Jis tave girdi? Ar Jis tave girdi? O gal užsikiša ausis, kai nenori girdėti? Kad būtum girdėjusi, kaip tie žydeliai klykė! Kaip jie rėkė! Kaip jie šaukėsi, bet Dievas neištiesė pirštо, nepavertė vokiečių stulpais, neužkimšo pirštu šautuvų, kad kulkos neišlėktų. Ar tas galėjo atsitikti be Jo žinios? Sakyk, ar tas galėjo be Jo žinios? Ar galėjo?"

Morta apkabino iš galvos einančią Giršienę, privedė prie mergaitės.

"Ką mes galim žinoti, ką mes galim", šnekėjo. "Dievas danguje, o mes vargšai žmonės ant žemės. Ką mes galim žinoti. Dievas davė, Dievas atėmė, o mes . . ."

"Kad Dievas, kad Dievas, durčiau pirštu į akis ir paklausčiau, už ką, bet dabar žmonės, Dievas davė, o žmonės atėmė", pašoko Giršienė. "Kodėl Jis nematė, kad ima? Kodėl neišgirdo šauksmo? Kodėl nesustabdė? Ir kodėl tik mus, tik žydelius?"

"Ne tik žydus, Giršienėl, ne tik žydus. Širmuliuką irgi kartu užkasė."

"Širmuliuką", pakėlė akis pirmą sykį iš pablūdimo. "Širmuliukui leido nueiti į vidurlaukį atsitūpti. Pati savo akim mačiau."

"Leido, o paskum nušovė", iš savo pusės atvertė Vainienė.

"Atvilko ir kartu su visais į duobę įmetė. Kas jiem žmogus? Pasaulio užkariautojam", nubraukė ašarą Morta, nubraukiau ir aš. Nubraukiau, kad širdis plyšo pažiūrėjus į moteriškę. Paėmiau už rankos, prisitempiau prie lovos.

"Žiūrėk", sakiau, "mergytė ramiau kvėpuoja. Po dienos kitos bus sveika."

Ji žiūrėjo į miegančią mergaitę. Veidai tebedegė ligos raudoniu, bet ant noselės jau stovėjo raselė prakaito.

"Pagis ir be daktaro, pamatysi", dar pasakiau, kol ji tebežiūrėjo.

Nemoku kaip pasakyti, bet man rodėsi, kad ji, žiūrėdama į greitai kvėpuojančią mergaitę, nuo anos klykiančios duobės ir ir mirties karalystės pradeda grįžti tarp žmonių. Pažiūrėjusi pasilenkė pabučiavo mergaitei į kaktą, atsitiesusi apsidairė.

"Kur dabar mums dėtis?" pasakė.

"Nesirūpink, tarp žmonių neprapulsi", iš tarpdurio atsiliepė eigulis. "Juk niekas nematė, kad čia atėjot?"

"Naktis, tamsu, kas galėjo matyti. Tyčia laukiau, kol sutems, nors ir drebėjau, kad Rivelė jau mirtim vaduojasi."

"O pas ką tas dienas buvai?"

"Pas ką? Pas ką būsi? Pas nieką. Po Dievo sparnu. Miške po eglėm."

"Po eglėm? Su tokiu apsirengimu? Užtat mergaitę karštis ir pagavo", kone suriko Morta. "Kodėl tiesiai pas mus nesugrįžai?"

"Ką vargšė žydelka gali žinoti, kur kas darosi? Kaip žvėreliai sulindom į tankynę ir kentėm. O kur dabar dingsim? Jeigu žydams nebėra vietos šiame pasaulyje, tai ir nebėra. Gal ir geriau būtų buvę, jeigu būtumėm Abraomo globoje. Kur lįsim pasilikę? Žemė kieta, dangus aukštai, o kitur suras. Vienam bus daug baisiau, negu visi kartu būtumėm mirę. Kas gali pasakyti, kaip bus baisu, kai pagaus? Gal sąnarėlį po sąnarėlio išnarstys? Ir dar sako, kad be Jo žinios nė plaukas nuo galvos nenukris.

(Bus daugiau)

BIRŽELIO SUKAKTYS IR POLITINIAI KALINIAI

JAV Lietuvių Bendruomenės visuomeninių reikalų taryba šiais metais tragiškųjų birželio sukakčių minėjimą riša su lietuvių politinių kalinių sovietiniuose kalėjimuose gelbėjimo akcija. Tuo siekiama Amerikos politinius vadovus ir plačiąją visuomenę paveikti, kad jų rūpinimasis mūsų politiniais kaliniais būtų ne mažesnis už rūpinimąsi rusais disidentais ir kad lietuvių kalinių vardai būtų minimi.

Pirmieji JAV LB atstovų konkretūs ėjimai politinių kalinių klausimu buvo įvykdyti gegužės pradžioj pasimatant su JAV ambasadorium prie Jungtinių Tautų Andrew Young, JAV delegatų prie JT žmogaus teisių komisijos Edward Mezwinski ir Rytų Europos reikalam patarėju JAV tautinio saugumo taryboj Robert King.

Šiomis dienomis asmeniškais laiškais kreiptasi į visus 535 kongreso narius. Prašyta, kad jie kongrese prisimintų tragiškuosius birželio įvykius juos jungdami su iškėlimu sunkios lietuvių politinių kalinių padėties sovietų kalėjimuose. Kiekvienam kongreso nariui pristatytos keturių politinių kalinių (Viktoro Petkaus, Balio Gajausko, Šarūno Žukausko ir Petro Plumpos) biografinės žinios. Kongreso nariai paprašyti savo pareiškimuose kongrese specifiškai prisiminti ryškiausią Lietuvos pavergimo įrodymą — politinius kalinius, raginti JAV delegaciją prie Jungtinių Tautų kelti žmogaus teisių pažeidimus Lietuvoj, tiesiogiai priminti sovietų pareigūnam savo susirūpinimą žmogaus teisių paneigimu pavergtoj Lietuvoj.

Panašia visuomeninių reikalų tarybos pirm. Aušros Zerr paruošta informacine medžiaga buvo aprūpinti ir visi bendruomeniniai vienetai. Vienetai paprašyti savo ruožtu įtaigauti kongreso narius kelti Lietuvos okupacijos ir politinių kalinių klausimus. Taip pat pateikti pavyzdiniai laiškai kongreso narių ir amerikiečių spaudos kontaktavimui.

Pereitais metais 58 kongreso nariai atsiliepė į LB kvietimą pasisakyti Lietuvos reikalu birželio sukakčių proga. Šiais metais bus dedamos pastangos minimą intervencijų skaičių padidinti.

Kaip ir praeity, šiais metais LB rūpesčiu yra paruoštos dvi skirtingo turinio radijo programos (kiekviena programa 15 minučių ilgio) **anglų kalba.** Jose akcentuojama Lietuvos pavergimas ir supažindinama su kai kuriais mūsų politiniais kaliniais. Programas paruošė Rima ir Gabrielius Mironai. Į juostas įrašant, talkino Kęstutis Pliuškonis. Juostelės gaunamos kreipiantis telefonu į Aušrą Zerr (215 886-5849) arba rašant Lithuanian-American Community of USA, Inc., 708 Custis Road, Glenside, Pa. 19038. Galintieji programas perduoti arba jas įpiršti amerikiečių radijo stotim maloniai yra kviečiami juosteles užsisakyti.

A. Gč. (LB Inf.)

Politinių kalinių grupelė Sovietų lageriuose Sibire. I-oje eilėje iš k. Alfonsas Stankauskas (dzūkelis), Juozas Račkauskas; II-oje eilėje iš k. Stasys Daržinskas, Kazys Kutkus, Vytautas Matulaitis ir Juozas (pavardės nėra).

MOKSLO METUS UŽBAIGUS

(atkelta iš 3 psl.)

Taigi taisom kiaurą stogą, kai lyja. Turim jau 10 mokyklų, kur veikia specialios klasės. Jose dirbama pagal mokytojo supratimą ir jo turimas priemones. Pernai, pradėjęs kadenciją, kreipiausi į du pajėgiausius autorius, kad jie paruoštų vadovėlius ir pratimus mūsų specialiom klasėm pagal pirmos svetimos kalbos mokymo metodus. Jau gavom dr. D. Tamulionytės paruošto vadovėlio ir pratimų rankraštį pradedantiem, o A. Rinkūnas Toronte, remiamas Kanados federalinės valdžios lėšomis, didelį projektą specialiom klasėm užbaigs ateinantį rudenį. Taigi atrodo, kad ateinančių mokslo metų pradžioj turėsim vadovėlius ir pratimus specialiom lituanistinės mokyklos klasėm.

Kaip sprendžiat mokytojų suradimo bei jų paruošimo problemą?

Ačiū, kad iš karto tai pavadinot problema. Tinkamų mokytojų suradimas lituanistinei mokyklai yra pati sunkiausia problema, o vedėjų suradimas dar sunkesnis. Lituanistikos studijas baigusių turim vos kelis. Lietuvoj mokytojo cenzą įsigijusių turim keliolika. Ši daugiau kaip 55 metų amžiaus vyresnioji karta besudaro tik 16% visų mokytojų. Vidurinioji karta, baigusi lietuviškas gimnazijas Lietuvoj ar Vokietijoj, bei tam tolygūs jaunesni savamoksliai sudaro mokytojų daugumą, apie 56%. Jaunoji mokytojų karta, iki 35 m. amžiaus, lankiusi ar baigusi išeivijos lituanistines mokyklas, kursus, seminarus ar pedagoginį lituanistikos institutą Chicagoj, sudaro 28% Ši grupė nuolat augs, kitom mokytojų grupėm mažejant, ir turės perimti visas lituanistinio š švietimo pareigas. Šios grupės lituanistinis žinojimas yra menkesnis, ir ištvermė yra silpnesnė, negu vyresniųjų. Pasirinkimo tačiau nėra. Turim tęsti lituanistinį švietimą su tokiais mokytojais, kokius turim, jiem besitobulinant. Be mokytojų švietimo darbas nutrūks, nežiūrint, kiek ir kokius mokinius turėsim. Mokytojų pasitobulinimui būtinai reikia ruošti lituanistikos seminarus ilgais žiemos vakarais, o vasarą lankyti PLJS ryšių centro rengiamus lituanistikos kursus prie Kent State universiteto.

Pagrindinis švietimo darbas vyksta lituanistinėj mokykloj. Kokius darbus atliekat jūs ir visa JAV LB Švietimo Taryba?

JAV LB Švietimo Tarybos pagrindinis darbas yra mokslo priemonių parūpinimas visom lituanistinėm mokyklom. Keletą vadovėlių bei pratimų yra išleidusios ir pačios mokyklos, tačiau dauguma mokslo priemonių yra išleista Švietimo Tarybos, finansuojant Lietuvių Fondui. Svarbus darbas Švietimo Taryboj yra programų sudarymas ir jų pritaikymas prie besikeičiančių sąlygų lituanistinėj mokykloj. Tai yra nesibaigiantis darbas, su kuriuo vėluojamės.

(Bus daugiau)

Neužmiršk lietuviškos spaudos! Skaityk ir platink ją!

LAISVINIMO VEIKSNIŲ KONSOLIDACIJA

(atkelta iš 2 psl.)

sios nuo siūlymų, pateiktų pradedant 1971. Tačiau tam tikrų variantų esama.

ALTa siūlo JAV LB krašto valdybai į ALTos tarybą paskirti septynis delegatus. LB tuo būdu taptų viena iš pagrindinių ALTą sudarančių organizacijų, prilygtų Katalikų Federacijai, Socialdemokratų Sąjungai, Sandarai ar Tautinei Sąjungai. LB-nėj vyrauja nuomonė, jog ir šis įsijungimas paneigia LB visuotinumą ir degraduoja jos statusą, prilygindamas ją prie organizacijų bei susivienijimų. Būtent: "Bendruomenės įsijungimas į ALTą pastarosios sudedamąja dalimi juk reikštų jos pavertimą tokia pat organizacija, kaip ir kitos ALT sudarančios organizacijos. Kartu tai reikštų Bendruomenės visuotinumo atsisakymą. Tai būtų taip pat jos esmės paneigimas. Išeivijos lietuviams reikia organizuotos tautinės visuotinės Bendruomenės, ne naujos dalinės organizacijos, kurių gi turime pakankamai. Su tokiu paneigimu negalės sutikti nė vienas sąmoningas bendruomenininkas, nes tai būtų priešinga Lietuvių Chartai". (Cituoju St. Barzduką.)

Savo ruožtu JAV LB siūlo tokius keturis punktus, kurių išsprendimas prisidėtų prie esamų tarporganizacinių įtampų sumažinimo ir palengvintų formulės suradimą eventualiam abiejų veiksnių apsijungimui:

a) pasikeitimas ryšininkais, siekiant ALTos ir LB veiklos derinimo bei informacija pasikeitimo.

b) Jungtinių ALTos ir LB delegacijų sudarymo, lankant Baltuosius Rūmus ir valstybės departamentą.

c) Laisvo apsisprendimo teisės aukotojui suteikimas ALTos skyrių ruošiamuose Lietuvos nepriklausomybės minėjimuose.

d) Jungtinio fondo įsteigimas ALTos, LB ir VLIKo laisvinimo veiklos uždavinių finansavimui.

Šiuos klausimus apsvarsčius, JAV LB toliau siūlo kaip bazę LB—ALTos pasitarimam naudoti prieš kelerius metus dr. A. Butkaus Dirvoj paskelbtą projektą. Minimas projektas siūlo ALTos ir LB-nės statutinio **apsijungimo** formulę (pabrėžtinas žodis "apsijungimas", kuris skiriasi nuo ALTos siūlomos "įsijungimo" sąvokos).

JAV LB-nei abiejų veiksnių statutinis apsijungimas atrodo kaip geriausias sprendimas esamai įtampai bei nesutarimam pašalinti. Vadovaujantis siūlomu apsijungimu, JAV LB taryba būtų sudaroma iš visuotiniuose rinkimuose išrinktų ir AL Tos sudėty esančių organizacijų deleguotų atstovų. ALTa, papildyta JAV LB visuomeninių reikalų tarybos nariais, pataptų politine LB ranka, prilygstanti LB-nėj esančiom švietimo ir kultūros tarybom. Atsižvelgiant į ALTos seną praeitį, ALTos vardas galėtų būti išlaikytas.

Siūlomas apsijungimas būtų naudingas tiek ALTai, tiek ir LB-nei. ALTa savo esme sudemokratėtų, sulauktų savo veikloj jaunosios kartos žmonių, savo mandatą sustiprintų. LB-nė, į jos tarybą įsijungus ALTą sudarančių organizacijų atstovam, įgytų tvirtesnį pasitikėjimą, ypač sroviškai galvojančių asmenų tarpe.

Taigi gairės turimos. Belieka pradėti pasitarimus. JAV LB krašto valdyba nekantriai laukia ALTos atsakymo į pereitų metų lapkričio mėn. 7 pakartotinai pasiųstą kvietimą tartis. Lietuviškoji visuomenė galėtų savo įtaka priversti ALTą pradėti pasitarimus.

Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos išleistas 3 spalvų ženklelis Lietuvos okupacijai prisiminti. Ženkleliai lipinami ant vokų. 100 ženklelių už 1 dol. Kreiptis: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

TAI TIK VIENOS LIETUVIŲ ŠEIMOS KANČIŲ KELIAS. . . .

PR. NAUJOKAITIS

Sovietų Sąjunga, 1940 birželio mėnesį okupavusi Lietuvą, nieko nelaukdama, pradėjo naikinti įtakingiausius krašto žmones, patriotinį elementą. Jau tų pačių metų liepos ir rugpiūčio mėnesiais į kalėjimus sukišo daug inteligentijos, o 1941 birželio viduryje pradėjo masinius trėmimus į Sibirą. Tokių masinių trėmimų kelios bangos buvo ir antrosios sovietų okupacijos keliais pirmaisiais metais (1945-1952).

Masinių trėmimų prisiminimui čia spausdiname kiek subeletristintą vienos zanavykų šeimos kančių kelią. Aprašomi įvykiai yra tikri: surinkti per Tarptautinį Raudonąjį Kryžių, papildyti vėlesniais susirašinėjimais su vaizduojama šeima. Dėl suprantamų priežasčių pasakojime yra pakeistos pavardės, vengiama geografinių vardų.

-o-

Būsimasis šeimos galva — Vincas Vaitaitis — gimė ir augo stambiame ūkyje netoli Griškabūdžio. Jauniausią sūnų Petrą senieji Vaitaičiai leido į mokslus, o vyresnieji sūnūs galės pasidalinti didelį ūkį pusiau ir pasilikti prie pamiltos žemės. Tačiau vyriausiasis sūnus Mykolas, nusižiūrėjęs į žmonas turtingą kaimyninio kaimo merginą, kartą tarė Vincui:

— Nenoriu, broli, kad mūsų gyvenimas būtų perskeltas į dvi dalis. Mano kalbinama Katriutė nori ateiti į nepadalintą ūkį. O ką tu sakytum, jei tau atmokėčiau dalį ir tu išeitum kitur gyventi?

— Manau, kad galėsim susitarti, jei tik nebūsi šykštus ir per daug į save linkusiomis rankomis. Bet ir Petrui turėsi pamokėti.

— Petrą baigsiu leisti į mokslus. Su juo jau susitariau.

Netrukus Mykolas susitarė ir su Vincu. Ir Vincas, gavęs apvalią litų sumą, ieškojo pirkti ūkio. Prieinamą, tik kiek nugyventą ūkį jis netrukus susirado netoli Vokietijos sienos, Slavikų parapijoje. Nuvažiavę abu su Mykolu, pripažino, kad žemė gera, kvietinė, o ant kalvutės, šilainėje, augs ir miltingos bulvės, tarps daržai. Trobas, tiesa, reikės taisyti, kai kurias net perstatyti, bet galulaukės eglynėlyje jau bus ir statybai tinkančių eglių.

Ir ūkis buvo nupirktas. Kai tik po dokumentų sudarymo Vincas apsigyveno pirktame ūkyje ir susisamdė reikalingą šeimyną, tuojau ėmė dairytis piršlio, kuris padėtų susirasti ir tinkamą žmoną. Taip vieną vasaros sekmadienio popietę Vincas su kalbiu tėviškės kaimynu ir įdardėjo gražiai pakinkytu vežimėliu į Plaušinių kiemą V. kaime, pusiaukelėje tarp Šakių ir Slavikų.

Plaušinių ūkis didžiavosi savo aukštais jovarais, dideliu sodu, gausiu bitynu, erdviomis trobomis ir gražia šeima. Jau pagyvenę tėvai turėjo keturias dukteris ir du sūnus, kurių jauniausias Viktoras jau lankė gimnaziją, o vyresnysis Jonas buvo numatytas ūkio šeimininku. Į vyriausiąją dukterį Onutę ir taikstėsi atvykę piršliai. Visa Plaušinių šeima buvo darbštūs, taupūs, naginginga ir šviesūs žmonės, pramokę skaityti ir rašyti. Derybos buvo trumpos, ir kitą sekmadienį jau buvo sutartos žvalgybos naujame Vinco ūkyje. Onutei patiko Vinco ūkis, ir jis pats atrodė ramus, sugyvenamas ir sąmojingas vyras. O apie Onutę jis jau buvo anksčiau apsiklausinėjęs. Taip po rugių sėjos ir buvo atšoktos Vinco ir Onutės vestuvės. Jaunavedžių gyvenimas po vestuvių tekėjo kasdieniuose ūkio darbuose, rūpestėliuose ir meilės saldybėje.

Metų tėkmėje gimė jauniesiems Vaitaičiams trys sūnūs ir trys dukterys. Gražiai tarpo atnaujintas sodas, nuo vėjų pagairos saugojo tankių eglaičių eilės, apie trobas į padanges kilo aukšti jovarai, visa sodyba skendo medžiuose, naujas gyvenamas namas didžiavosi stiklinėmis gonkomis, pastogės kambariais augančiam jaunimui ir daug šviesos įleidžiančiais dideliais langais. Klėtyje buvo sunku sutalpinti audeklų ir visokių drapanų skrynias, aruodai lūžo nuo javų pertekliaus, kamaraitėje kvepėjo skilandžiai, kumpiai, dešros. Vyriausias sūnus Vincukas jau mokėsi paskutinėje gimnazijos klasėje. Ir kiti vaikai sėdėjo prie knygų ir sąsiuvinių. Šviesa ir gražus sugyvenimas skleidėsi šiuose namuose, kol bolševikų tankai 1940 metais suvažinėjo laimę, ramybę ir ateities viltis.

Pirmoji sovietų okupacija 1940-41 didelės žalos Vaitaičių gyvenimui dar nepadarė. Visas Vokietijos pasienis buvo draudžiamoji zona, kurioje vyko karinių įtvirtinimų statybos ir į kurią pašaliečiams patekti leidimai buvo sunkiai duodami, bet raudonieji kariai čia buvo gana drausmingi ir laikėsi nustatytos tvarkos. Karo pradžioje žaibinis vokiečių puolimas greitai išvijo "nenugalimąją" raudonąją armiją, taip narsiai pasiruošusią žygiuoti į Berlyną. Tiesa, atskiri ūkiai pasienyje išdegė pirmąją karo dieną, bet Vaitaičių trobos išliko nepaliestos. Vokiečių okupacijos metu Vaitaičiai tesėjo atiduoti okupantams priverstines pyliavas, o ir patiems įvairių ūkio gėrybių užteko sočiai pavalgyti, gerai apsirengti ir net krautuvinių prekių įsigyti (kad ir iš po pardavėjų stalo).

Didžiosios nelaimės prasidėjo 1944 metais bolševikams grįžtant į Lietuvą. Fronto zona nuo Vilkaviškio pro Kudirkos Naumiestį pasiekė ir Vaitaičių ūkį. Frontas laikinai sustojo vietoje, bet patrankų sviediniai, lėktuvų bombardavimai, tamsių dūmų gaisrų debesys ir nakties pašvaistės varyte varė gyventojus trauktis iš mirties zonos į saugesnes vietas. Iš gražios Vaitaičių sodybos liko tik nuodėgulių krūvelės, vėjo sklaidomi pelenai ir pamatų liekanos.

Su mantos likučiais vieną rugsėjo pradžios pavakarę Vaitaičių šeima ir įdardėjo kimštinai prikrautu vežimu į Onutės tėviškę, į Plaušinių ūkį, kuris, nors buvo toliau nuo pasienio, bet lyg užuovėjoje ties atkakliai ginamu Šakių miestu, jau virtusiu griuvėsiais, dar nejautė taip ryškiai fronto artumo.

— Bėgam iš pragaro, kuris atsivėrė visu pašešupiu iš pietų pusės. Gal priglausite benamius — pas jus atrodo dar beveik ramu? — klausia Vincas prie įvažiavimo į kiemą sutiktą svainį Joną.

— Argi reikia dar klausti? Tik ir mes čia jau beveik ne šeimininkai. Vokiečių dalinio štabas užėmė ne tik svetainės kambarius, bet ir šeimyninę, net viryklą įsitaisėme lauke, kad nereikėtų nepageidaujamiems maišytis virtuvėje. Vokiečiai šeimininkauja visame ūkyje, mes susikraustėme į klėtį, kurios kareiviai dar neliečia. Bet atrodo, kad ir jie jaučiasi čia tik pašaliečiai, lyg įsibrovę plėšikai, gyveną šia diena be ateities: išskerdė paršus, baigia išgaudyti vištas, degina biteles aviliuose, net graudu žiūrėti į ūkio naikinimą. Glausimės, kol visus vokiečiai išvarys — prasitarė, kad visiems civiliams reikės dangintis už Nemuno, į Tauragės apskritį. Jau pamažu kraujam į paruoštą vežimą reikalingiausius daiktus, kad ko būtino nepamirštume, bet visko vis tiek nepasiimsi.

Plaušinių šeima per paskutiniuosius dešimtį metų gerokai pasikeitė. Senasis Plaušinis jau ilsisi kapuose. Motina jau susenusi, bet dar kruta. Dvi Onutės seserys ištekėjusios: viena už darbštaus ūkininko, kita net už mokytojo. Brolis Viktoras jau mokslus išėjęs, vedęs ir dabar su šeima yra pasiruošęs trauktis į Vakarus, laukia tik, kol vokiečiai pradės per sieną leisti pabėgėlius. Šeimininku išrinktas vyresnysis brolis Jonas dar vis tebėra nevedęs. Netekėjusi prie motinos laikosi ir gamtos nuskriausta Onutės sesuo Elenutė — su savo kuprele ji atrodo lyg neužauga, bet jos rankos miklios austi juostoms, surinkti aštuonnyčiams raštams, derinti audeklų spalvoms.

— Tai gal visi važiuojam į Vakarus, kai tik vokiečiai pradės įsileisti? — kalbina svainį Viktoras.

— Mes tai nutarėm pasilikti: kur dingtume be savos žemės, be savų gyvulėlių, be sodo vyšnių ir obelų. Žemė traukia ir laiko pririšusi. Savas prakaitas šaukia glaustis prie savų arimų, prie kvepiančio pievų šieno. Juk karas kada nors baigsis, jau artėja prie pabaigos. Reikės statytis trobas, gydyti sodo žaizdas... Tik Vincuką tai gal dėdė galėtum paimti su savimi: jis jau kariuomenėn ėmimo metų, pasilikusį rusai paims į raudonarmiečius ir nugrūs į frontą. Sugriautoje Vokietijoje jums visiems bus daug vargo, bet raudonųjų valdžioje bus dar baisiau . . .

Po kelių dienų vokiečiai įsakė visiems šios apylinkės civiliams gyventojams persikelti per Nemuną į Tauragės apskritį. Vaitaičiai su Plaušiniais nė nelaukė, kol vokiečiai vežimus sugrupuos į kolonas, lydimas rudmarškinių. Trimis vežimais jie nuvyko pas gimines, gyvenančius kaime prie Jotijos upės.

(Bus daugiau)

"DIDŽIOJI ILIUZIJA" — pirmasis toks veikalas lietuvių kalba

P. CELIEŠIUS

(tąsa iš praeito nr.)

Dėl menkų atlyginimų rusų darbininkai simuliuoja ir tik prastumia laiką" (t.p.). Taip apsrendžia Vl. Juodeika marksistinio komunizmo ekonominę būklę gyvenime.

Filosofinis svarstymas

Prof. Vl. Juodeika didelę savo veikalo **Didžioji iliuzija** dalį — apie tris šimtus puslapių — paskiria Markso-Engelso dialektinio materializmo bei religijos filosofinei sampratai skleisti. Jis įrodo, kad Hegelio dialektika, iš kurios Marksas-Engelsas ėmė pradžią naujajai dialektinio materializmo sampratai sistemingai vystyti, Markso buvo sužalota, nes pas Hegelį tikrovė gravitavo link Dvasios-Idėjos-Dievo, o pas Marksą-Engelsą Dvasios-Idėjos-Dievo samprata tapo atmesta ir palikta tiktai vienintelė būties samprata, būtent — tikrovė. Marksas, rašydamas pagrindinį savo veikalą "Kapitalas", iš Hegelio pasisavino tiktai dialektinį metodą, tezė-antitezė-sintezė, o turinį, Būtis-Dievas, atmetė. Atmetęs idėjinę Hegelio sampratą, Marksas nepajėgė jokiu būdu išsikapstyti iš loginių prieštaravimų, į kuriuos jis noromis nenoromis pateko. Jis teigia tik realybę esant tikrą, o tuo pat metu pats kalba apie idealią proletariato ateitį. Jis išpažįsta tiktai deterministinį tikrovės būtinumą, o pateikia darbininkijai idėjinius šūkius ir tiki, kad žmogus, savo dvasinėmis — proto, valios — galiomis veikdamas, gali keisti tikrovę ir tuo būdu sulaužyti determinizmo dėsnį.

Nesigilindamas į filosofines plonybes, nes tai per daug vargintų skaitytojus, vis dėlto turiu paminėti Vl. Juodeikos apologetinės ir teologinės sampratos silpnumą. Jis, oponuodamas Markso ateistiniam teiginiui, tariasi įrodęs Dievo buvimą, remdamasis priežastingumo dėsniu (plg. 331-333), ir daro išvadą: "Dėl to seka išvada, kad gyvybinio aktyvumo proceso išaiškinimas yra galimas, tik pripažinus nekeičiamo, pastovaus, vyriausiojo pasaulio Judintojo egzistenciją" (332).

Kažin, ar, laikantis mokslinio metodo, galima iš pasaulio tikrovės daryti šuolį į transcendentinę plotmę? Mokslininkas gali prieiti tik pasaulio reiškinių ribą ir prisipažinti, kad "toliau, brolyti, nežinau"! Transcendencijai, arba antgamtybei, atskleisti gamtiškumo per maža. Čia reikia kreiptis į Būties kaip tokios sampratą. O tai yra jau ne gamtos mokslų ir ne jos dėsnių sritis, bet ontologinė plotmė.

Panašiai Vl. Juodeika atsako į Markso-Engelso religijos kilmės aiškinimą, remdamasis mokslininkų autoritetu, kurie buvo tikintys ir pasisakė už Dievą. (plg. 565-568). Tačiau su pagrindu jis teigia, kad "Religija yra žmogaus sielos gelmių išgyvenimas" (564) ir kad, paneigęs tikrąjį Dievą, "žmogus ilgainiui negali pakęsti nuoseklaus ateizmo. Jis bematant sukuria sau stabą" (568 ir t.). Kaip tikrovės faktą autorius nurodo į komunistinės Rusijos ateistinę religiją.

"Net ir ateistinė dabartinė Sovietų Sąjungos kultūra turi savo šventąjį raštą, — savo Vl. Juodeika, — savo dogmas, savo katekizmą, savo pranašus, savo šventuosius, savo šventyklas ir ikonas, savo heretikus, savo atgailas ir savo inkviziciją" (t.p.). "Religija egzistavo visais laikais ir prie įvairiausių ūkio sistemų" (564), todėl ji negalėjo išsivystyti iš ūkinės sistemos, negalėjo, kaip kad Marksas teigė, būti ūkinės sistemos išdava (561). Prigimtoji aukščiausios Būties nuojauta, į kurią Vl. Juodeika nurodo, yra kur kas stipresnis argumentas už Dievą, negu aukščiau minėtasis priežastinis nejudamojo Judintojo buvimas.

Veikalo sąranga

Prof. Vl. Juodeika, dėstydamas per eilę metų universitete socialinę ekonomiją, be abejo, turėjo progos tuo klausimu daug skaityti ir įvairias socializmo bei socialinės ekonomijos problemas gerai pažinti bei į jas įsigilinti. Iš pateiktos literatūros ir veikalo **Didžioji iliuzija** apimties juntame autoriaus gilią erudiciją. Į šį jo mokslinį veikalą yra daug suteikta medžiagos ir dar daugiau įdėta kruopštaus darbo.

Bet vis dėlto reikia pastebėti, kad toji mokslinė medžiaga nepilnai yra apvaldyta ir neknygiškai surėsta. Tai daugiau atskirų akademinių paskaitų vienon knygon sujungimas, o ne organinis vystymas. Todėl yra daug nereikalingo tų pačių minčių įvairiuose knygos skyriuose pasikartojimo. Pavyzdžiui, marksistinė mintis "Iš kiekvieno pagal jo sugebėjimą ir kiekvienam pagal jo poreikius" (530) kartojasi apie dešimt kartų. Į klausimą "Kada gi pasieksime pažadėtąją žemę" (534) marksistai neturi atsakymo — kartojasi taip pat daugelį kartų. "Raison d'etre — buvimo pagrindas — kartojasi daugiau kaip 20 kartų. "Sovietų Sąjungoje darbininkai paversti baudžiauninkais" (699), "Jau pusamžis praėjo, o Sovietų Sąjungoje komunizmas nėra įgyvendintas" (537) — šie posakiai ir daugelis kitų iš Markso, Lenino mokslo bei autoriaus kritiškų pastabų kartojasi po keliolika ir net keliasdešimt kartų. Jeigu autorius būtų turimą medžiagą surentęs į vieningą sistemingą veikalą, tai būtų, be abejo, **Didžiosios iliuzijos** pirmasis tomas sumažėjęs bent pora šimtų puslapių.

Be to, nepaisant, kad pirmasis veikalo tomas turi apimti teoretinį marksistinio komunizmo mokslą, jame vis dėlto yra apsčiai imta pavyzdžių iš Sovietų Sąjungos gyvenimo. O tai jau yra medžiaga, priklausanti antrajam veikalo tomui, nes autorius jame svarsto marksistinės teorijos pritaikymą gyvenime.

Bet čia minėtieji netobulumai yra tik mažmožis, palyginus su viso veikalo svarumu, svarstomų problemų aktualumu ir reikalingumu. Nors mes, lietuviai, esame jau daug patyrę apie komunizmą iš savo gyvenimo ir daug ką apie jį žinome, tačiau tokio išsamaus ir įžvalgaus komunistinės teorijos mokslinio pažinimo nesame turėję. Tai yra pirmasis toks platus ir išsamus veikalas apie komunizmą mūsų kalboje. Su jo mintimis, ypatingai su kritišku komunizmo vertinimu, bus naudinga susipažinti visiems lietuviams, o itin jaunajai generacijai.

Prof. Vl. Juodeika, pateikdamas apie komunizmą bei socializmą **Didžiosios iliuzijos** mokslinį veikalą, sukūrė sau nemirštantį paminklą. Juo labiau, kad šio veikalo viešas pasirodymas sutapo su autoriaus fizine mirtimi. Sakau "fizine", nes savo idėjomis ir moksliniu palikimu jis yra gyvas ir tarp mūsų.

-o-

Knyga įrišta į kietus viršelius. Gaunama ir Darbininko administracijoj. Kaina 12 dol.

Lietuvos valdovų medalijonų dedikacija Kultūros Židinio vestibiulyje. Dedikacija buvo Kultūros Židinio pavasario šventės metu. Maldas kalba Tėv. P. Giedgaudas, OFM.
Nuotr. L. Tamošaičio

DU LOS ANGELES ENTUZIASTŲ SPEKTAKLIAI DETROITE

ALFONSAS NAKAS

Kai 1976-ųjų gale minėjom Zuzanos Arlauskaitės-Mikšienės trečiąsias mirties metines, Vytautas Alantas apraudojo ir lietuviško teatro Amerikoje beveik visišką žlugimą. Kad dar tik **beveik**, kad dar ne viskas pralošta, reikią dėkoti trim moterim: velionei Zuzanai Arlauskaitei, Hamiltono Aukuro teatro vadovei Elenai Dauguvietytei-Kudabienei ir Los Angeles Dramos sambūrio sielai Dalilai Mackialienei.

V. Alanto žodžiai pasitvirtino prieš metus Toronte įvykusiame IV-ajame Teatro festivalyje. Jei ne E. Kudabienė ir D. Mackialienė, festivalis nebebūtų įvykęs.

Ir vėl V. Alanto žodžiai prisiminė, kai išgirdom, jog Dalila Mackialienė su Los Angeles Dramos sambūrio entuziastais 1978 gegužės 20 ir 21 Detroite suvaidins du veikalus. Sambūrį pakvietė LB Detroito apylinkės valdyba.

Spektakliai įvyko, kaip žadėta, Dievo Apvaizdos parapijos kultūroscentre. Šeštadienį, gegužės 20, buvo suvaidinta Birutės Pūkelevičiūtės trijų veiksmų premijuota drama "Palikimas". Sekmadienio, gegužės 21-osios, popietę matėm Vytauto Alanto trijų veiksmų komediją "Saulėgražų salą". Apie abu spektaklius čia trumpai pakalbėsiu skyrium.

"Palikimas"

Režisierė — Dalila Mackialienė. Rež. padėjėja — Ema Dovydaitienė. Dekoracijos — Algio Žaliūno. Aktoriai: Vincas Dovydaitis (Martynas Vaitys, buvęs docentas, dabar ligotas ūkininkas), Saulius Matas (Eugenijus Vaitys, Martyno sūnus), Inga Tumienė (Irena Grigaitienė, Martyno duktė), Rimantas Žukas (Bruno Grigaitis, Martyno žentas), Rasa Zelenytė (Vaiva Stankūnaitė, Martyno slaugė) ir Viltis Jatulienė (Rozalija Baužienė, Martyno šeimininkė).

Scenai atsivėrus, išvydom patrauklų vaizdą. Dešinėj — jaukus, gerais baldais apstatytas kambarys. Jo centre ugniavietė, ant sienų paveikslai, pakraščiais gyvos gėlės.. Viskas su skoniu, viskas savo vietoj. Kairėj — gamtovaizdį dominuoja penki didžiuliai beržai. Gilumoj, už beržų — tekančios ar tik patekėjusios saulės šviesa. Tikras Wisconsinas, tikras Beržoras, tikras Sekminių rytas. Šios taupios, bet puikios dekoracijos puoš visus tris veiksmus, nes drama prasideda, rutuliojasi ir užsibaigia ten pat ir tą pačią dieną. Bus įvairuojama tik šviesomis.

Toliau sėdintieji turės labai įtemptai klausyti Rasos Zelenytės balso. Iš dalies, kad jos vidutinio stiprumo žodžių tirados liesis į gumulus, kad ji (vienintelė!) kalbės su lengvu amerikietišku akcentu ir, svarbiausia, kad scenos gilumoj akustika išskirtinai bloga. Aktorei ir žiūrovam pasistengus, vėliau kontaktas užsimezgė, pradėjom ją suprasti. Sunkią savo rolę jauniausia aktorė atliko įtikinamai.

Saulius Matas švaistėsi po sceną piktas ir arogantiškas. Ir alkanas? Kažin. Svainio pastumtą sviestą ant duonos tepė du kartus, bet žiūrovas nesulaukė duonos atkandant. Temperamentingu rėksniu liko per visus tris veiksmus. Dramos gale mokėjo susigraudinti, prie Dovydaičio krūtinės galvą priglausti.

Rimantas Žukas įdomiausiai vaidino pirmame veiksme. Jo lėtumas, aiškus, sarkastiškas balsas labai tiko spragsinčiam Matui erzinti. Antrame veiksme, ginčuose su žmona, buvo ir jis porą kartų užsikūręs, bet tik trumpam. Blogiau jam sekėsi klausant ilgų kitų veikėjų tiradų, ypač "žmonos" I. Tumienės. Bet ir į profesionalus kartais sunku žiūrėti, kai jie "nieko neveikia", o tik klausosi.

Inga Tumienė labai dailiai, su tikru kartumu, "išguldė" visą savo gyvenimą ir, porą kartų pereidama iš vieno scenos galo į kitą, įrodė luošumą. Tik sunku buvo tikėti, kad ji ir Žukas taip troško paveldėti "tėvo" Dovydaičio ūkį, lyg medicinos daktarė negalėtų už savo pinigus įsigyti bent penkių tokių ūkių...

Viltis Jatulienė liktų beveik nepastebėta (publika koncentruojasi ne į vežimėlį stumiančią, o į jame sėdintį), jei ne ilgame dialoge atskleista paslaptis, jog tai Dovydaičio mylimoji ir jo vaikų išaugintoja. Čia, žinoma, jos markė ir pakilo.

Vincas Dovydaitis — į ligonio vežimėlį pasodintas inteligentiškas senis, centrinė veikalo figūra. Sunkus ligonis (dramos neskaitęs žiūrovas jo mirties ėmė laukti jau pirmame veiksme). Nuosaikūs gestai, pavargęs, melancholiškas balsas jį darė labai natūralų.

Apie visus aktorius kartu pasakytina, jog jie buvo **žmonės**. Jie scenoj **gyveno**; vienam kalbant, kiti klausė. Mažai jautėsi išmoktų rolių mechaniško kartojimo. Šis komplimentas ne vienjiem, o ir režisierei.

O dėl veikalo? Sunku buvo tikėti, jog ne priklausomos Lietuvos intelektualas, (VDU?) docentas, Amerikos Wisconsine taip prisirištų prie pirkto, ne iš proseneliu paveldėto ūkio, kad prieš mirtį kaitaliotų teatamentą ir maldautų palikuonis nepaversti jo vasarnamių kvartalais.

"Saulėgražų sala"

Z. Arlauskaitei švenčiant 20-ties metų sceninio darbo tremty sukaktį, 1965 gale Detroite buvo pastatyta Vytauto Alanto komedija "Žmonos portretas". Skelbta, jog tai 13-asis V. Alanto dramos kūrinys. Suvaidino geriausi Detroito Dramos sambūrio aktoriai, publikai vos į Lietuvių namų salę telpant. Komedija liko rankrašty, ir nieko apie ją nebegirdėjom. Tryliktais metais ji atgimė "Saulėgražų salos" vardu, pirma Los Angeles, dabar Detroite. Kokia simbolika! Tiesa, gal tryliktuoju veikalas nebevadintinas, nes iš keturių veiksmų likę trys, daugumą veikėjų vardų pakeista, ir, anot paties autoriaus, "viskas apversta aukštyn kojom". Vis dėlto, kai prasidėjo kamščių traukimas, kai prasidėjo gertynės, jau pirmame veiksme atsigodau, jog esu kažkada, kažkur veikalą matęs.

Anuomet labai piktinausi. Anuomet... Prieš dvylika su viršum metų. Tas tuzinas, ir beveik velnio tuzinas, moralės sąvokas apvertė aukštyn kojomis irgi. Sėdėjom dabar beveik pusė Dievo Apvaizdos parapijos ir kvatojom. Kvatojom ir plojom. Viena ponia sakė, kad čia geriau, negu Stratforde... Kito savaitraščio bendradarbis pabrėždamas kartojo, jog čia daug, daug geriau, negu vakar (negu "Palikimas").

"Saulėgražų sala" — tipiškas farsas, tad nei turinio gelmių netenka ieškoti, nei įprastinės logikos. Kad tik būtų juokingų situacijų.

Juokingas situacijas gausiai teikė Danutė Barauskaitė (Vida Vešiotienė). Pašūkavusi užkulisy, atėjo ji į sceną Draugo skaitinėti ir vyro — dailininko Vešiotos — Rimanto Žuko terorizuoti. Ėmė skambėti telefonas. Ėmė rinktis jos garbintojai. Saulius Matas dabar sukūrė prasigėrusio, suvalkatėjusio Vešiotos draugo ir kolegijos dailininko Zigmo Riaukos vaidmenį. Iš vyrų aktorių jam tenka (mano nuomone) **geriausio** titulas. Iš vakarykščio idealisto senio Vincas Dovydaitis pavirto į gašlų niekšelį, verteivą Stasį Stasionį. Detroitiečiam nematytas Manfredas Prišmantas atliko Juozo Vitarto, paties moraliausio personažo, vaidmenį. Viltis Jatulienė, Vitarto žmona, atrodė suskilusi asmenybė, vyrui mirus pavirtusi į pliuškę, pamaivą. Rasa Zelenytė, Vitartų duktė, neturinti nė 18-kos metų, troško vyrų ir "meilės". Saulius Stančikas daktaro (taip, medicinos daktaro!) vaidmeny buvo farsas farse. Stebėtina, kad po vaidinimo visa publika į jo pusę spaudėsi, bet visi, visi apie jį kalbėjo. Spėju, kad tai režisierės tyčinis triukas. (Beje, režisierė ir čia — Dalila Mackialienė, su padėjėjomis Ema Dovydaitiene bei Inga Tumiene.) Dabar, po keleto dienų, baigia užsimiršti kai kurių aktorių veidai, o šis jonelis durnelis (daktaras!) lieka ryškiausias.

Garsų efektai publikai niekur neleido prisnūsti. Čia trankėsi griaustinis, čia grojo muzika, čia skambėjo telefonas. Tikra staigmena buvo II veiksmo pradžioj pasirodžiusios šmėklos. Amtemdytoj scenoj žaibų botagams plykščiojant, nebepamenu, kokiai muzikai klaikiai liejantis, girtuokliam šoko tos pačios aktorės, juodai apsigaubsčiusios.

Povilo Jasiukonio dekoracijos dar taupesnės negu A. Žaliūno. Tik didelis langas scenos centre, o už jo — apšviesti miesto stogai bei mūrai. Keletas paveikslų ant kambario sienų vargiai priminė, jog tai dailininko butas — paveikslų reikėjo prinešti daugiau ir visur jų pridėlioti. Bet tai ne esminis dalykas.

Iš aštuonių abiejuose veikaluose dalyvavusių aktorių septyni lietuvių kalbą vartojo laisvai ir be akcento. Truputį pasitempusi, jauniausioji , R. Zelenytė, galėtų irgi akcento visiškai at-

(nukelta į 6 psl.)

Atsiųsta paminėti

SELECTED POST-WAR LITHUANIAN POETRY. Redagavo ir vertė **Jonas Zdanys.** Introdukciją parašė Rimvydas Šilbajoris. Išleido Manyland Books, Inc., 84-39 90th St., Woodhaven, N.Y. 11421. 1978. Aplanką piešė Vladas Žilius. Iliustruota poetų atvaizdais. Kietais viršeliais. 320 psl. Kaina 12 dol.

Tai pokario lietuvių poezijos antologija, pateikta dviem kalbom — lietuviškais originalais ir angliškais vertimais, apimanti 27 autorius (16 emigracijoj, 11 Lietuvoj).

Pirmojoj daly (Emigree Poets) yra poetai: Faustas Kirša, Jonas Aistis, Bernardas Brazdžionis, Henrikas Radauskas, Kotryna Grigaitytė, Leonardas Andriekus, Juozas Kėkštas, Kazys Bradūnas, Leonas Švedas, Alfonsas Nyka-Niliūnas, Henrikas Nagys, Vladas Šlaitas, Vytautas Mačernis, Jonas Mekas, Algimantas Mackus, Vitalija Bogutaitė. Antrojoj daly (Poets in Lithuania): Vincas Mykolaitis-Putinas, Kazys Boruta, Albinas Žukauskas, Kostas Kubilinskas, Janina Degutytė, Vytautas Bložė, Justinas Marcinkevičius, Marcelijus Martinaitis, Judita Vaičiūnaitė, Tomas Venclova, Sigitas Geda.

Poetai skaitytojui pristatomi keletu savo eilėraščių (kai kurie tik vienu). Pirmojoj daly daugiausia kūrinių imta iš Henriko Radausko (15), antroj — iš Sigito Gedos (10). Abiejose dalyse poetai rikiuojami pagal savo amžių (pradedama vyresniaisiais).

Vertėjas pasisako, kad, versdamas eilėraščius šiai antologijai, stengėsi, kiek galima, būti ištikimas originalam, susidurdamas su įvairiais sunkumais, kuriuos lietuvių kalba teikia vertėjui. Kad vertimai atlikti kruopščiai, pastebės ir skaitytojas.

Šalia kiekvieno poeto atvaizdo duodama ir trumpa jo biografija. Knygos gale pristatomas ir pats vertėjas Jonas Zdanys. Jis gimęs 1950 New Britaine, Connecticut valstijoj. Turi mokslinių laipsnių iš universitetų, specializavęsis anglų literatūroj. Jo eilėraščių vertimų, literatūrinių straipsnių bei apžvalgų yra spausdinta žurnaluose ir antologijose. Jis yra autorius eilėraščių rinkinio "Voice on an Anthill".

Pažymėtina šią antologiją išleidusi Manyland Books leidykla, vadovaujama rašytojo Stepo Zobarsko. Ji turi daug nuopelnų pateikdama angliškai kalbančiam pasauliui lietuvių ir kitų tautų kūrinius; tų tautų, kurių literatūra tam pasauliui mažai pažįstama.

CHRONICLE OF THE CATHOLIC CHURCH IN LITHUANIA. No. 17. Vertimas iš lietuviško originalo — Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika, No. 17. Vertimo redaktorius — kun. Kazimieras Pugevičius. 1978. Išleido Amerikos Lietuvių Katalikų Kunigų Vienybė, 351 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Spausdino Pranciškonų spaustuvė Brooklyne. 48 psl.

Kaip anksčiau minėjom, tai knygutė, kuri, kaip ir ankstesniosios, laisvąjį pasaulį informuoja apie pavergtoj Lietuvoj vykstančius Bažnyčios (kartu ir lietuvių tautos) persekiojimus. Kiekviena tokia knygutė yra ginklas Lietuvos laisvės kovai ir vis nauja rakštis pavergėjui, kurio užsimojimas pavergti visą likusį laisvąjį pasaulį šiuo metu darosi jau labai aiškus.

Vertimo redaktorius savo introdukciją į šią knygutę baigia tokiu sakiniu: "Tokiu būdu Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika nuolat apeliuoja į laisvojo pasaulio sąžinę, kad nebūtų stovima pasyviai nuošaly, kai moralinė destrukcija tęsiasi."

Lietuviška knyga — geriausia dovana!

DARNUS LB SUVAŽIAVIMAS KULTŪROS ŽIDINY

Visos nuotraukos Kazimiero Čikoto

JAV LB Kultūros tarybos pirmininkas Juozas Gaila kalba rytinio pakraščio LB suvažiavime.

JAV LB Krašto valdybos pirm. Algimantas Gečys kalba JAV rytinio pakraščio LB apygardų ir apylinkių suvažiavime gegužės 20 Kultūros Židiny, Brooklyne. Suvažiavimo prezidiumas iš k.: sekr. Bronius Vaškaitis, dr. Jonas Genys, Algis Brazinskas, pirm. Viktoras Vaitkus, Ramutė Kemėžaitė, Vincas Padvarietis ir sekr. Kazys Jankūnas.

Dalis JAV rytinio pakraščio LB apygardų ir apylinkių suvažiavimo dalyvių. Pirmoji eilėj iš k.: LB tarybos narys kun. dr. Kornelijus Bučmys, OFM, Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis, LB tarybos narys dr. Petras Vileišis, Vliko pirm. dr. Kęstutis J. Valiūnas, JAV LB Krašto valdybos vicepirm. Balys Raugas.

JAV LB Krašto valdybai pavedus, jos vykdomasis vicepirmininkas organizaciniam reikalam Balys Raugas gegužės 20 Kultūros Židiny Brooklyne, New Yorke, buvo sukvietęs rytinio pakraščio LB apygardų ir apylinkių valdybų suvažiavimą pasiinformuoti apie krašto valdybos narių atliktus įvairių sričių darbus ir pasidalinti mintim apie LB padalinių veiklą, jų pastangas ir sutinkamas kliūtis.

Suvažiavimą 10 val. ryto pradėjo jo techniškais reikalais besirūpinusios ir suvažiavimo dalyvius globojusios LB N.Y. apygardos pirmininkas Aleksandras Vakselis, palinkėdamas visiem iš šio suvažiavimo parsivežti ką nors naudingo. Dievo palaimos suvažiavimo dalyviam ir jų darbam paprašė Darbininko redaktorius tėvas Kornelijus Bučmys, OFM.

Suvažiavimo organų sudarymas

Krašto valdybos vykd. vicepirm. Balys Raugas, pasidžiaugęs gausiu dalyvių skaičium, pažymėjo, kad šis suvažiavimas yra jau ketvirtasis rytiniam pakrašty ir kad jis vykstąs prieš pat didžiuosius PLB įvykius Kanadoj — Pasaulio lietuvių dienas su PLB seimu, dainų ir sporto šventėm. Jis palinkėjo būti atviriem, sprendžiant LB klausimus. Suvažiavimui pritarus, į prezidiumą pirmininkais buvo pakviesti LB Waterburio apylinkės pirmininkas Viktoras Vaitkus, Pietryčių apygardos pirm. dr. Jonas Genys, Ramutė Kemežaitė, Newarko apyl. pirm. Algis Brazinskas ir N.Y. apygardos valdybos narys Vincas Padvarietis, o sekretoriais krašto valdybos narys Bronius Vaškelis ir N.J. apygardos pirm. Kazys Jankūnas. Į nutarimų komisiją buvo pakviesti Antanas Masionis, Vytautas Vaitiekūnas ir Vytautas Volertas.

Sveikinimai

Pradėjęs pirmininko pareigas, Vaitkus pakvietė suvažiavimą pasveikinti Vliko pirmininką dr. Kęstutį Valiūną, kuris savo žody padėkojo LB už jos atliekamus darbus ir paragino dirbti kartu tol, kol mūsų visų bendri tikslai bus pasiekti. Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis savo žody atkreipė suvažiavusiųjų dėmesį, kad tokie suvažiavimai yra šaukiami veiklai koordinuoti, ir palinkėjo, kad ir veiksnių vadovybės sugebėtų savo veiksmuose tokią koordinaciją pasiekti. Raštu suvažiavimą sveikino PLB pirmininkas Bronius Nainys ir Lietuvių Fondo pirmininkas dr. Antanas Razma.

Kun. Kęstutis Balčys, Amsterdam, N.Y. lietuvių parapijos klebonas, vienas iš simpoziumo dalyvių.

Feliksas Andriūnas, JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkas finansų reikalam, praneša apie JAV LB finansinę pažangą.

Rimas Česonis, JAV LB Krašto valdybos ir Visuomeninių reikalų tarybos vicepirmininkas, informuoja suvažiavimą apie atliktus ir atliekamus uždavinius.

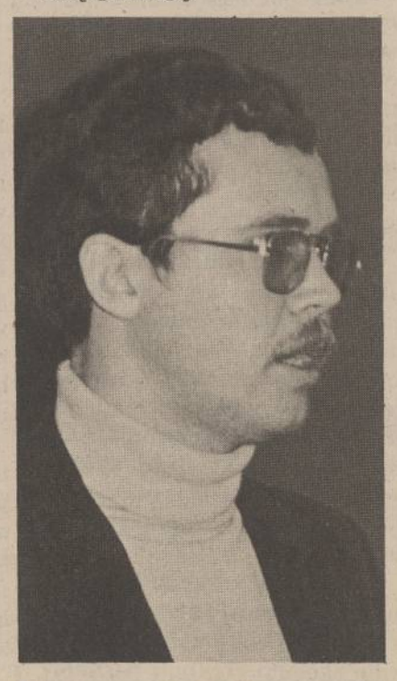

Linas Kojelis, JAV Lietuvių Jaunimo Sąjungos politinis koordinatorius, praneša apie ALJS veiklą.

Krašto valdybos narių pranešimai

Krašto valdybos pirmininkas Algimantas Gečys, padėkojęs suvažiavimo rengėjam ir globėjam už atliktus darbus, pasidžiaugė, kad tokie suvažiavimai jau įsipilietinę ir kad LB darbai užtikrina išeivijos lietuvių ateitį. Vadinamai politinei veiklai LB yra pajėgi, o jos darbus visuomenė remia. Tai rodą kasmet vis augančios LB skiriamos aukos. Jis ragino gausiai visiem dalyvauti Pasaulio lietuvių dienose ir taip pat paremti jų rengimą savo aukom. Iš valdybos atliekamų darbų pabrėžė susirūpinimą apie TV rodyto filmo Holocaust padarinius ir pastangas neigiamam apie lietuvius įspūdžiui atitaisyti. Iš valstybės departamento ir Helsinkio susitarimų vykdymui sekti JAV komiteto leidinių nematyti, kad ten būtų buvęs paminėtas bent vienas lietuvio vardas. Dėl birželio trėmimų minėjimų paminėjo, kad didžiausias dėmesys bus kreipiamas į lietuvių politinius kalinius. Su pasitenkinimu buvo sutiktas pareiškimas, kad birželio 17 Rochestery, N.Y., įvyksiąs pasitarimas su Altos atstovais.

Švietimo reikalai

Suvažiavime dalyvavęs švietimo tarybos pirmininkas Bronius Juodelis painformavo, kad rytiniam pakrašty veikia 10 lituanistinių mokyklų su 3 aukštesnėm klasėm ir 435 mokiniais, ir ragino steigti visur lietuviškai nemokančių klases, kuriom jau šį rudenį bus išleistas specialus vadovėlis ir pratimai. Pakartotinai ragino per rugsėjo mėn. aplankyti visus turinčius mokyklinio amžiaus vaikų tėvus ir paskatinti juos leisti savo vaikus į šeštadienines mokyklas. Mokyklos verčiasi sunkiai finansiniu atžvilgiu, todėl jom reikalinga mūsų visų, o ne tik LB parama. Jis taip pat ragino remti jaunimo organizacijas, skautus ir ateitininkus, nes jos kreipiančios didelį dėmesį į lietuvių kalbos mokėjimą.

Kultūros tarybos pirmininkas Juozas Gaila pabrėžė, kad taryba yra tik kultūrinės veiklos skatintoja ir kad, LB apylinkėm visai užmiršus bet kokią kultūrinę veiklą, tarybos darbas pasidarys beprasmis.

Visuomeninių reikalų tarybos

pirmininkei Aušrai Zerr dėl ligos negalint dalyvauti, tarybos veiklą apibūdino Rimas Česonis. LB atstovai, turėdami sugebėjimų rūpintis iškylančiais Lietuvos reikalais, nevengia lankytis įvairiose valdžios įstaigose ir rūpintis jų informavimu ir įtaigavimu, kad Lietuvos ir lietuvių reikalai nebūtų palaidoti. Stengiamasi paveikti, kad viešose kalbose JAV pareigūnai nevengtų paminėti ir lietuvių kalinių vardų, kaip Gajausko, Terlecko, Petkaus ir kt. Tuo reikalu buvo tartasi su JAV atstovu prie JT Andrew Young ir kitais pareigūnais. Stengiamasi, kad vėl prie Baltųjų Rūmų būtų paskirtas patarėjas tautybių reikalam. "Violations of Human Rights 1977" netrukus pasirodys. Žiniaraštis Bridges turįs per 1300 prenumeratorių ir jų skaičius augąs.

Apie JAV LJS veiklą

informavo valdybos politinės veiklos koordinatorius doktorantas Linas Kojelis. Jaunimo veikla gyva. Washingtono demonstracijos buvęs akstinas ir kitom demonstracijom surengti, kaip Philadelphijoj ir kitur. Jaunimo kongreso finansiniam ištekliam sutelkti valdyba ruošusi solistų koncertus. Solisto R. Daunoro koncertai bus pakartoti šį rudenį. Paruošė memorandumą dėl lietuvių jaunimo persekiojimo okupuotoj Lietuvoj, ir jis bus išsiuntinėtas birželio trėmimų proga didiesiem laikraščiam. Santykiai su LB esą geri.

LV finansai

Krašto valdybos finansų tvarkytojas Feliksas Andriūnas pasidžiaugė kasmet vis gerėjančia pinigine būkle. Aukos LB Vasario 16 proga kasmet auga ir pasiekė per 30,000 dol., nors dar ne visos LB apylinkės yra atsiskaičiusios. Didesnį rūpestį kelia rugsėjo mėn. vykdomi švietimo reikalam vajai, nes kai kurios apylinkės neskiria tam reikalui pakankamo dėmesio. Buvo paruoštos lentelės, iš kurių dalyviai galėjo susidaryti puikų vaizdą apie LB apylinkių atliktus finansinius įsipareigojimus.

Lietuvos pasiuntinio sveikinimas

Suvažiavimui tebevykstant, Lietuvos pasiuntinys Washingtone dr. S. Bačkis telefonu per gen. konsulą A. Simutį suvažiavimą pasveikino ir palinkėjo geriausios sėkmės.

Pasaulio lietuvių dienų reikalai

PLD rengti JAV komiteto pirmininkas Aleksandras Vakselis painformavo, kad į komiteto kasą jau yra įplaukę per 8,000 dol. Stambiausias aukotojas iki šiol buvo dr. Antanas Razma, paskyręs 250 dol. Bet čia pat netrukus jį pralenkė uolus LB veikėjas dr. V. Vileišis, įteikdamas papildomą 250 dol. čekį ir savo auką pakeldamas iki 350 dol. Dalyviai jam nuoširdžiai paplojo. Aukų dydžiu šiuo metu pirmaująs New Yorkas, toliau esančios Illinois, New Jersey ir kt. vietovės. Šis komitetas visas surinktas aukas perduosiąs Kanadoj veikiančiam komitetui. Kvietė visus suaktyvinti PLD propagavimą, aukų rinkimą ir dalyvių organizavimą. Scrantonas ir Pittsburghas jau yra užsisakę po 2 autobusus dalyviam į PLD. Šių dienų finansinė atsakomybė priklauso tik JAV ir Kanados lietuviam, todėl nuo jų veiklos priklausys ir renginių sėkmė.

Apygardų ir apylinkių pasidejavimai

Taupant laiką, apygardos ir apylinkės buvo paprašytos daugiau dėmesio skirti tik į jų ribose pasitaikančius veiklos sunkumus. Jų pranešimuose ir pasisakymuose vyravo lituanistinių mokyklų reikalai, būdai jom išlaikyti ir mokinių vajui suaktyvinti. Pasidžiaugta mažos Bridgeporto, Conn., apylinkės pasiektais laimėjimais, surengiant Sacred Heart universitete visą mėnesį trukusį kultūrinį pasirodymą. Šiame universitete nuo rudens bus įvestas lietuvių kalbos kursas, tik reikia bent 8 studentų, kuriem bus teikiami 3 kreditai už kursą. Taip pat kreipta daug dėmesio ir į lietuvių kalbos nemokančius, bet lietuviškam gyvenime norinčius dalyvauti asmenis. Krašto valdyba turi išvertusi į anglų kalbą LB įstatus; juos galima gauti krašto valdyboj. Pasidejuota trūkumu žmonių, sutinkančių dirbti valdybose, nes dažniausiai visa padalinių veikla priklausanti tik nuo valdybos narių darbo ir pasiaukojimo.

Simpoziumas

Atsiliepiant į vis didesnį reikalą į lietuvišką veiklą įtraukti daugiau tokių žmonių, kurie lietuviškai nemoka, bet savo širdy jaučiasi lietuviais, buvo suorganizuotas simpoziumas "Lietuviškos parapijos, vyčiai ir LB". Jo dalyviais buvo Vytautas Radzivanas, kun. Kęstutis Balčys ir kun. Kazimieras Pugevičius. Visi jie buvo puikiai pasiruošę ir iškėlė eilę problemų ir būdų jom spręsti. LB esanti visų lietuvių tarnaitė, todėl visom išgalėm ji turinti padėti ten, kur kokios pagalbos trūksta. Iš abiejų pusių buvę parodyta nesupratimo ar neįsijautimo, bet visi esam tame pat laive, todėl reikią daugiau susigyvenimo ir noro savitarpio talkai.

Suvažiavimą baigiant

Palikę visus rūpesčius, su dideliu pakilimu visi dalyviai sugiedojo Lietuvos himną ir apie 7 val. vak. išsiskirstė į savas kolonijas.

Suvažiavime dalyvavo 51 asmuo, jų tarpe 12 apylinkių ir 4 apygardų pirmininkai, o likusieji — krašto valdybos nariai, LB tarybos nariai ir apylinkių atstovai.

Gražu, kad tai nebuvo tik senių susirinkimas, tačiau liūdna ir apmaudu, kad iš Kultūros Židinio papėdėj esančių Elizabetho, Kearny, Jersey City ir Lindeno LB apylinkių valdybų nebuvo jausta jokios pareigos bent po vieną atstovą į šį suvažiavimą atsiųsti. Ar Brocktono, Mass., Washingtono, D.C., Scrantono, Pa., ir eilės kitų kolonijų atstovam buvo lengviau atvykti, kaip kaimynystėj esantiem? O gal jie jokių savo asmeniškų ar tarnybinių reikalų neturi?

K.J.

SPEKTAKLIAI DETROITE

(atkelta iš 5 psl.)

sikratyti. Tai bent Los Angeles jaunimas!

Mano išvada būtų ši. Los Angeles dramos sambūris mūsų ne tik neapvylė, bet davė daug daugiau, negu tikėjomės. Keletas šimtų detroitiečių tokios pramogos seniai laukė. Kalbant apie ateitį, šio sambūrio gastroles turėtų organizuoti bent keli miestai iš karto: pvz. Torontas-Hamiltonas-Detroitas-Clevelandas — Chicaga. Tuomet kelionės lėktuvais išlaidos tarp visų būtų išdalintos, ir rengėjam negrėstų nuostoliai.

-o-

Reportažui nusitęsus, nebeminėsiu, kas po vieno ir kito vaidinimo dėkojo, kas gėles įteikė, kas ir kaip sveikino.

Tačiau noriu paminėti, jog "Saulėgražų salos" spektaklio žiūrovų tarpe buvo veikalo autorius Vytautas Alantas. Čia jo pirmas viešas pasirodymas po prieš porą mėnesių ištikusio stipraus širdies smūgio. Jis ne tik pustrečios valandos spektaklį sekė, bet, pasibaigus, ir į sceną užkopė, ir žodį tarė, ir Dalilą Mackialienę išbučiavo... Ilgi, gausūs publikos plojimai parodė jog detroitiečiai savo dramaturgą myli.

AIDAI — vienas geriausių kultūros žurnalų išeivijoj. Ar juos prenumeruoji? Metinė prenumerata 15 dol. Adresas: 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

REŽISIERIUS JUOZAS GUČIUS

1903.II.25 — 1978.II.22

Tolimoje Australijoje, Adelaidės mieste, šių metų vasario 22 mirė režisierius **Juozas Gučius.** Amerikos lietuviam jis gal net nepažįstamas, nors jis daug nuveikė Australijos lietuviam, daug davė ir pačiai Lietuvai. Jis buvo Kauno radiofono režisierium, sukūrė daug radijo vaidinimų, kurių mielai klausėsi visa Lietuva. Per radijo vaidinimus jis švietė žmones, auklėjo, supažindindamas juos su lietuvių kūryba, su tarptautiniais literatūros vardais. Tad pravartu nors trumpai sustoti ties jo gyvenimu ir darbais.

-o-

Juozas Gučius gimė 1903 vasario 25 Zirnaujuose, Zarasų apskrityje. Gimnaziją lankyti pradėjo Zarasuose. Tuo metu kėlėsi Lietuva, ir Juozas paliko mokyklos suolą ir išėjo į kariuomenę ginti Lietuvos. Kai Lietuvos priešai buvo išvyti, kai buvo apginta Lietuvos nepriklausomybė, Juozas vėl grįžo į mokyklą. Mokėsi Kauno komercinėje mokykloje, o vėliau baigė suaugusių gimnaziją.

Finansų ministerijoje

Atstatant savo nepriklausomybę, Lietuvai reikėjo daug jaunų jėgų. Reikėjo darbininkų. Ir Juozas jau 1921 pradėjo tarnauti finansų ministerijoje. Ten būdamas, išvertė iš kitų kalbų įvairias instrukcijas, nuostatus, taisykles. Visu tuo vertimu ministerija ilgai naudojosi. Ministerijoje dirbo iki 1930. Tarnybą baigė referento pareigose.

Gundo teatras

Kaip pasakoja Pulgis Andriušis, kuris daug rašė apie J. Gučiaus pastatymus, jaunam vyrui nepaprastą įspūdį padarė lietuviški kluonų vaidinimai. Jį tiesiog burte užbūrė. Tad, atsidūręs Kaune, nenurimo — ieškojo sąlyčio su teatru. 1923 Kaune pirmą kartą vaidino profesionalų tarpe Maskvos Koršo teatro aktoriaus Kerečetovo pastatyme.

1923-1925 lankė Tautos teatro studiją ir dalyvavo Tautos teatro, Vilkolakio spektakliuose. 1929 baigė Valstybės teatro dramos studiją.

Su tuo baigimu prasidėjo naujas gyvenimas. Jis atsisveikino su finansų ministerija ir perėjo dirbti į Kauno radiofoną.

Kauno radiofone

Pradžioje ėjo sekretoriaus, administratoriaus pareigas, kartais pavaduodavo ir patį direktorių. Drauge buvo programos redaktorius ir režisierius. Nuo 1936 pasiliko tik vyr. režisieriaus pareigose.

Jis pagarsėjo savo radijo vaidinimais. Jie buvo švenčių metu, pvz. Didžiąją savaitę vaidindavo Kristaus kančią. Tiem vaidinimam trūko tekstų. Tai jis pats juos parašydavo. Vaidino Kauno teatro aktoriai — profesionalai.

Veikalų sąrašas

Štai jo sukurti ir per radiją suvaidinti veikalai: Golgota — 12 paveikslų misterija, Krikštas, arba Te Deum Laudamus, Žvarbūs vėjai Panemuniuose, Kryžių papėdėje, Ateina žmogaus sūnus, Užgavėnės, Savanoris Lukšys, arba pirmoji auka, Praregėjimas (ginklų vajaus proga), Į laimėjimą — Lietuvos 20 metų sukakčiai, Žalgiris, Saulės mūšis, Radijo zuikių išdaigos, Radijininkai — valstybės radiofono 10 metų sukakties proga, Motina, Žmonės už girių. Iš viso 15 veikalų, kurių tekstus jis pats paruošė.

Lietuvių rašytojų veikalus jis irgi pritaikė radijo programom. Juos ir režisavo. Štai jo režisuoti ir pritaikyti veikalai: Vaižganto — Pragiedrulisi, arba Vaduvų kraštas, Vaižganto — Namai pragarai, Krėvės-Mickevičiaus — Šarūnas, Pietario — Algimantas, Biliūno — Liūdna pasaka, Žemaitės — Kunigo naudą velniai gaudo, Vydūno — Vergiai ir dykiai, O. Milašiaus — Miguel Manara, B. Sruogos — Milžino paunksmė.

Iš pasaulinės literatūros vardų pasirinko šiuos veikalus: Šekspyro — Venecijos pirklys, Pikčiurnos tremdymas, Goethės — Egmontas, Brolis ir sesuo, Ibseno — Nora, Meterlincko — Nekviestoji viešnia, Tolstojaus — Gyvasis lavonas, Čechovo — Dėdė Jonas, Schillerio — Klasta ir meilė, Lessingo — Minna von Barnhelm, Hauptmanno — Grizelda, Lope de Vega — Diana, Puškino — Mocartas ir Saljeri, Čechovo — Meška, Shillerio — Plėšikai, Oscar Wilde — Salome, Gorkij — Motina.

Vokietijoje

1944 jis su žmona — soliste, dainavimo pedagoge ir muzikos kritike A. Binkevičiūte-Gučiuviene pasitraukė iš Lietuvos. Vokietijoje gyveno anglų zonoje. Ir čia rūpinosi kultūrine veikla, sudarė sąlygas, kad būtų pastatyta opera — Sevilijos kirpėjas, A. Rūko drama — Bubulis ir Dundulis.

Australijoje

1951 jis su žmona iš Vokietijos išvyko į Australiją ir apsigyveno Adelaidės mieste. Ir čia jis nenurimo. Subūrė jaunų žmonių grupę ir įkūrė savo studiją ir savo teatrą. Ji buvo pavadinta "Lietuvių Teatras — Studija Adelaidėje". Studijos pagrindas buvo ugdyti jaunus aktorius, statant pritaikytus dramos veikalus. Studija veikė septynerius metus, iki 1957, pastatė 14 veikalų. Pradėjo su V. Kudirkos "Viršininkų" pastatymu. Tekstą pats režisierius papildė, atbaigė.

Pastatyti veikalai

1951 metų gale studija suvaidino Kudirkos Viršininkus. Toliau buvo šie pastatymai: K. Čapek — Universaliniai robotai, B. Sruogos — Kazimiero Sapiegos finalinė scena, A. Škėmos — Vieną vakarą ir Čechovo — Meška (visi šie trys veikalai sudarė vieno vakaro programą), Duvernois komedija — Ponia iš bronzos ir ponas iš kristalo, John Madison Morton komedija — Dviguba nuoma, Čechovo komedija — Piršlybos, J. Jankaus — Susitikimai, įscenizuoti pagal novelę, Z. Kučinsko — Klystkeliai, V. Alanto — Aukštadvaris, Moljero — Mokykla žmonoms, A. Gustaičio — Slogučiai, A. Škėmos — Žvakidė.

Studija dalyvavo ir Australų teatro šventėje ir tris spektaklius suvaidino angliškai. Australų spauda tiesiog žavėjosi naujų ateivių nešama kultūra ir jų teatru.

-o-

Studijai savo darbą baigus, pastačius Moljero komediją "Mokykla žmonoms", iš studijos vadovo pareigų Gučius pasitraukė. Teatras veikė ir toliau. Jo išauklėti aktoriai nepasimetė: ir toliau stato veikalus ir tolimoje Australijoje kalba lietuviškai lietuviui emigrantui.

Pulgis Andriušis, apžvelgdamas studijos darbą, rašė, jog reikėjo J. Gučiui pasitraukti iš Kauno radiofono ir atvykti į Australiją, kad galėtų čia sukurti teatrą. Čia jis išsiskleidė visais savo sparnais kaip režisierius ir pedagogas, čia jis sukūrė savo teatrą. (**p.j.**)

Adelaidės lietuvių teatro studija 1952. Iš k. sėdi administraotrius P. Kanas, akt. V. Ancevičius, dail. A. Rūkštelė, akt. S. Kanienė, akt. B. Rainys, akt. A. Gutis, akt. G. Matulevičius, rež. J. Gučius; II-oje eilėje iš k. akt. Z. Kučinskas, akt. A. Trinka, kasininkas B. Pukelis, akt. V. Užubalis, rež. pad. E. Taparauskas; III-oje eilėje akt. V. Ratkevičius, akt. N. Skidzevičius, akt. L. Karmazinas, akt. B. Bakšinskas ir dekoratoriaus padėjėjas J. Naujalis.

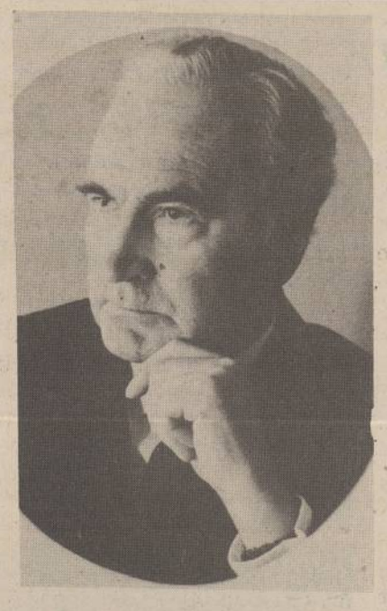

Režisierius Juozas Gučius

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

(atkelta iš 1 psl.)

je aptarta ir šių metų Poezijos pavasario, kurs prasidės gegužės 25, programa ir kelionių maršrutas. Rugsėjo mėnesį būsianti Lietuvoje **lenkų literatūros dekada.** Jai ruošti sudarytas komitetas.

— Okupuotos Lietuvos "Ministrų Taryba" jau **paskelbė respublikinei premijai gauti kandidatus.**

Rašytojų sąjunga kandidatais siūlo: beletristą **Juozą Aputį** už novelių rinkinį "Sugrįžimas vakarėjančiais laukais" (1977), poetę **Juditą Vaičiūnaitę** už eilėraščių rinkinį "Neužmirštuolių mėnesį", poetę **Violetą Palčinskaitę** už poezijos rinktinę vaikams "Namai namučiai" (1977) ir **Algirdą Pocių** už rinktinę vaikams "Laiškas ant šalpusnio lapo" (1977).

Kompozitorių sąjunga kandidatu siūlo **Jurgį Juozapaitį** už simfoniją "Rex" (1977).

Teatro draugija premiją skirti siūlo **Janinai Malinauskaitei** už sukurtus scenovaizdžius Kauno dramos teatre (J. Grušo "Barbora Radvilaitė", J. Glinskio "Grasos namai", M. Bulgakovo "Moljeras", L. Pirandelio "Šeši personažai ieško autoriaus", E. Ignatavičiaus ir J. Vaitkaus "Svajonių piligrimas", A. Žari "Karalius Ūbas", M. Gorkio "Paskutinieji"), aktoriui **Vytautui Paukštei** už vaidmenis, sukurtus Klaipėdos dramos teatre (V. Majakovskio "Pirtis", I. Kočergos "Laikrodininkas ir višta", K. Sajos "Poliglotas", "Abstinentas", Sofoklio "Karalius Edipas", B. Brechto "Motušė Kuraž", Just. Marcinkevičiaus "Mindaugas", "Mažvydas").

Kultūros ministerija premijuoti siūlo **Vladą Bartusevičių** ir **Salomoną Sverdiolą** "už aukšto idėjinio ir meninio lygio iškilmingų koncertų, dainų švenčių bei kitų masinių renginių režisūrą".

Kinematografininkų sąjunga kandidatais siūlo filmų režisierių **Henriką Šablevičių** ir operatorių **Kornelijų Matuzevičių** už dokumentinius filmus "Kretingos medinukai" ir "Padangių laumžirgiai".

Dailininkų sąjunga kandidatais siūlo **Kęstutį Patamsį** už pastatytą paminklą Šiaulių "išvaduotojams" raudonarmiečiams, **Algimantą Štoškų** už vitražus sovietiniams pastatams.

— Balandžio pabaigoje lenkų muzikai Varšuvoje surengė **lietuvių kompozitorių kūrinių koncertą.** Buvo pagrota *V. Bagdono* "II sonata smuikui ir altui", *F. Bajoro* "II Vilniaus kvartetas" ir ištraukos iš "Sakmių siuitos", *V. Laurušo* "Sonata smuikui solo", *J. Juzeliūno* "Sonata smuikui ir fortepijonui", *O. Balakausko* "II styginis kvartetas". Koncertą surengė Lenkijos kompozitorių sąjunga. Iš Lietuvos buvo nuvykę kompozitoriai J. Juzeliūnas, F. Bajoras ir O. Balakauskas.

Pr. N.

Gegužės AIDAI

Straipsniai: Oskaras V. Milašius — Du politiniai mesianizmai; Antanas Dundzila — Šių dienų informacijos revoliucija ir kompiuteris: Jonas Puzinas — Dr. Jonas Basanavičius — Lietuvių Mokslo Draugijos steigėjas ir ugdytojas.

Iš grožinės literatūros: Eglė Juodvalkytė — Vėduoklė (eil.); Anšlavs Eglitis — Kalnų griūtis.

Apžvalgoje: Pl. — Tarptautinis PEN Klubas — pasaulinė rašytojų organizacija; Juozas Prunskis — Katalikų spaudos biuras Lietuvoje; J. Gld. — Apie Anšlavs Eglitį; Mūsų buityje.

Recenzijos: Viktoras Rimšelis — St. Ylos "Jurgis Matulaitis"; Sh. Hol. — Sauja skatikų; J.G. — Lituanistikos instituto suvažiavimo darbai; V. s. Pr. Karalius — Skautiškųjų vienetų vadovai ir vadovės (kun. Antanas Saulaitis, SJ); Ant. Rubšys Broliai, pradėkim (Benvenutas Ramanauskas, OFM); Antanas Škėrys — A. Tenisono atsiminimai; Atsiųsta paminėti.

Šis numeris iliustruotas Vlado Žiliaus tapybos ir grafikos nuotraukomis. Viršelių 1 psl. — Transformacija (aliejus, 52 x 52, New Yorkas). Viršelių 4 psl.— Nr. 42 (aliejus, 46 x 46, Vilnius). Taip pat kompiuterių bei dr. J. Basanavičiaus gyvenimo nuotraukomis. Be to, A. Egličio, dr. J. Puzino ir kitų nuotraukomis.

Redaguoja dr. Juozas Girnius, 27 Juliette St., Boston, MA 02122; literatūros, apžvalgų ir techninis redaktorius — dr. Leonardas Andriekus, OFM, Kennebunkport, ME 04046; leidžia Tėvai Pranciškonai; administruoja T. Benvenutas Ramanauskas, OFM, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N Y 11207; spausdina Pranciškonų spaustuvė, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207.

SAS

VISIT LITHUANIA IN 1978!

VILNIUS (5 nights), RIGA (4 nights)

LENINGRAD (3 nights), COPENHAGEN (1 night)

Departure Date	Total incl. GIT Air Fare	Early Bird Total incl. APEX Air Fare ★	Early Bird Saving ★
May 18	$1100	$ 954	$146
Jun 19	$1213	$1076	$137
Jul 17	$1213	$1076	$137
Aug 14	$1213	$1076	$137
Sep 18	$1100	$ 954	$146
Dec 19	$1072	$ 926	$146

Rates based on double occupancy **Plus $3 tax**

Also departures from West Coast, Montreal and Toronto

★ Purchase your ticket no later than 45 days prior to departure to earn these savings

Air fares in effect as of Dec 1977 and subject to change

UNION TOURS, INC.
6 East 36th Street
New York, N.Y. 10016
(212) 679-7878

IŠ VISUR

— **Pasaulio, JAV ir Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungų ruošiama politinė konferencija** įvyks birželio 17-18 Chicagoj, Jaunimo Centre. Joje jau sutiko dalyvauti šie prelegentai: aukštas pareigas užimąs Environmental Protection Agency JAV Vidurio vakarų rajone Valdas Adamkus, "Ukrainian Echo" redaktorius ir vienas iš Moroz Defense Committee vadų, Toronto ukrainietis Andrij Bandera ir Valstybės departamento sovietų "desk" pareigūnas, kuriam tenka rūpintis Pabaltijo reikalais, Mahlon (Jim) Henderson. V. Adamkus skaitys įvadinę paskaitą apie politinės įtakos apibrėžimą. A. Bandera kalbės kūrybiško protesto tema, o Henderson kritiškai žvelgs į pabaltiečių pastangas paveikti Amerikos kongresą ir egzekutyvinę valdžią.

— **National Catholic Register,** JAV katalikų savaitraštis, birželio 4 išspausdino ilgą kun. Kazimiero Pugevičiaus straipsnį apie okupuotos Lietuvos katalikų ir patriotų persekiojimą. Ypač pabrėžtas Balio Gajausko nuteisimas dešimčiai metų kalėjimo ir penkerių metų ištrėmimui tik dėl to, kad jis kovojo už Helsinkio susitarimų vykdymą.

— **Cicero, Ill.,** birželio įvykių minėjimas, rengiamas LB apylinkės, įvyks birželio 18, sekmadienį, 12 val., po lietuviškos sumos, Šv. Antano parapijos salėj. Programoj Romo Kasparo paskaita, B. Pakšto muzikinis ansamblis ir Cicero jaunimo montažas.

— **Danguolei Sadūnaitei** už poezijos knygą "Baltas ievos medis" paskirta 1977 m. Lietuvių rašytojų d-jos premija. Vertinimo komisija: pirm. Povilas Gaučys, sekr. dr. Živilė Bilaišytė, nariai Julija Švabaitė-Gylienė, dr. Kęstutis Keblys, Česlovas Grincevičius. 1000 dol. premijos mecenatas — Lietuvių Fondas.

— **Vacys Kavaliūnas** birželio 9, penktadienį, 7:30 val. vak. Cleveland, Ohio, Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos mažojoj salėj kalbės apie premijuotą A. Kairio romaną "Po Damoklo kardu".

— **Bridgeport, Conn.,** birželio 11, sekmadienį, 11 val. Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje mišios bus aukojamos už Lietuvos kankinius, už ištremtus, išvežtus į Sibirą, už kankinamus kalėjimuose, už persekiojamus dėl religinių įsitikinimų. Apylinkės lietuviai prašomi dalyvauti šiose pamaldose.

— **A. a. Karolina Butkienė,** sulaukusi 69 m. amžiaus, staiga mirė gegužės 25 Montrealy, Kanadoj. Nuliūdime liko dukra solistė Gina Čapkauskienė.

— **Lietuvių misija Phoenix, Arizonoj,** buvo įsteigta 1968 liepos 2. Tą dieną Tucsono vyskupas davė leidimą kun. A. Valiuškai rūpintis lietuvių dvasiškais reikalais ir aukoti mišias Sacred Heart koplyčioj, Phoenixe. Misijai visą laiką vadovauja kun. A. Valiuška. Sukakčiai paminėti ruošiamas sukaktuvinis leidinys, kuris bus gausiai iliustruotas.

— **A. a. Bronislovas Katarauskas,** sulaukęs 72 m. amžiaus, mirė gegužės 13. Buvo gimnazijos matematikos mokytojas, Lietuvių Enciklopedijos bendradarbis, kelių vadovėlių autorius. Palaidotas Kalvarijos kapinėse, Los Angeles, Calif.

— **Nauji Darbininko skaitytojai:** V. Raškevičius, E. Hartford, Conn., M. Saukas, Brooklyn, N.Y., F. V. Boreišis, Lakewood, N.J. Užsakė kitiem: A. Reivytis, Middle Village, N.Y. — L. Bandžiukas, Richmond Hill, N.Y. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Naujiem skaitytojam Darbininko prenumerata pirmiem metam tik 10 dol. Atnaujinant — visiem 13 dol. metam.

PRELATO JONO J. SCHARNO SUKAKTIES PROGA

TĖV. TOMAS ŽIŪRAITIS, O.P.

Prel. Jonas Scharnus

Kiekvieno asmens sukaktis visada yra reikšminga, bet ne visada prasminga. Sukakties **reikšmė** pažymi tam tikrą metų skaičių, daugiau ar mažiau dėmesio vertą pragyvenimą — egzistenciją. Sukakties **prasmė** iškelia egzistencijos tobulėjimą, pagrįstą kultūrinėmis vertybėmis. Kai sukakties prasmė pasižymi visuotinės Krikščionybės dorybių, kultūrinių vertybių ir būtinių bei kasdienos poreikių tobulėjančia darna, kalbame apie **pilnutinio** gyvenimo puoselėtojo sukaktį. Pastarosios sukakties prasmė įvairėja pagal to pilnutinio gyvenimo puoselėtojų pareigas, susijusias su jų profesija ar pašaukimu.

I

Pilnutinio gyvenimo puoselėtojų sukakties prasmės įvairovė rodo dar ir tai, kad jų talkininkas — kiekvienas geros ir kūrybingos dvasios žmogus, ypač **kunigas** savo sakramentine vienybe su Kristumi ir savo apaštališka veikla.

Kunigas savo sakramentine vienybe su Kristumi yra Jo Kunigystės charakterio nešėjas. Šio charakterio dėka Kristus su kunigu yra susijęs šitokiu būdu. Kaip Kristuje žmogiškoji prigimtis yra neatskiriama nuo dieviškosios, taip Kristus yra neatskiriamas nuo kunigo (šventimais jam suteikto) sakramentinio charakterio: neprarandamo ir amžino. Kitaip sakant: Kunigystės sakramentas yra neprarandamas, neišdildomas, nes amžinas (Žyd. 5, 5-6; 7, 15-28). Todėl kunigas — **tarpininkas tarp Dievo ir žmonių.**

Kunigas savo apaštališka veikla reiškiasi vien tik kaip Kristaus Kunigystės ir įpėdinis, ir tarnas. Laikydamas Šv. Mišias, populiariai kalbant, jis netaiko savo kūnui ir kraujui konsekracijos žodžių, nors ir vartoja savybinį žodį "mano": "Tai yra mano Kūnas — tai yra taurė mano Kraujo, naujosios ir amžinosios sandoros Kraujo"... Konsekracijos žodžius taria pats Kristus kunigo lūpomis, užimdamas kunigo asmens **vietą,** o ne pašalindamas kunigo asmenį. Tas, o ne kitas kunigas laiko Šv. Mišias. Tas, o ne kitas kunigas sako pamokslą — skelbia Dievo žodį — tikrąja to žodžio prasme, nors pamokslo metu kalba Šv. Dvasia žmogiškuoju būdu. Tiesa, pamokslus gali sakyti ir diakonai, bet jie nėra kunigai, o tam tikri Kristaus tarnai, toliau čia nesileidžiant. Kristaus nuopelnų ir malonių dėka kunigas atleidžia nuodėmes Švč. Trejybės vardu, atkeldamas dangaus vartus naujagimiui — gimtąją nuodėmę, **kito** pragaištingą kaltę atsinešusiam asmeniui; atkelia juos ir savo kalčių prislėgtajam nusidėjėliui, kol tai reikalinga iki paskutinės gyvenimo valandos:

O, palaimintosios rankos,
Naujagimiui dangaus vartus
atkėlę,
Uždegę žiburį, nežinomu keliu
Išklystant vėlei.

Kotryna Grigaitytė

Tai Kristaus Kunigystės įpėdinių ir tarnų palaimintosios rankos, ano pilnutinio gyvenimo **svarbiausios dvasinės talkininkės,** sėkmingiausiai atskleidžiančios dangaus ir žemės Geradarį—Triasmenio Dievo mums teikiamą vispusišką prasmę:

Iš Tavo rankos, Dieve, gaunu
savo rytą,
Iš Tavo rankos ir šviesi darbų
diena,
Iš Tavo rankos man ir laimė
mano krito,
Ir praeitis, ir dabartis, ir rytdiena.

Bernardas Brazdžionis

II

Bent tiek trumpai iš esmės pasakytina apie Kristaus Kunigystės ir įpėdinius, ir tarnus, kurių tarpe turime mums gerai žinomą prel. **Joną J. Scharną** (Šerną). Jis gimė, augo, paruošiamuosius mokslus ir filosofiją bei teologiją baigė Amerikoje. Kunigu įšventintas 1938.VI.11 Newarke, N.J., kuriame jis ir gimė 1911.VI.29. Vikaras, administratorius, klebonas lietuvių parapijose New Jersey valstijoje 1939-1968. Pamokslininkas, veikėjas katalikiškose ir šalpos organizacijose. Daugiau kaip 20 metų buvo lietuvių sodaliečių dvasios vadas New Yorko ir New Jersey apskrityse. Lietuviškos kultūros brangintojas ir jos derintojas su amerikietiškąja. Angliškai kalbančiam jaunimui parašė Lietuvos istoriją. kurios mašinėle parašytas rankraštis tebeguli tarp jo kelionės įspūdžių, sudarančių daugiatomį rinkinį: iliustruotą, įdomų ir vertingą gamtamokslinių požiūriu. Didelis optimistas, gyvosios dvasios asmenybė. Nuo 1968 Švč. Trejybės lietuvių parapijos klebonas Newarke, N.J. Prelatas nuo 1971. Birželio 11 dieną Newarke, N.J., Prelatas atšvęs savo 40 metų kunigystės sukaktį.

Linkime mielam mūsų Sukaktuvininkui dėkingiausių ir ilgiausių metų.

Netekom dr. M. Devenio

Gegužės 28, sekmadienio rytą, 4 val. 30 min. Santa Monicoj, Californijoj, mirė daktaras **Mykolas Devenis,** sulaukęs 87 metų. Pasijutęs blogai, žmonos Alenos tuojau buvo nugabentas į ligoninę ir ten greitai mirė.

Velionis buvo gimęs 1891 gegužės 1 Klausučių kaime, Biržų apskr. Baigęs Biržų pradžios mokyklą, įstojo į Pernavos gimnaziją Estijoj. Ją baigęs, 1914 išvyko į JAV. Tais pat metais įstojo į Yale universitetą ir, čia 1919 baigęs medicinos mokslus, Waterbury, Conn., vertėsi gydytojo praktika.

1928 grįžo į Lietuvą. Ukmergės apskrity nusipirko didoką ūkį ir ūkininkaudamas vertėsi gydytojo praktika.

1940 liepos mėn. buvo bolševikų areštuotas ir per Ukmergės ir Vilniaus kalėjimus ištremtas į Vorkutos sunkiųjų darbų koncentracijos stovyklą. Žmonos Alenos, kuriai po jo arešto pasisekė su vaikais atvykti į Ameriką, pastangomis, valstybės departamentui padedant, 1942 M. Devenis buvo išleistas iš Vorkutos. Grįžęs į JAV, jis vėl vertėsi gydytojo praktika Waterbury, Conn.

Velionis buvo aktyvus ir visuomeninėj veikloj. 1923 jis buvo išrinktas JAV Lietuvių Protestantų Sąjungos pirmininku, dalyvavo Susivienijime Lietuvių Amerikoj, Tėvynės Mylėtojų Draugijoj ir Lietuvių Tautinėj Sandaroj.

Gyvendamas Lietuvoj, buvo Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjungos narys. Egziliniam liaudininkų komitetui persikėlus į JAV, buvo išrenkamas į Sąjungos centro komitetą. Prieš keletą metų velionis sudarė 100,000 dol. Devenių fondą lietuvių protestantų ir kt. raštam leisti.

Birželio 3, šeštadienį, buvo palaidotas Tautinėse kapinėse, Chicagoj.

Paliko liūdinti žmona Alena, duktė Dalė Bobelienė, sūnūs — inž. Kęstutis ir med. dr. Algis, keletas vaikaičių, Vileišiai ir kiti giminės.

J.A.

25-OJI EUROPOS STUDIJŲ SAVAITĖ

Lietuvos nepriklausomybės 60-čio ir Europos lietuviškųjų studijų savaičių 25-čio sukaktuvinė studijų savaitė šiemet įvyks liepos 16-27 Bildungszentrum "Kardinal Doephner Haus", Domberg 27, 8050 Freising, Vakarų Vokietijoje.

Liepos 16, sekmadienį, 8 val. vak. atidarymas. Dr. Kajetono J. Čeginsko paskaita: Nueitasis studijų savaičių kelias. Sveikinimai, susipažinimo vakaras.

Liepos 17, pirmadienį, Vincas Natkevičius (Romuva): Makso Schelerio meilės filosofija, dr. Raminta Lampsatytė (Hamburg): Lietuvos kamerinė muzika, dr. Aleksandras Štromas (Bradford): Asmeninės atsakomybės problema totalistinėje visuomenėje.

Liepos 18, antradienį, kun. dr. Vytautas Kazlauskas (Roma): Lietuvių tautos atsparumo ir tautinės ištikimybės versmių beieškant — Vytis ar Rūpintojėlis?, ekskursija į Miuncheno muziejus, dr. Kęstutis K. Girnius (Chicago): Antano Maceinos socialinė filosofija.

Liepos 19, trečiadienį, dr. Kajetonas J. Čeginskas (Uppsala-Miunchen): Lietuviškosios visuomenės minties raida istorijos šviesoje, Ekskursijos į Miuncheną, Lietuviški filmai. Dr. Albertas Gerutis (Bern): Lietuvos valstybės nepriklausomybės laikotarpis (1918-1940).

Liepos 20, ketvirtadienį, Valteris Banaitis (Romuva): Lietuvos ūkio supramoninimas ir įjungimas į Sov. Sąjungos visumą, dr. Jonas Grinius (Miunchen): Liaudies filosofai lietuvių rašytojų žvilgsniu.

Liepos 21, penktadienį, Stasys Lozoraitis, Jr. (Roma): Laisvės kova vakar, šiandien ir rytoj, Dr. Vytenio M. Vasyliūno vargonų koncertas, Tėvynės valandėlė. Kazio Bradūno rečitalis.

Liepos 22, šeštadienį, Tomas Venclova (Los Angeles): Dabartinė Lietuvos demografinė padėtis ir jos etnografinių ribų klausimas. Studijų savaitės vertinimas. Sol. Lilijos Šukytės koncertas, akomponuojant dr. Ramintai Lampsatytei. Linksmavakaris.

Liepos 23, sekmadienį, vysk. A. Deksnio aukojamos mišios ir uždarymas.

Savaitėj bus išstatyti dail. Alfonso Krivicko ir kitų lietuvių dailininkų darbai bei studijų savaičių foto nuotraukos.

Rytmetinių pamaldų dvasiniai vadovai: kun. Augustinas Rubikas — katalikam, kun. Juozas Urdzė — evangelikam.

Moderatoriai: dr. K. J. Čeginskas, dir. V. Natkevičius, dr. J. Norkaitis.

Finansų komisija: dr. J. Grinius, J. Lukošius, V. Natkevičius.

Organizacinė komisija: A. Grinienė, inž. R. Hermanas, M. Landas, K. Pauliukevičiūtė.

Studijų savaitės vieta — Freising — 33 km į šiaurę nuo Miuncheno, pasiekiama iš Miuncheno pagrindinės geležinkelio stoties S-Bahn nr. 1, Freisingo kryptim. Nuo Freisingo stoties iki studijų namų 10 min. kelio. Iš aerodromo Miunchen-Riem autobusu važiuoti į geležinkelio stotį (15 min.), o iš ten — kaip nurodyta aukščiau. Studijų savaitės telefonas: 08161-2342.

Rengimo Komisija

— **Lietuvių foto septintoji paroda** įvyks lapkričio 3-12 Chicagos Čiurlionio galerijoj, Jaunimo Centre, Chicagoj. Parodos reikalais kreiptis adresu: Romas Bartuška, Lietuvių Foto Archyvas, 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60629.

Clevelando Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokinių suvaidinto vaizdelio "Yra šalis" finalas — Lietuva brangi. Nuotr. V. Bacevičiaus

Clevelando Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokiniai vaidina "Yra šalis". Po rugiapiūtės iš laukų grįžta darbininkai, šeimininkam įteikia rugių varpų vainiką. Žemai sėdi mokyklos kanklių ir lumzdelių orkestras. Nuotr. V. Bacevičiaus

MOKYKLOS PAVASARIO ŠVENTĖ CLEVELANDE

Clevelando Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokiniai gegužės 21 suvaidino vieno veiksmo muzikinį vaizdelį "Yra šalis", kurį parašė mokytoja V. Augulytė. Režisavo mokytoja Stefanija Stasienė. Jai talkino mokytoja Aldona Miškinienė ir visi kiti mokytojai. Darbo užteko visiem, nes vaizdelyje dalyvavo — vaidino, šoko, dainavo, grojo per 120 mokinių. **V.A.**

NAUJAS LIETUVIS KUNIGAS

Romoje 1978 gegužės 13 gavo kunigo šventimus Albertas Kazimieras **Stalioraitis.** Jį įšventino kardinolas Nasalli Rocca di Corneliano vienoje Romos parapijinėje bažnyčioje, kuri turi vardą "Santi Protomartyri". Pristatė Šv. Kazimiero kolegijos vicerektorius prel. dr. Paulius Jatulis.

Jaunasis kunigas yra gimęs 1954 gegužės 28 JAV-bėse, Kalamazzoo, Mich. Nuo 1973 rudens studijuoja Romoje Laterano universitete. Šventimuose niekas iš artimųjų giminių negalėjo dalyvauti. Mama yra mirusi 1977 vasario 11, o prieš tai mirė ir jo jaunesnysis broliukas. Tėvelis ir sesutė negalėjo iš JAV-bių atvykti. Buvo atvykęs iš Vokietijos jo tolimas giminaitis kun. Bronius Liubinas. Jis asistavo kardinolui Nasalli Rocca di Corneliano šventimų metu, o rytojaus dieną primicijose buvo kun. Alberto K. Stalioraičio arkidiakonu ir pasakė pritaikytą pamokslą. Primicijose dalyvavo gausi grupė Romos lietuvių, kuriem primicijantas suteikė pirmąjį kunigišką palaiminimą. **L.B.**

PANEVĖŽIO GIMNAZIJOS 1928 M. LAIDOS SUKAKTIS

Šių metų birželio 20 sukanka 50 metų, kai Panevėžio valstybinė gimnazija atsisveikino su savo 1928 metų abiturientais—keliasdešimčia mergaičių ir vaikinų. Gimnazijos baigimo atestatus tą dieną laidos laimingiem abiturientam išdalino direktorius Julius Lindė-Dobilas. Jeigu Lietuva šiandien būtų nepriklausoma, Panevėžy tikrai įvyktų sukaktuvinės laidos visumos sąskrydis.

Panevėžio 1928 metų laidos abiturientų jau nemažas skaičius amžinybėj. Daugelio likimas nežinomas. Atsidūrę laisvajam pasauly gerokai išsisklaidę — Vakarų Europoj, Pietų Afrikoj, Brazilijoj, Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Tačiau 1928 metų pažadas neužmiršti vieniem kitų įpareigoja visus laidos narius paminėti sukaktį taip, kaip yra įmanoma.

Mes tikim, kad mūsų klasės draugės ir draugai, gyveną Lietuvoj, birželio 20 galės Panevėžy ar kitur bent trumpu susitikimu prisiminti anas gražiąsias brandos atestatų įteikimo iškilmes, vainikavusias vaikystės dienų svajones ir pasiruošimą aukštojo mokslo studijom ir šiaip savarankiam gyvenimui.

Visiem mūsų buvusiem mokytojam, kurių tik keletas liko gyvųjų pasauly, lenkiam galvas, reikšdami padėką ir pagarbą už mokymo ir auklėjimo pastangas. Visus mielus Panevėžio 1938 metų laidos abiturientus kviečiam 50 metų sukaktį tinkamiausiu būdu paminėti.

Amerikoj gyvenantiem patogiausia proga susieiti būtų — Pasaulio Lietuvių Dienos Toronte. Tiem klasės draugam, kurie bus Toronte, siūlom susitikti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seime liepos 1, šeštadienį, 12 val., prie registracijos stalo — ten galėtume susitarti, kaip šią sukaktį pažymėti.

Iniciatorių vardu:

Halina Didžiulytė-Mošinskienė (Sao Paulo), **Adolfas Damušis** (Detroitas) ir **Juozas B. Laučka,** klasės seniūnas (Washington, D.C.)

JEI JŪS NORITE SIŲSTI SIUNTINIŲ DOVANAS Į LIETUVĄ IR ĮVAIRIUS USSR KRAŠTUS, naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED BY VNESHPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA: 1776 BROADWAY, NEW YORK, N.Y. 10019. TEL.— 581-6590; 581-7729. Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Atidarytą kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI

Miami Beach, Fla. 33139-1201 17 St.	305 673-8220
Allentown, Pa. — 126 Tilghman Street	435-1654
Baltimore 31, Md. — 1828 Fleet Street	342-4240
Brooklyn, N.Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	633-0090
Buffalo 12, N.Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
Chicago 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
Chicago, Ill. 60629 — 2608 West 69 Street	925-2787
Chicago, Ill. 60609 — 1855 West 47 Street	376-6755
Cleveland 13, Ohio — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
Detroit 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
Lakewood, N.J. 08701 — 234 Second St.	363-0494
Hamtramck, Mich. — 11339 Jos. Campau Avenue	365-6740
Los Angeles 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue	385-6550
New York 3, N.Y. — 78 Second Avenue	674-1540
New York, 3, N.Y. — 324 E. 9th St.	475-7430
Philadelphia, Pa. 19123 1013 N. Marshall St.	215 WA 5-8878
Phoenix Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canayon Hwy.	602-942-8770
Rahway, N.J. — 47 East Milton Avenue	381-8800
Silver Springs, Md. — 1002 Kennebec Ave.	301-589-4464
South River, N.J. — 41 Whitehead Avenue	257-6320
Syracuse, N.Y. 13204 — 515 Marcelius Street	475-9746
Woodhaven, Queens, N.Y. 11421 — 80-14 Jamaica Ave.	296-5250
Herkimer, N.Y. McKennan Rd.	315-866-3939

GRAŽIOS KUN. K. PUGEVIČIAUS SUKAKTUVINĖS IŠKILMĖS

Kultūros Židiny birželio 3, šeštadienį, buvo retos iškilmės — **kun. Kazimieras Pugevičius** minėjo savo kunigystės 25 metų ir savo 50 metų sukaktis. Iškilmes organizavo Amerikos Lietuvių Katalikų Tarnyba ir Lietuvių Religinė Šalpa. Šių abiejų įstaigų direktoriumi ir yra sukaktuvininkas kun. K. Pugevičius.

Į iškilmes atsilankė apie 100 žmonių. Dauguma jų buvo iš New Yorko, iš jo veiklos aplinkos. Daug buvo Lietuvos vyčių, su kuriais sukaktuvininkas nuoširdžiai dirba, vadovaudamas Lietuvos reikalų komisijai. Svečių buvo iš Newarko, Patersono ir iš kitų New Jersey vietovių.

Koncelebracinės mišios

Truputį po 6 v.v. iš vienuolyno atėjo ilga procesija. Tai buvo kunigai, kurie drauge koncelebravo padėkos mišias. Apsupę sukaktuvininką, jie palydėjo prie gėlėm papuošto altoriaus.

Drauge su sukaktuvininku mišias koncelebravo: Tėv. Placidas Barius, OFM, Tėv. Benvenutas Ramanauskas, OFM, kun. Ladar Budreckas, kun. Juozas Aleksiūnas, kun. Viktoras Dabušis, Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, kun. Antanas Kardas, kun. Vytautas Pikturna, Tėv. Kornelijus Bučmys, OFM, Tėv. Paulius Baltakis, OFM, Tėv. Petras Baniūnas, OFM.

Gražų pamokslą pasakė kun. Vytautas Pikturna, nagrinėdamas kunigystės prasmę, laiko priežastis, kodėl dabar mažėja pašaukimai, kaip tuos pašaukimus ugdyti. Baigdamas palinkėjo jubiliatui dar ilgus metus dirbti Lietuvos labui.

Vargonėliais grojo Viktoras Ralys. Sugiedota keletas giesmių. Pamaldom buvo išleistas leidinėlis su mišių maldomis ir giesmėmis. Gale pridėta sukaktuvininko nuotrauka ir gyvenimo aprašymas.

Vaišės salėje

Po mišių visus svečius pakvietė į žemutinę Židinio salę, kur buvo patiesti gražūs, gėlėm papuošti stalai. Nebuvo jokio garbės svečių stalo. Visi drauge koncelebravę mišias pasklido tarp įvairių stalų. Ir pats sukaktuvininkas prisiglaudė prie savo bendradarbių stalo.

Pradžioje išklausyta programos. Jai vadovavo kun. Viktoras Dabušis, Kunigų Vienybės centro valdybos atstovas. Savo kalboje jis išryškino sukaktuvininko lietuviškąją veiklą. Jis galėjo nueiti į amerikiečių tarpą ir taip galėjo dingti lietuvių tautai. Čia gimęs ir augęs, suprato lietuviškus pastoracijos reikalus ir visu nuoširdumu įsijungė į lietuvišką visuomeninę veiklą.

Kun. V. Dabušis prisiminė, kaip buvo suorganizuota Amerikos Lietuvių Katalikų Tarnyba ir kaip jai vadovauti buvo pakviestas kun. K. Pugevičius.

Kun. V. Dabušis dar perskaitė visą eilę sveikinimų. Jų tarpe buvo vysk. V. Brizgio, Tėv. J. Gailiušio, OFM, pranciškonų provincijolo, sveikinimai. JAV LB Krašto valdybos vardu sveikino Aleksandras Vakselis, pasauliečių vardu — dr. Vytautas Vygantas, kuris turėjo progos drauge dirbti su sukaktuvininku.

Kun. V. Dabušiui sukalbėjus maldą, pirmiausia pakeltos šampano taurės ir sugiedota ilgiausių metų sukaktuvininkui.

Vakarienę parengė Elena Mickeliūnienė. Jai talkino keletas Lietuvos vyčių bei kitų asmenų.

Svečiai turėjo progos pasikalbėti su sukaktuvininku, nes nebuvo jokio garbės stalo. Jis pats aplankė visus stalus, dalindamas savo sukakties paveikslėlius.

Ir tas paveiksliukas privertė ne vieną susimąstyti. Vienoje pusėje yra sukaktuvininko nuotrauka, o kitoje ištrauka iš Vaižganto raštų. Ištrauka ir kalba apie žmogaus visuomeninį darbą, kad to darbo labai daug yra ir kad reikia jam aukotis. Tai čia gimusio ir augusio kunigo lietuviškas nusiteikimas dirbti savo tautai. (**p.j.**)

Kun. Kazimieras Pugevičius birželio 3 Kultūros Židiny šventė savo kunigystės 25 metų sukaktį. Koncelebracines mišias aukoja iš k. Tėv. P. Barius, OFM, Tėv. B. Ramanauskas, OFM, kun. L. Budreckas, kun. J. Aleksiūnas, kun. V. Dabušis, kun. K. Pugevičius, Tėv. P. Giedgaudas, OFM, kun. J. Kardas, kun. V. Pikturna, Tėv. K. Bučmys, OFM, Tėv. P. Baltakis, OFM, Tėv. P. Baniūnas, OFM. Nuotr. L. Tamošaičio

Šaulių šventėje

APDOVANOTI TRYS ŠAULIŲ ŽVAIGŽDE, PRISIMINTI VYDŪNAS IR KALANTA

Simo Kudirkos šaulių kuopa pavasarį surengia savo metinę šventę. Šiemet tokia šventė buvo gegužės 27, šeštadienį, Kultūros Židinio mažojoje salėje.

Prieš tai buvo kuopos susirinkimas posėdžių menėje, kur buvo aptarti svarbesni reikalai, painformuota pasiinformuota. Septintą valandą visi perėjo į mažąją salę.

Dail. Č. Janušo pastangomis buvo papuošta galinė siena. Buvo pastatyta ant trikojų Romo Kalantos fotografija ir Vydūno trys fotografijos. Viskas įrėminta, skoningai sutvarkyta. Prie kiekvieno trikojo buvo didelis krepšis gėlių.

Programą pradėjo kuopos pirmininkas **Kęstutis Miklas.** Įneštos vėliavos. Toliau pirmininkas prisiminė kuopos 6 metų sukaktį, kaip kuopa 1972 vasarą įsikūrė. Kuopa su dideliu pasisekimu išleido Elenos Juciūtės knygą "Pėdos mirties zonoje". Išėjo trys laidos.

Dabar daromi visi žygiai išleisti didoką istorinį veikalą apie Lietuvos Didįjį Kunigaikštį Algirdą. Veikalo autorius dr. A. Budreckis.

Šauliai aktyviai dalyvavo vietos visuomeniniame gyvenime.

Šaulių žvaigžde apdovanoti

Beveik kasmet kuopos iniciatyva yra apdovanojami keli vietos veiklūs visuomenininkai bei šauliai. Apdovanojami Šaulių žvaigžde. Pačius žymenis skiria speciali Šaulių žvaigždės taryba.

Šiemet buvo apdovanoti trys. Pirmasis — visiem gerai žinomas visuomenininkas, daugelio lietuviškų organizacijų veikėjas **Aleksandras Vakselis.** Šaulių žvaigžde įvertinama jo plati visuomeninė veikla.

Kiti du kuopos nariai — tai **šaulys Vacys Butkys, šaulys Kazimieras Bačauskas,** abu nuolatiniai kuopos valdybos nariai, daug pasidarbavę kuopai, daug prisidėję prie knygos "Pėdos mirties zonoje" išleidimo.

Pirmininkas pakvietė Lietuvos gen. konsulą A. Simutį prisegti žvaigždes. Jis dar paskaitė iš statuto, kam skiriamos tos Šaulių žvaigždės, kaip skiriamos, kas jas įteikia.

Kiekvienam jis prisegė prie atlapo žymenį ir įteikė pažymėjimo lapą.

(Tokia pat Šaulių žvaigžde yra apdovanotas ir Liet. konsulas A. Simutis ir kuopos pirm. Kęstutis Miklas. Jie abu buvo su žvaigždėm).

Apdovanotų vardu trumpą žodį tarė Aleksandras Vakselis.

Tolimesnei programos daliai vadovauti pirmininkas pakvietė **Paulių Jurkų.**

Žodis apie Vydūną

Iš Philadelphijos buvo pakviestas **dr. Jonas Stiklorius,** klaipėdietis, gerai pažinęs Vydūną. Jo tėvas su Vydūnu buvo artimi draugai.

Paskaita nukėlė į egzotiškus Prūsų Lietuvos laikus. Prelegentas suminėjo visa, kas buvo svarbiausia, kur mokėsi Vydūnas, kur jis dirbo, kaip visame krašte palaikė lietuvybę, rengdamas vaidinimus, skaitydamas paskaitas. Jis turėjo ir savo chorą Tilžėje. Išryškino ir Vydūno filosofinį išsilavinimą, suminėjo jo parašytus filosofinius raštus, jodailiosioskūrybosknygas—misterijas, komedijas ir t.t.

Apžvelgė ir Vydūno visuomeninę veiklą. Jis daug keliavo su paskaitomis ir savo įtaigiu būdu, savo asmenybe darė didelę moralinę įtaką. Buvo vegetaras, jaunystėje sirgęs plaučių džiova, paskui laikėsi kieto režimo, save išsaugojo ir išgyveno ilgą amžių.

Paulius Jurkus įterpė apie Vydūną Telšiuose, jo įtaką mokiniam ir paskaitė porą ištraukų iš Amžinos ugnies, Prabočių šešėlių, gabaliukus iš vieno straipsnio, kur jis kalba apie lietuvių tautos paskirtį.

Apie Romą Kalantą

Apie Romą Kalantą kalbėjo **Simas Kudirka,** pats patyręs sovietinio gyvenimo smurtą. Jis kalbėjo ne tiek apie Kalantą, kiek apie dabartinę situaciją, kad mes pavargstame, užmirštame padaryti tai, kas svarbiausia. Nereikia kitais pasitikėti, turime mes patys dirbti. Čia ir glūdi Kalantos prasmė. Kalantos žuvimas mus pažadino iš apsnūdimo.

Prisitaikymas nuveda į pražuvimą, o Kalantos liepsna visus sujaudino ir išjudino.

Ši kilni valanda baigta Lietuvos himnu. Išneštos vėliavos. Kuopos pirmininkas dar padėkojo visiem, kurie prisidėjo prie šios programos. Vėliau buvo kavutė, kurią surengė **Elena Mickeliūnienė.**

Minėjimas buvo gerai organizuotas ir praėjo sklandžiai, palikdamas visiem gerus įspūdžius. Žmonių atsilankė apie 50. (**p.j.**)

Simo Kudirkos šaulių kuopos surengtame Vydūno ir Romo Kalantos minėjime programos dalyviai, svečiai, apdovanoti Šaulių žvaigžde. Iš k. I-oj eilėj Kęstutis Miklas, Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis, Aleksandras Vakselis; II-oj eilėj — dail. Č. Janušas, Kazimieras Bačauskas, Simas Kudirka, dr. Jonas Stiklorius, Paulius Jurkus, Vacys Butkys. Nuotr. L. Tamošaičio

Simo Kudirkos šaulių kuopa New Yorke gegužės 27 surengė Vydūno ir Romo Kalantos minėjimą. Apie Vydūną kalba dr. Jonas Stiklorius iš Philadelphijos. Nuotr. L. Tamošaičio

CAPE COD, VASARV. BANGA

SIŪLO ATSKIRUS NAMUKUS, PARUOŠTUS PATIEMS GAMINTI VALGIUS

Norintiems duodamas pilnas pensionas, su skaniais lietuviškais valgiais. Kreiptis: Pakštienė, P.O. Box 188, Centerville, Mass. 02632. Telef. 617 775-4633.

BALTIC HOLIDAYS COME TO LITHUANIA IN 1978

JOIN US AND FULFILL A DREAM THAT WILL HAVE ENDLESS MEMORIES!

Departure dates		NIGHTS SPENT IN EACH CITY
July 28 to August 11	$1074.00	Vilnius 5 , Druskininkai 3, Moscow 3, Leningrad 2,
August 18 to Sept. 1	$1074.00	SAME AS ABOVE
Sept. 15 to Sept. 23	$849.00	Vilnius 5, Moscow 2
Sept. 22 to Sept. 30	$849.00	SAME AS ABOVE
Sept. 28 to Oct. 7	$849.00	Vilnius 5, Moscow 2, Copenhagen 1
Oct. 12 to Oct. 21	$849.00	SAME AS ABOVE
Dec. 22 to Jan. 5	$1049.00	Vilnius 5, Warsaw 3, Leningrad 3, Moscow 2

Tours include full day excursion to Kaunas and half-day trip to Trakai

CONTACT: JONAS ADOMĖNAS, Tour Manager

TRANS INTERNATIONAL TOURS LTD.
535 Fifth Avenue
New York, N.Y. 10017
212 697-7257

iš visur

— **Raimundas Kudukis,** JAV LB tarybos prezidiumo pirmininkas, buvęs Clevelando miesto įmonių ir regionalinės kanalizacijos direktorių tarybos pirmininkas, pasitraukė iš šių pareigų ir visą laiką pašvęs savo inžinerijos firmai.

— **Julius Pargaliauskas,** kaip praneša Tautos Fondo Toronto apylinkės atstovybės pirmininkas Antanas Firavičius, savo testamente Tautos Fondo veiklai remti paliko 4,500 dol.

— **Tautos Fondo** įgaliotinių pasitarime Tautos Fondo Chicagos atstovybėn išrinkti: pirm. L. Šmulkštys, vicepirm. prof. B. Vitkus, sekr. A. Rūgytė.

—**Lietuvos vokiečių suvažiavimas,** skirtas 25 metų jų organizacijos sukakties paminėjimui, buvo sušauktas gegužės 6-7 Salzgitter-Lebenstadte.

— **Mišiolas lietuviškai,** kurį redaguoja kun. Vytautas Zakaras, bus atiduotas spausdinimui šių metų gale. Mišiole bus mišių maldos ir liturginiai skaitymai visiem metų sekmadieniam bei šventėm. Mišiolo spausdinimu rūpinasi JAV Lietuvių Kunigų Vienybės centro valdyba.

— **Skautų VI tautinė stovykla** vyks rugpiūčio 13-26 prie Worcester, Mass.

— **Darbininko naujų skaitytojų vajų tęsiant,** primenama, kad naujiem skaitytojam Darbininko prenumerata pirmiem metam tik 10 dol. Užsisakant šiem ir ateinantiem 1979 metam — tik 15 dol.

NEWARK, N.J.
Klebono sukaktis

Prel. Jono Ščarno 40 metų kunigystės sukaktis bus minima birželio 11, sekmadienį, Švč. Trejybės parapijos bažnyčioje. Padėkos mišios bus 12 val. Jas drauge koncelebruoja kun. Domininkas Pocius iš Kearny, N.J., kun. Petras Žemeikis iš Elizabeth, N.J., kun. Stanley Branch iš Texas ir kun. Vladas Karalevičius iš Švč. Trejybės lietuvių parapijos.

Pamokslą pasakys Tėv. dr. Tomas Žiūraitis, OP, iš Washingtono, D.C. Giedos Šv. Cecilijos choras, vadovaujamas muziko Klemenso Bagdonavičiaus.

Po pamaldų parapijos salėje priėmimas ir pietūs, kuriem vadovauja prof. Jokūbas Stukas. Dainuoja solistai Genevieve Mazur iš Kearny, N.J., ir Liudas Stukas iš Newark, N.J.

Taip pat šiemet sueina 10 metų, kaip prelatas klebonauja Švč. Trejybės lietuvių parapijoje Newarke.

Šia proga sukaktuvininkui linkime viso geriausio.

F.V.

AUKOS ALKOS STATYBAI

Pradėjus Alkos muziejaus statybą ir paskelbus piniginį vajų, tuoj prisiuntė aukų:

Prel. Pr. Juras davė didesnę sumą, bet prašė kol kas viešai tos sumos neskelbti.

NN 5000 dol.

Jon. Valauskas 1,500 dol., dr. Juozas S. Kriaučiūnas 1000 dol., dr. Kaz. Alminas 550 dol.

Po 500 dol. — prel. J. Balkūnas (pažadėjo ir daugiau), prel. J. Kučingis, kun. S. Morkūnas, Vyt. Tomkus ir kun. J. Vaišvila (Vokietijoj).

400 dol. — Putnamo seselės.

Po 250 dol. — St. Griežė-Jurgelevičius (pažadėjo ir daugiau), Anicetas Grigaliūnas ir Ant. Mažiulis.

Po 100 dol. — L. Bajoriūnas, dr. J. Balys, Pov. Gaučys, inž. J. Gimbutas, A. Kareiva, J. Kazickas, V. ir V. Kulbokai, K. Pabedinskas, kun. Kaz. Pugevičius, Alb. Puskepalaitis, Alf. Svilas, J. Vaineikis ir kun. V. Valkavičius.

Po 50 dol. — kun. A. Jurgelaitis ir kun. Vac. Katarskis.

Po 25 dol. — A. Balčytis, P. Duda, G.V. Rėklaitis, S. Skripkus ir dr. V. Sruogienė.

20 dol. — J. Kuodis.

Po 10 dol. — K. Barūnas, J. Damas, K. Daugėla, dr. J. Jakštas ir dr. V. Karoblis.

Po 5 dol. — Angelė Dulskis, kun. V. Gidžiūnas, J. Kuprionis ir A. ir R. Knašai.

ST. PETERSBURG, FLA.

Romo Kalantos minėjimas įvyko gegužės 7. Jį rengė Lietuvių klubas ir R. Kalantos ir Palangos jūrų šaulių kuopos. Holy Name bažnyčioj mišias aukojo tėv. Tadas Degutis, OFM, progai pritaikytą pamokslą pasakė kun. J. Gasiūnas. Minėjimui klubo salėj vadovavo klubo pirm. K. Jurgėla ir R. Kalantos šaulių kuopos vadas J. Babrys. Paskaitą skaitė dail. J. Juodis. E. Rūkštelienės vadovaujamas oktetas padainavo keletą dainų. Bažnyčioj ir salėj šauliai dalyvavo su vėliavomis.

Birželio skaudžių dienų minėjimas, ruošiamas Lietuvių klubo, įvyks birželio 11, sekmadienį, 2 val. popiet klube pietų metu.

Vasario 16-osios gimnazijos rėmėjų būrelis Nr. 31, vadovaujamas I. Valauskienės, surinko pažadėtą metinę auką ir gimnazijai pasiuntė 144 dol. Būrelio nariai: A. Gruzdys, V. Jacobsen, A. Mačionis, E. Kačinskienė, A. Karnienė, V. Kriaučiūnas, dr. J. Petrikas, A. Pupelis, K. Palčiauskas, A. Štuikys, M. Slabokienė ir J. Valauskas.

Už a.a. Vladą Putvinskį, minint 49 mirties metines, mišios buvo aukojamos kovo 12 Holy Name bažnyčioj, Gulfport, Fla. Mišias koncelebravo prel. Jonas Balkūnas su keturiais kunigais. Kun. Jonas Gasiūnas pasakė progai pritaikytą pamokslą. Antra minėjimo dalis buvo tęsiama Amerikos Lietuvių Klubo salėj. Romo Kalantos Šaulių kuopos pirmininkui Juozui Babriui atidarius minėjimą, buvo pakviestas kun. prof. Stasys Yla skaityti paskaitą. Minėjimo pabaigoj šaulys Jonas Revas padeklamavo savo kūrybos eilėraštį apie V. Putvinskį.

LB St. Petersburgo apylinkės naujai išrinkta valdyba pareigomis pasiskirstė taip: pirm. Antanas Gruzdys, I vicepirm. organizaciniam reikalam Antonija Kliorienė, sekr. Stasys Vaškys, ižd. Kazimieras Urbšaitis, vicepirm. visuomeniniam reikalam dr. Henrikas Lukaševičius, vicepirm. ryšiam su amerikiečiais Jonas Jasinskas, vicepirm. švietimui ir kultūrai Veronika Kulbokienė, vicepirm. parengimam Gražina Jasinskienė, vicepirm. Lietuvių Fondui Antanas Ragelis, vicepirm. socialiniam reikalam Simas Velbasis.

Lietuvių skautijos 60-ties metų sukaktį nutarta minėti lapkričio 8 mišiomis, priešpiečiais, sueiga — laužu ir į iškilmes kviesti visus Floridoj gyvenančius skautus, rėmėjus bei bičiulius. — **L.Ž.K.**

PLSŽ naujienos

Iš įvairių šaltinių ateinančios žinios apie Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių programą yra nevienodos ir kartais klaidinančios. Kartais atrodo, kad rengėjai patys nėra apsisprendę, kada, kur ir kaip šios žaidynės bus vykdomos. Daugiausia neaiškumų nuo pat pradžios buvo ir dabar tebėra dėl krepšinio varžybų programos. Iki šios dienos nėra aišku, ar vyrų krepšinio rungtynės prasidės pirmadienį (birželio 26), ar antradienį. Žaidynių organizatoriai, žinoma, turi darbo ir problemų, bet tinkamas informacijos platinimas irgi turėtų būti vienas iš svarbiausių uždavinių.

Iš Pr. Gvildžio telefoninio pasikalbėjimo su krepšinio varžybų komiteto pirmininku Korzonų gautos šios naujienos: vyrų krepšinio klasėje užregistruota 12 (o gal 13) komandų. Favoritais laikomos komandos šia eile: 1. Bostono LPD, 2. Lituanica I, 3. Neris, 4. Aušra, 5. New Yorko LAK, 6. Detroito Kovas I, 7. Hamiltono Kovas, 8. Australijos rinktinė.

Varžybos vyks eliminacine keturių grupių sistema. Kiekvienoj grupėj bus po tris komandas. Pirmos ir antros vietos laimėtojai kiekvienoj grupėj kvalifikuosis baigminiam turnyrui. Pirmoj grupėj bus Bostonas, Australija ir Clevelando Žaibas. Antroj — Lituanica I, Hamiltono Kovas ir Londono Tauras. Trečioj — Neris, Detroito Kovas I ir Aušra II. Ketvirtoj — Aušra I, New York LAK, Lituanica II ir, gal būt, Detroito II komanda.

Jaunių A krepšinio grupėj užregistruota 10 komandų: Australija, Toronto Aušra, Cicero Ateitis, Detroitas, Hamiltonas, Lituanica, Londonas, Neris, New Yorko LAK ir Toronto Vytis. Favoritais laikomi Chicagos Neris ir New Yorko LAK. Jaunių B grupėj kol kas tik 7 komandos: Aušra, Clevelandas, Hamiltonas, Lituanica, Neris, New Yorkas ir Vytis. Favoritai — Lituanica ir New Yorkas. Jaunių C grupėj šiuo metu žinoma tik tiek, kad užsiregistravusios 6 komandos. Bet kokiu atveju krepšinio rungtynės jau vyks antradienį, birželio 27, tik dar neaišku, ar vyrų grupė žais pirmadienį, ar ne.

-o-

Tarp kitų šen ir ten skelbiamų pakeitimų yra pranešimas, kad šachmatų varžybos vyks ne Etobicoke Olympium patalpose, bet Lietuvių Namuose ir kad golfininkų registracija bei sutiktuvės vyks birželio 29 Airport Holiday Inn patalpose. Visų sportininkų informacijos ir susirinkimo centras bus Lietuvių Namuose. Adresas: 1573 Bloor St., Toronto, Ont. M6P 1A6. Telefonas (416) 532-2911.

Taip pat praneštos ir bilietų kainos įėjimui į sporto varžybų sales bei aikštes. Bendras bilietas į visas varžybas kainuos $15.00. Su tuo bilietu bus galima bet kada ir bet kur įeiti ir stebėti žaidynių eigą. Bilietai tik šeštadieniui Etobicoke Olympium baigmės rungtynėm kainuos $5.00. Perkant bilietus atskirai į pavienes rungtynes, kainuos po $3.00. Be didelio apskaičiavimo atrodo, kad sporto mėgėjam praktiškiausia įsigyti $15.00 bilietą ir laisvai vaikščioti po visas rungtynes. Sporto žaidynių bilietai iš anksto pardavinėjami Toronto Lietuvių Namuose, W. Dauginio draudimo įstaigoj, Prisikėlimo parapijos raštinėj, Anapilyje ir Lietuvių Kankinių parapijos kioske.

Norintiem susisiekti su žaidynių rengėjais, patariama kreiptis į organizacinio komiteto pirmininką Pr. Bernecką (416) 763-4429, varžybinio komiteto pirmininką A. Klimą (416) 245-7210 arba į informacijos koordinatorių Joną Karpį (416) 622-4742.

Vietinės žinios

New Yorko Lietuvių Atletų Klubo komandos uoliai treniruojasi Toronto žaidynėm. Mergaitės tinklininkės dalyvauja apylinkės amerikiečių turnyruose, o berniukai krepšininkai žaidžia draugiškas rungtynes prieš vietinių mokyklų komandas. Birželio 17 ir 18 Kultūros Židiny įvyks paskutinis pasiruošimo turnyras. Šeštadienį planuojamos krepšinio varžybos, o sekmadienis paskirtas tinkliniui. Šeštadienio v akarą Kultūros Židiny bus 77/78 m. sezono užbaigimas ir pobūvis. Jaunimas kviečiams pasišokti, o vyresnieji pasivaišinti.

-o-

Savaitę po Toronto žaidynių į New Yorką atvyksta Australijos lietuvių jaunimas, dalyvavęs Pasaulio Lietuvių Dienų šventėj. Australiečiai čia praleis dvi dienas — penktadienį, liepos 7, ir šeštadienį, liepos 8. Pirmą dieną bus organizuojamos išvykos į New Yorką ir apylinkes, o šeštadienį sporto rungtynės bei susipažinimo vakaras Kultūros Židiny. Svečiam apnakvinti ir užimti būtinai reikalinga newyorkiečių pagelba. Penktadieniui ieškoma jaunimo, kuris vadovautų ir lydėtų australiečius jų išvykose į Manhattaną ir kitas miesto dalis. Taip pat dviem ar trim naktim reikalinga nakvynių 80-čiai asmenų. Nakvynėmis rūpinasi dr. Marija Žukauskienė. Todėl prašoma į ją kreiptis ir pranešti, kiek kas gali apnakvinti australiečių lietuvių jaunimo. M. Žukauskienės telefonas: 296-5907. Kitais priėmimo organizacijos reikalais kreiptis į LA Klubo pirmininką Praną Gvildį, tel. 356-7871 ir į klubo parengimų vadovą Stasį Prapuolenį, tel. (203) 762-2981.

Alg. Š.

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai, atsiųsdami prenumeratos mokestį, prisidėję aukomis už kalendorių, įvairius patarnavimus ar šiaip spaudą parėmę:

13 dol. — B. Vyžas, Jersey City, N.J.

12 dol. — kun. J. Grigonis, Middletown, Conn.

10 dol. — A. Grig, Jamaice, N.Y.

Po 7 dol. — J.J. Butkus, Bridgeport, Conn., V. Matyckas, Warren, N.J., St. Zobarskas, Woodhaven, N.Y., M. Slavinskas, New Hyde Park, N.Y., Ch. Dailidėnas, St. Petersburg, Fla., J. Rukaitė, Great Neck, N.Y., A. J. Brazinskas, So. Orange, N.J., J. Karpus, Brooklyn, N.Y., S. Česnauskas, Brooklyn, N.Y., A. Maskeliūnienė, Worcester, Mass., J. Bruožis, Worcester, Mass., B. Gudelis, South River, N.J., Z. Gavelis, South Boston, Mass.

Po 5 dol. — E. Pavelites, Brooklyn, N.Y., Ag. Rozniekas,, Long Island City, N.Y., F. Alexis, Hardwick, Mass., R. Bielkevičius, Brockton, Mass.

Po 4 dol. — A. Keturakis, So. Boston, Mass., V.A. Morkūnas, Hamilton, Ont.

Po 3 dol. — St. Cenkus, Howard Beach, N.Y., E. Martišius, Wrentham, Mass.

Po 2 dol. — E. Prekeris, Staten Island, N.Y., J. Augius, West Milford, N.J., Lith. Holy Name Society, Kearny, N.J., K. Žvirblis, Brooklyn, N.Y., V. Kiukys, Somerville, N.J., A. Ivaška, Monroe, Conn., A. Virbickas, W. Paterson, N.J., P. Šlapelis, Commack, N.Y., K. Vasiliauskas, Baltimore, Md., J. Yurkus, Rochester, N.Y., A. Ilgutis, Woodhaven, N.Y., G. Vėlyvis, No. Adams, Mass., A. Pakalka, Woodhaven, N.Y., S. Kancler, Brooklyn, N.Y., A. Česnavičius, Richmond Hill, N.Y., C. Bubnis, East Northport, N.Y., J. Alekna, Elmont, N.Y., E. Pivoriūnas, East Meadow, N.Y., Vl. Balsys, Douglaston, N.Y., A. Yakniūnaitė, Worcester, Mass., J. Arnas, Fair Lawn, N.J., A. Reivytis, Middle Village, N.Y., P. Jasmontas, Newark, N.J., A. Steponis, Great Neck, N.Y., St. Zaveckas, Jamaica, N.Y., J. Urbonas, Brooklyn, N.Y., Vl. Balalis, Port Monmouth, N. J., V. Frankienė Baltimore, Md., S. Dzekčiorius, Amsterdam, N.Y., kun. dr. M. Čyvas, Albany, N.Y., S. Buračaitė, Baltimore, Md., M. Bruožis, Worcester, Mass., S. Lušys, Braintree, Mass., A.L. Jasaitis, Forest Hills, N.Y.

Po 1 dol. — J. Vazalis, Baltimore, Md., F. Rogers, Nutley, N.J., A. Rugys, Paterson, N.J., kun. W. Jaskievicz, SJ, A. Pašu konis, Dearborn Hgts., Mich., F. Migliore, Glendale, N.Y.

Visiem aukotojam nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

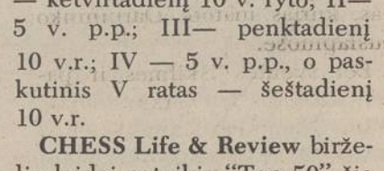

Pasaulio LSŽ šachmatų varžybom įsirašė: iš New Yorko — Z. Bliznikas, A. Kvietkauskas, A. Sakalas, Edv. Staknys, A. Simonaitis; iš Detroito — K. Škėma, K. Balsys, A. Gvildys, N. Cirtautas; iš Bostono — T. Girnius, K. Merkis, Br. Skrabulis, J. Zoza; iš Australijos: Aleksas Baltutis, Juozas Dambrauskas, Jurgis Karpavičius, Pavieniui įsirašė: dr. Algirdas Nasvytis iš Clevelando; dr. J. Genys iš Seabrook, Md.; Stasys Navickas iš London, Ont.; dr. V. Palčiauskas, Ill. Iš Californijos — Andrius Kulikauskas, 13 metų jaunuolis, kurio reitingas yra 1423; Long Beach šachmatų klubo prezidentas Louis Foch, gimęs Lietuvoj.

Iš daugelio vietų sąrašai vėlinasi. Tiek buvo gauta, kai buvo surašomos šios žinios.

Šachmatų varžybos vyks Toronto Lietuvių namuose. I ratas — ketvirtadienį 10 v. ryto; II— 5 v. p.p.; III— penktadienį 10 v.r.; IV — 5 v. p.p., o paskutinis V ratas — šeštadienį 10 v.r.

CHESS Life & Review birželio laidoj pateikia "Top 50" šio krašto šachmatininkų sąrašus. Žemiau 13 metų amžiaus jaunikaičių sąraše įvardintas 27-tu. P. Palaitis, Pa., 12 metų, su "reitingu" 1346.

Vokietijos šachmatų p-bes Bad Neuenahr laimėjo pasitraukęs iš Čekijos dm Pachman (Bavarija), surinkęs 8.5 tš. iš 11, 2. Lau (Bremen) 7.5, 3-4. Dunkert (Hamburg) ir Lieb (Berlin) po 7 tš. Vokiečių vardai visai nauji, negirdėti. Tai naujos jaunos vokiečių jėgos.

NAUJI LEIDINIAI

Vyt. Alantas — Liepkalnio sodyba $10.00.

J. Kaributas — Teatrinio vargo keliais, memuarai $10.00.

A. Kairys — Po Damoklo kardu $5.00

J. Gliauda — Narsa gyventi $6.00

St. Yla — Jurgis Matulaitis $6.00

J. Kraszewski — Vitolio rauda $6.00

A. Kairys, — Du broliukai, pasaka $2.50

A. Kairys — Tretieji vainikai, poezijos antologija $6.00

J. Zdanys —Selected Post-War Lithuanian Poetry $12.00

S. Kudirka — For Those Still at Sea $8.00

Šios bei kitos lietuviškos knygos, lietuviškos muzikos plokštelės bei įvairūs lietuviški suvenyrai gaunama Darbininko administracijoj, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Persiuntimui pridedama 50 c.

AMERIKOS LIETUVIŲ KULTŪROS ARCHYVAS

perpildytas gausia archyvine ir kultūrine medžiaga, kuriai sutvarkyti ir visuomenei prieinama padaryti, įmanoma tik praplėtus patalpas. Statybos darbai jau pradėti ir numatomi baigti šį rudenį. Esamoji 2400 kv. pėdų pločio patalpa bus padidinta 6400 kv. pėdomis. Naujas pastatas atseis apie 250.000 dolerių.

Būsime dėkingi jei prisidėsite savo auka prie šios statybos įvykdymo.

Aukas siųsti:
ALKA, P. O. Box 608, Putnam, CT 06260
ALKOS Direktoriatas

— — — — — — — — (Atkirpti) — — — — — — — —

ALKOS patalpų statybai skiriu:
☐ garbės mecenato (10.000 dol. ir daugiau)
☐ mecenato (5.000 dol. ir daugiau)
☐ garbės fundatoriaus (1.000 dol. ir daugiau)
☐ fundatoriaus (500 dol. ir daugiau)
☐ rėmėjo (100 dol. ir daugiau)
☐ kitokią $.....
Dabar siunčiu:
☐ visą auką $..... ☐ dalį aukos $.....
Čekius rašyti ALKA vardu. Aukos atskaitomos nuo mokesčių (Id. Nr. 23 7227294).

Vardas Pavardė Adresas

PRAKTIŠKIAUSIOS DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

Siuntinys 1 — 1978

Nepermatomo nailono gėlėta arba su ornamentais įvairių spalvų labai populiari medžiaga dėl dviejų suknelių; gėlėta arba lygių spalvų crimplene medžiaga suknelei; dvigubo storio nailoninė skarelė; moteriškas nailono apatinis arba vyriški nailono viršutiniai marškiniai; dvi poros vyriškų arba moteriškų nailoninių arba vilnonių kojinių; 40 angliškų geriausių cigarečių; dėžė šokoladinių saldainių; 1 svaras pupelių kavos; vienai eilutei vilnonė labai gera medžiaga su įaudimu "All wool made in England", gali būti šviesios arba tamsios spalvos.

Šio siuntinio kaina su muitu ir persiuntimo išlaidomis —$190.00

Taip pat dar galima dadėti į šį siuntinį 9 sv. svorio prekių, pavyzdžiui, galima dadėti 4 m. medžiagos; 2,75 m. dirbtinio minko kailio arba kitokių dovanų.

Žemiau siūlome keletą praktiškesnių ir naudingesnių dalykų:

Dirbtinio minko kailis moteriškam paltui	$80.00
Jeans "Wrangler", vyr. arba mot. (galima siųsti 4)	40.00
Geresnės rūšies nertinis	32.00
Nailono kojinės, vyriškos arba moteriškos	3.00
Vilnonė medžiaga suknelei	24.00
Vilnonė skarelė	11.00
Geresni marškiniai	15.00
Lietsargis telescopic	12.00
Vyriški arba moteriški labai geri pusbačiai	34.00
Crimplene medžiaga kostiumėliui	30.00
Angliška eilutei medžiaga ("All wool made in England")	50.00
Geresnė eilutei medžiaga ("All wool made in England")	75.00

Siunčiame įvairius kalkuliatorius ir Stetoskopus.

Sudarant savo nuožiūra siuntinį reikia pridėti $28.00 už visas persiuntimo išlaidas. Kiekvieno siuntinio pristatymas yra garantuotas.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus į Lietuvą prekėmis arba pinigais.

BALTIC STORES LTD.
(Z. JURAS)
11 LONDON LANE, BROMLEY, KENT, BR 1 4HB, ENGLAND
TEL. 01 460 2592

Miegalis

Mama: Kelkis, Sauliuk. Paukščiai jau seniai pabudo.

Saulius: Jei man reiktų miegoti šiaudiniame lizde ant visokių šakalių, ir aš anksti kelčiau . . .

REMARKABLE DISCOVERY

Best in USA and Europe, "JIB HAARPFLEGE-LOTION" —patented in Switzerland. Registered: USA, Canada and Europe. It cures: DANDRUFF, FALLING HAIR, ITCHING SCALP, SPLITTING ENDS, STRENGTHENING HAIR ROOT GROWTH, and restoring NATURAL HAIR COLOR. Using JIB you will never be BALD or grey 100% Listed in Pharmacy Red-Blue-Book. JIB Medicine Liq. 8 oz. a 16 week supply $6.00. Money Order P.P.

J.I.B. LABORATORY — 1437 So. 49th Avenue, Cicero, Ill. 60650. Fill: 2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ont. Canada; Fill. 7 Stuttgart, 50, Duisburgerstr. 7-10 W. Germany; CHICAGO: at Apotheke J & J, 2557 W. 69th St.; 50th Ave. & 14th St. Cicero and 1640 W. 47th St. Chicago; 2923 N. Milwaukee Ave.; 1147 N. Ashland Ave.

LIETUVIŲ KATALIKŲ SUSIVIENIJIMAS

Už prieinamus mokesčius pasiūlo moderniškus apdraudos planus.

Susiv. savo nariams moka dividendus ir teikia pirmenybes prašant — gavimui mortgičių.

Norį įsirašyti kreipkitės į SUSIV. CENTRĄ, P.O. Box 32 (71-73 So. Washington St.), Wilkes Barre, Pa. 18703; o Didžiojo New Yorko rajono lietuviai kreipkitės į organizatorių Susiv. direktorių BRONIŲ BOBELĮ, 212 Elderts Lane, Woodhaven, N.Y. 11421, tel. MI 7-6637.

Lietuviška REAL ESTATE įstaiga St. Petersburge, Floridoj
ANGELĖ E. KARNIENĖ
Broker-Realtor
3701 Gulf Blvd., St. Petersburg Beach, Fla. 33706
Telef. (813) 360-2448, vakare (813) 345-2738
Rezidencijos-Moteliai-Sklypai
Apartmentai-Kondominiumai
Nuomavimas — Notary Public
REALTOR

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
TELEF. 296-4130

Models
For
Television,
Fashion,
Commercials,
Shows,
Advertising
Beginners and
Professionals
Apply This Week 1-5 P.M.
(Suite 404)
225 West 57th St., N.Y.C.
212-586-3556

PASIVAIKŠČIOJIMAS MĖNESIENOJ

"A Walk in the Moonlight" — tokio vardo vaidinimas vyksta New Yorke, 162 Second Avenue (prie 10 St. ir 2nd Ave. sankryžos), Teatre for the New City salėj.

Veikalas parašytas okupuotoj Lietuvoj, ir autoriaus pavardė neskelbiama. Atgabentas į JAV, veikalas buvo Algirdo Landsbergio išverstas į anglų kalbą, ir dabar surežisuotas Jono Jurašo, buvusio vyriausio Kauno dramos teatro režisieriaus.

Turiny vaizduojama totalitarinė utopija, išugdyta ant sužlugusios visuomenės griuvėsių, pasmerkta žuvimui. Senelių prieglaudoj pacientai, pritvirtinti prie įvairių aparatų, savo žodžiais ir išraiška drasko vienas kito psichines ir fizines žaizdas, kai namų prievaizda juos stebi ir tramdo injekcijų pagalba.

Muzikinę palydą parūpino Albinas Prižgintas. Aktoriai, anksčiau pasirodę įvairiuose pastatymuose, atlieka savo roles gana nuoširdžiai, nors ir ne visos smulkmenos žiūrovo pagaunamos.

Veikalo premjera įvyko birželio 1. Pastatymai kartojami nuo ketvirtadienio iki sekmadienio, iki birželio 18.

New Jersey lietuvių tautinių šokių grupė Liepsna šoka Lietuvos Atsiminimų radijo dienoje 1977 metais Estų parke. Šiemet radijo valandos rengiama lietuvių diena bus birželio 18.

PADĖKA TALKININKAM

Gegužės 21 Kultūros Židinio pavasario šventė ilgai liks dalyvių atmintyje, kaip saulėtos gamtos prieglobstyje įvykęs iškilmingas ir kartu spontaniškai linksmas subuvimas. Pažvelgus atgal , atrodo, kad viskas įvyko sėkmingai bei sklandžiai ir kitaip nei negalėjo būti. Bet iš tikrųjų taip lengvai niekas nepasidaro. Visas renginio rūpestis buvo Lietuvių Kultūros Fondo valdybos užduotis.

Didžiausias darbas buvo patikėtas LKF tarybos ir valdybos nariui bei parengimų komiteto pirmininkui Aloyzui Balsiui. Balsys su visiem pažįstamu tvirtu ir energingu pasiryžimu, užvedė savo komiteto motorą taip, kad neliko kitos išeities, kaip į tą aparatą įsijungti ir pilnu tempu važiuoti į tikslą. Viskas praėjo gerai, žmonės buvo linksmi ir patenkinti, tikslas buvo pasiektas. Praėjus porai savaičių, A. Balsys kiek lengviau atsiduso, prisiminė visus jo sukiršintus pagelbininkus ir nutarė, kad visi yra verti draugiškos padėkos. Pagal jo atmintį ir duomenis, pabandysim čia išvardinti tuos darbininkus ir geradarius, kurie prisidėjo prie sėkmingo pavasario šventės pravedimo.

Visų pirma padėka tenka visiem organizacinių posėdžių dalyviam už jų kantrybę, konstruktyvią kritiką ir pagelbą. Paskui reikia padėkoti šios šventės garsintojam, kurie Darbininke, Drauge ir per Laisvės Žiburio bei Lietuvos Atsiminimų radiją skelbė ir ragino visus šventėje dalyvauti. Čia daug pasidarbavo Tėvas Paulius Baltakis, A. Vakselis, I. Banaitienė ir A. Šilbajoris. Šventės metu L. Tamošaitis darė nuotraukas, kurias matote Darbininko puslapiuose.

Per šventės iškilmes ir pamaldas giedojo Perkūno vyrų choras ir jaunimo ansamblis Sutartinė. Jų vadovam — V. Daugirdui, J. Veblaitytei-Litchfield, vargonininkei D. Sakaitei ir visiem giesmininkam širdinga padėka. Gegužinės metu ant saulės įkaitinto asfalto vikriai tautinius šokius šoko J. Matulaitienės vadovaujama grupė Tryptinis, kuriai visi dėkingi ir skolingi už visur ir vidada taip puikiai atliekamą New Yorko lietuvių reprezentaciją.

Toliau lieka didžiulis sąrašas visų mielaširdžių pagelbininkų, kurie ruošė bei tvarkė iškilmes, tiekė maisto produktus, gamino, maitino, vaišino ir kitokiais būdais prisidėjo prie šio džiaugsmingo kermošiaus sėkmės. Bandysim čia paeiliui juos išvardinti.

Kėdes ir stalus sustatė B. Bobelis, R. Bobelis, K. Vainius ir T. Vainius. Stalus apdengė ir papuošė J. Gerdvilienė ir J. Lukošienė. Prie valgių paruošimo ir pardavinėjimo dirbo vadovė Bronė Lukoševičienė ir jos pagelbininkės E. Kezienė, E. Liobienė, J. Lukošienė, M. Menčiūnienė, S. Ruokienė, A. Šmitienė, E. Tutinienė, A. Žukienė ir kitos. Duoną (45 svarus) papaukojo A. ir D. Radžiūnų Sidabrinio Varpo kepykla, o pyragus iškepė ir paaukojo P. Ąžuolienė, R. Balsienė, O. Budraitienė, p. Elenutė, V. Galinienė, J. Gražulienė, E. Kezienė, G. Kulpienė, B. Labutienė, B. Lukoševičienė, A. Matekūnienė, L. Milukienė, M. Menčiūnienė, U. Petraitienė, P. Rūtenienė, M. Šalinskienė, V. Šeibienė, E. Tutinienė, P. Ulėnienė, V. Žvirblytė ir dar kitos ponios, kurių pavardės liko neužrašytos. 16 svarų dešrų paaukojo Winter Garden svetainės savininkas V. Beleckas. Gaivinantį ir linksminantį "punčą" paruošė ir pardavinėjo M. Žukauskienė su ponios E. Donohue pagelba. Kitais linksmais gėrimais rūpinosi V. Padvarietis, A. Dėdinas, J. Jankus ir P. Vaičiulis. Kieme vyko V. Alksninio suorganizuota "lauko virtuvė", kurioje viliojančiai čirškėjo šašlikas ir kitokie kepsniai. Prie jų kvepėjo keptų bei žalių svogūnų dubenys, gi svarbiausioj vietoj bėgo ir putojo šaltas alutis, kurį vos spėjo pumpuoti Romas Kezys su pagelbininkais. Šioj "Giraitės" užeigoj taip pat darbavosi Alksninio ir Kezio šeimynos, P. Baltrulionis, A. Gecevičius, Z. Jurys ir G. Rajeckas.

Visų linksmybių metu vyko ir turininga loterija, kuriai dovanas paaukojo R. Česnavičienė, M. Kvedarienė, E. Mickeliūnienė, M. Šalinskienė, E. Vainienė, p. Vileniškienė ir M. Žukauskienė. Visą loteriją suorganizavo ir pravedė taip pat M. Žukauskienė, o bilietus sėkmingai pardavinėjo L. Milukienė, V. Šileikienė, D. Šilbajorienė ir J. Vytuvienė.

Kai niekas nedainavo, tai buvo leidžiama juostelių muzika, kurios techniškas priemones paruošė E. Liogys, o vėliau dainuojantiem akordeonais pritarė V. Daugirdas ir A. Razgaitis.

Be raštu ir paštu renkamų aukų dėl paminklinio kryžiaus ir Lietuvos valdovų medalijonų įsigijimo, per pačią šventę aukos irgi buvo renkamos. Tuo reikalu rūpinosi M. Klivečkienė, o visos šventės apyvartą suskaičiavo ir apyskaitą paruošė K. Bačiauskas.

Jeigu kas nors liko užmirštas ar nepaminėtas, tai tegu atleidžia šventės rengėjam, nes ne taip lengva iš tokio didelio būrio visus atsiminti. Visiem kuo širdingiausia padėka, nes nuo jūsų visų priklausė šios Kultūros Židinio pavasario šventės prasmės įgyvendinimas ir pasisekimas.

Alg. Š.

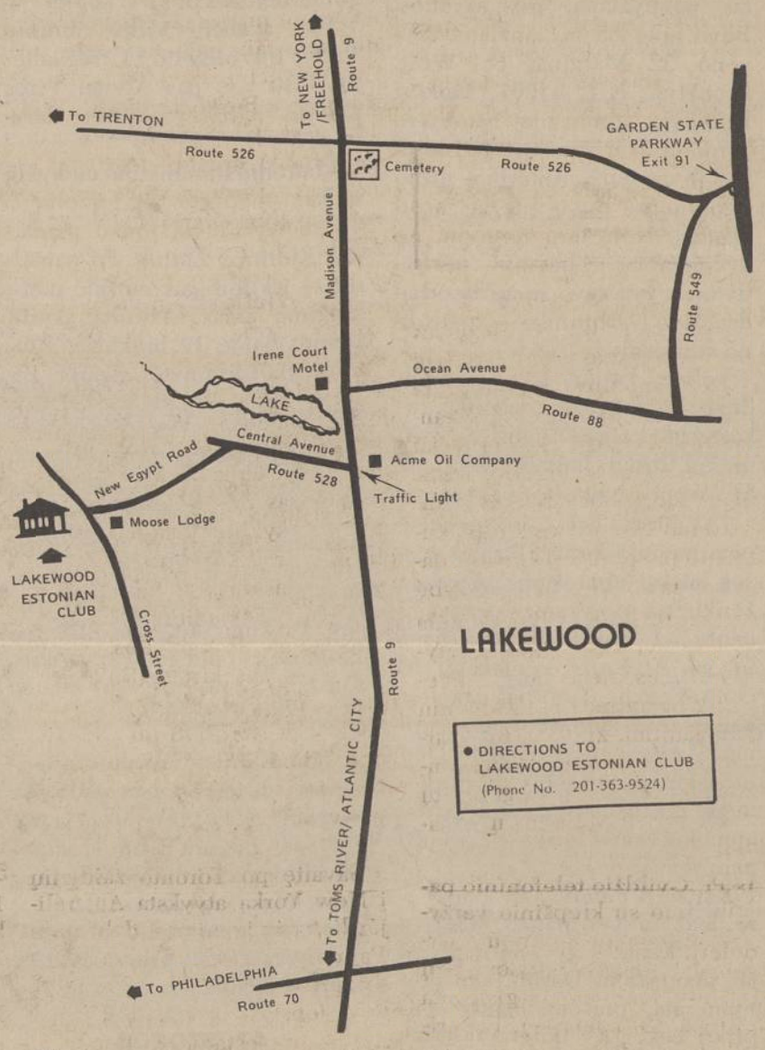

Planas, kaip nuvažiuoti į Lietuvos Atsiminimų radijo gegužinę-pikniką, kuris įvyks birželio 18 estų parke Lakewood-Jackson, N.J.

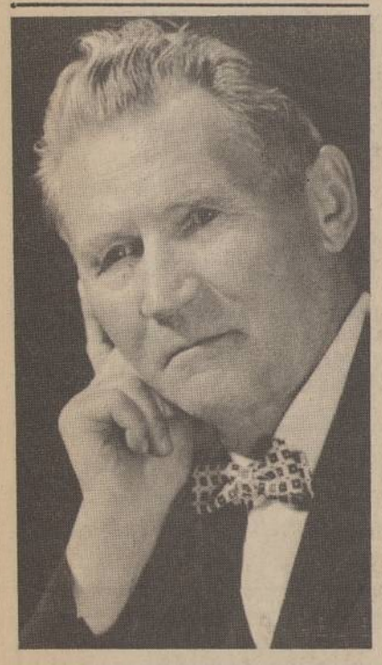

Dr. Juozas Pajaujis

PENKERI METAI BE DR. JUOZO PAJAUJO

Birželio 10 sueina 5 metai nuo buvusio Nepriklausomos Lietuvos Seimo atstovo ir Laikinosios Vyriausybės nario **dr. Juozo Pajaujo** mirties. Iš profesijos jis buvo ekonomistas. Dėstė Prekybos Institute Klaipėdoj, buvo jo reikalų vedėju, o vėliau profesoriavo Vilniaus universitete, Fairbanks Universitete Aliaskoj. Buvo aktyvus visuomenininkas, liaudininkų partijos veikėjas. Kaip žurnalistas reiškėsi lietuviškoj spaudoj nepriklausomybės laikais ir tremtyje. Yra išvertęs į lietuvių kalbą mokslinių ir beletristinių knygų iš vokiečių, ispanų ir prancūzų kalbų. Ilgą laiką dirbo JAV Kongreso bibliotekoj Washingtone. Išėjęs į pensiją, parašė Vliko užsakytą knygą apie Sovietų genocidą Lietuvoj, kurią šiais metais išleis Manyland Books leidykla.

PAMINKLINIAM KRYŽIUI AUKOJO

Irena ir Aleksandras Vakseliai, Richmond Hill, N.Y.

100 dol. — Magdalena Galdikienė, Putnam, Conn.

Po 50 dol. — Sally Barakauskienė, Brooklyn, N.Y., a.a. Marijos Visgirdienės atminimui, E. Jankauskienė, Woodhaven, N.Y.

25 dol. — N. Y. ateitininkai.

10 dol. — Emilija Vaišnoraitė, Richmond Hill, N.Y.

5 dol. — Estelle MacBridge, Brooklyn, N.Y.

LAISVĖS VARPAS, Sekm. 11-12 val. WWEL, 1430 KC. P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402. Telef. 586-7209.

BOSTON, MASS. — WNSR 1360 bangos sekm. nuo 1 iki 1:30 val. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Parduodamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

BOSTONO ŽINIOS

Baisiojo birželio minėjimas Bostone įvyks birželio 10, šeštadienį. 6 val. vak. mišias Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioj aukos pranciškonas Kęstutis Butkus iš Kennebunkport, Maine. Po mišių pobažnytinėj salėj vyksiančiam minėjime jis taip pat pasakys kalbą. Meninę programą atliks solistas Benediktas Povilavičius ir muz. prof. Jeronimas Kačinskas.

Kultūrinių subatvakarių paskutiniame šių metų susirinkime prelegentu buvo Antanas Mažiulis, kuris Tuebingeno universitete studijavo lyginamąją religijų istoriją, etnologiją ir antropologiją. Jo paskaitos tema buvo apie senąjį lietuvių tikėjimą. Gerai paruoštoj ir netrumpoj paskaitoj prelegentas grįžo į Lietuvos praeitį ir jos tuolaikinius dievus.

Atitaisymai. Povilas Raškauskas, ne Paškauskas, gavo prezidento medalį. Zuzana Shallnienė, ne Ona , buvo pagerbta Motinos dienos minėjime.

Kilkus kepyklą pardavė lietuviam Romui ir Romai Leveckiam. Taigi baimė, kad Bostone ir Brocktone nebebus lietuviškos "Kilkaus duonos", išnyko.

LB Bostono Kultūros klubo šio sezono paskutinis susirinkimas skiriamas Vydūno paminėjimui. Susirinkimas įvyks Tautinės Sąjungos namuose, 484 E. 4 St., So. Bostone, birželio 17, šeštadienį, 7:30 val. vak. Dr. Jonas Stiklorius skaitys paskaitą "25 metai be Vydūno". Ištraukas iš Vydūno kūrybos skaitys vietinės meno pajėgos. Bus pristatytas kitiem metam naujas klubo pirmininkas.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:

VIENOS SAVAITĖS: rugsėjo 17 — $845 rugsėjo 22 — $845

DVIEJŲ SAVAIČIŲ liepos 2 — 1245 rugpiūčio 6 — 1245
liepos 16 — 1245 rugsėjo 3 — 1195
gruodžio 22 — 1045

Visos grupės aplankys Kauną ir Trakus. Prie šių visų grupių galima jungtis IŠ VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ su papildomu mokesčiu New Yorke.

GRUPĖSE VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS — PATARTINA REGISTRUOTIS KUO ANKSČIAU

Smulkesnių žinių ir registracijos reikalu kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.
393 West Broadway, P.O. Box 116, South Boston, Mass. 02127
Telefonas: 617 268-8764

Įstaigai vadovauja: Aldona Adomonienė ir Albina Rudžiūnienė
Prices are based on double occupancy and are subject to changes and/or Government approval
Norintiem atsikviesti gimines iš Lietuvos sutvarkom iškvietimo dokumentus

BANK-BY-MAIL
Postage paid both ways
Fast, convenient, private, safe, free!
That's what BANKING-BY-MAIL is

Greitai, prieinamai, privačiai, saugiai, nemokamai. Tai taupymas paštu So. Boston Savings Bank būdu. Ar jums reikia pinigus padėti į banką ar juos atsiimti, tai galite atlikti namie bet kuriuo laiku. Jūsų siuntą gavęs, bankas tuoj įtraukia sumą į sąskaitą. Prisideda ir užtikrinimas, kad jūsų pinigai pelno aukščiausius procentus, leidžiamus įstatymų. Dėl lengvo taupymo būdo per paštą skambinkit Mr. Donahue 268-2500 arba rašykit paduotais adresais.

MAIN OFFICE
460 West Broadway
South Boston
9 AM to 3:30 PM —
Monday thru Friday
Saturday 10 AM to 1 PM
268-2500

NEPONSET CIRCLE OFFICE
740 Gallivan Blvd.
8:30 AM to 5:30 PM
Mon., Tues., Wed. & Fri.
Thurs. — 8:30 AM to 7:30 PM
Saturday 8:30 AM to 12 Noon

South Boston Savings Bank
"ALWAYS THE LEADER"
ALFRED W. ARCHIBALD *PRESIDENT*

LITO BENDROVĖ PARDUODA

1978 M. KELIONES Į LIETUVĄ

Didelis pasirinkimas iš įvairių kompanijų ir ekskursijų. Priklausant nuo maršruto, bus aplankoma:

Roma	Paryžius
Miunchenas	Lucerna
Baden-Baden	Ciurichas
Bernas	Ženeva
Leningradas	Maskva
Ryga	Helsinkis
Briuselis	Kopenhaga

Visos 2 savaičių vasaros ekskursijos įjungia VILNIŲ penkioms dienoms.
Dėl informacijos kreipkitės:

LITAS INVESTING CO., INC.
86-01 114 ST.
RICHMOND HILL, N.Y. 11418
(212) 441-6799

DARBININKAS

Redakcija ..... (212) 827-1352
Administr. ..... (212) 827-1351
Spaustuvė ..... (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė ..... 212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

Kultūros Židiny šį savaitgalį: birželio 10, šeštadienį, Perkūno choro sezono užbaigimas mažojoje salėje.

A. a. Prano Vainausko mirties metinės bus paminėtos mišiomis birželio 17, šeštadienį, 10 v.r. pranciškonų vienuolyno koplyčioje. Velionio žmona prašo draugus ir pažįstamus prisiminti jos mylimą vyrą a.a. Praną savo maldose ir dalyvauti mišiose.

Ray Rūtenis, Jono Gražvydo Rūtenio sūnus (Jono Rūtenio anūkas) St. Louis, Mo., lanko aukštesniąją mokyklą ir čelu groja simfoniniame orkestre. Orkestras yra tiek pajėgus, kad savo repertuare turi Copland, Rimsky-Korsakoff, Borodin, Grafe, Gershwin ir kitų kompozitorių kūrinių.

Dail. Charlie Katinas savo tapybos kūrinių parodą surengė Noho Gallery, 542 La Guardia Place, Manhattane. Paroda atidaryta birželio 6 ir tęsis iki birželio 25. Galerija atidaryta nuo 1 iki 6 v.v. Sekmadieniais ir pirmadieniais uždaryta.

Lietuvos Atsiminimų radijo gegužinė-piknikas bus birželio 18, sekmadienį, Estų tautiniame parke, Lakewood-Jackson, N.J. Programoje bus: moterų kvartetas Vilija, vadovaujamas muziko Liudo Stuko, tautinių šokių grupė Liepsna, kuriai vadovauja Birutė Vaičiūnaitė, lenkų tautinis šokių ansamblis Konopka. Taip pat bus renkama iškilioji lietuvaitė 1978. Tėvų dienos proga bus pagerbti ir tėvai. Veiks turtingas valgių ir gėrimų bufetas. Pikniko pradžia 1 val. popiet, programos pradžia 3:30 v. popiet. Šokiai prasidės 5 val. popiet. Šokiam gros M. Matulionio orkestras. Šios radijo programos vedėjas prof. Jokūbas Stukas kviečia visus atsilankyti piknike ir tuo paremti radijo valandėlės išlaikymą.

Lietuvių diena — piknikas pranciškonų vienuolyne Kennebunkporte, Maine, bus liepos 16, sekmadienį. 11 val. bus iškilmingos mišios ir Tėv. Rafaelio Šakalio, OFM, kunigystės 25 metų sukaktis. Mišių metu gieda Šv. Kazimiero parapijos choras iš Brocktono. Chorui vadovauja kompozitorius Julius Gaidelis. Pietūs bus 12 val. Menine programa — 4 v. popiet. Tautinius šokius šoka ansamblis Sūkurys iš Brocktono. Dainuoja Šv. Kazimiero parapijos choras iš Brocktono.

Vysk. V. Brizgys birželio mėnesio sekmadieniais pasidalina religinėmis mintimis su Laisvės Žiburio klausytojais.

LK Susivienijimo 67-tas seimas šiemet šaukiamas birželio 18-21 Holiday Inn, Pocano Lake Harmony, White Haven, Pa. Pranciškonų spaustuvėje atspausdinta praeito seimo pranešimų knyga, kur skelbiamos visos apyskaitos ir kita Susivienijimo veikla. Leidinys turi 60 psl.

Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika verčiama į anglų kalbą. Vertimu rūpinasi kun. K. Pugevičius. Dabar pranciškonų spaustuvėje Brooklyne atspausdinti 17, 18, 19 numeriai. Numeriai spausdinami dideliu tiražu ir siuntinėjami labai plačiai visoje Amerikoje. Siunčiama ir į kitus angliškai kalbančius kraštus.

Prof. V. Juodeikos knygos "Didžioji iliuzija" antras tomas spausdinamas pranciškonų spaustuvėje Brooklyne. Knyga jau surinkta ir pradėta laužyti. Pirmojo tomo sutiktuvės bus birželio 24, šeštadienį, 7 v.v. Kultūros Židiny. Apie šį stambų veikalą, kuriame kritikuojamas marksizmas, kalbės prof. Bronius Nemickas. Sutiktuves rengia Lietuvių Fronto Bičiulių New Yorko sambūris.

Marija Visgirdienė, gyvenusi Brooklyne, mirė gegužės 28. Palaidota iš Apreiškimo parapijos bažnyčios Šv. Karolio kapinėse. Nuliūdime liko vyras Juozapas ir sūnus su šeima. Šermenimis rūpinosi Shalins Funeral įstaiga.

Ieva Nadzeikienė, gyv. Glen Oaks, N.Y., mirė gegužės 27. Iš Apreiškimo parapijos bažnyčios gegužės 31 palaidota Kalvarijos kapinėse. Nuliūdime liko dukra Ona Sinkevich su šeima ir kiti giminės. Laidotuves tvarkė Šalinskų šermeninė.

Pasaulio Lietuvių Dienų Komitetas JA Valstybėse pakvietė eilę asmenų būti to komiteto garbės nariais. Be anksčiau minėtų, dabar savo sutikimą davė būti garbės nariu kun. Ansas Trakis, lietuvių evangelikų liuteronų senjoras.

Andrius Šalčius, kuris muziką studijuoja Manhattano muzikos mokykloje ir groja čelu, gegužės 23 Hubbard Recital salėje surengė savo koncertą. Programoje buvo Bacho koncertas ir C minor, Abram Chasins — nokturnas in G minor, R. Strauss — sonata čelui ir pianinui. Pianinu palydėjo Debra Gold.

Ozone Park parduodamas vienos šeimos namas su trimis miegamaisiais kambariais, įrengtu rūsiu ir garažu. Namas naujai apdengtas aliuminijaus dangalu. Kaina prieinama. Telefonuoti savininkui: 835-2443.

Birželio masinių į Sibirą išvežimų minėjimas įvyks birželio 11, sekmadienį, 2 val. popiet prie lietuviško kryžiaus buvusioj pasaulinės parodos aikštėj, Garden of Meditation, Flushing Meadows - Corona Parke, Queens, N.Y. Gauta New Yorko gubernatoriaus proklamacija. Senatorius Martin Knorr ir Assemblymanas Peter Mirto parodė iniciatyvą New Yorko valstijos senate, reikalaujant, kad gubernatorius tą proklamaciją išleistų. Prie lietuvių, latvių ir estų šiemet prisijungia ir kitos antibolševikinio bloko tautos (išvardintos skelbime, šio puslapio apačioje). Petras Wytenus, lietuviško kryžiaus globos komiteto pirmininkas, yra taip pat ir antibolševikinio bloko viceprezidentas.

Juozas Vilimas-Užbalis mirė gegužės 31 Kings County ligoninėj, Brooklyne. Sirgo, ištiktas paralyžiaus, tris savaites. Buvo apie 65 m. amžiaus. Gyveno 32 Marginal St. West, Brooklyn, N.Y. 11207. Mokėsi Linkuvos gimnazijoj. Studijavo agronomiją ir veterinariją Lietuvoj ir užsieny. Amerikoj dirbo ligoninėse. Buvo plačiai apsiskaitęs. Nors tarp lietuvių, čia gyvendamas, beveik nesirodydavo, bet savo metu bendradarbiavo Darbininke — spausdino straipsnius.

Velionį laidoja LB I-oji apylinkė. Laidotuvėm renkamos aukos. Aukas siųsti apylinkės iždininkui Jonui Jankui, 85-66 98 St . Woodhaven, N.Y. 11421.

JAV paštas gegužės 29 pakėlė patarnavimo kainą. Pirmos klasės laiškai apmokami 15 centų ženklu už pirmą unciją, o po 13 centų už kiekvieną pridedamą unciją. Atvirukai apmokami 10 centų ženklu. Taip pat pakeltos kainos ir už laikraščių persiuntimą. Skaitytojai, atsiųsdami Darbininkui rankraščius ar prenumeratos mokestį, prašomi pilnai apmokėti savo laiškų persiuntimą.

Kanados doleris JAV bankuose mažiau vertinamas už JAV dolerį. Kanadoj gyveną skaitytojai, atsiųsdami Darbininko prenumeratą, prašomi banke nupirkti čekį JAV doleriam, arba, siųsdami čekį kanadiškiem doleriam, prašomi pridėti porą dolerių, kad išsilygintų susidaręs skirtumas.

Lietuvos Atsiminimų radijo piknike birželio 18 Lakewood, N.J., veiks Darbininko spaudos kioskas su labai gražiais suvenyrais, knygomis, muzikos plokštelėmis bei marškiniais (T-shirts) įvairaus dydžio su užrašu Lithuanian Power. Taip pat bus didelis gintarų ir papigintų knygų pasirinkimas.

Parduodami du žemės sklypai

Vienas — 6 ir pusės akrų, gyvenamame rajone, gražioj vietoj namam statyti, netoli krautuvių, Monticello, N.Y., miestelio pakrašty, Sullivan Co.

Antras — 11 akrų, su nauju neužbaigtu garažu ir iškastu baseinu. Graži apylinkė — miškas prie Conesville, N.Y., miestelio, Schohoric Co.

Skambinti savininkui 516 475-5046.

Bilietų į Pasaulio Lietuvių Dienų renginius Toronte galima įsigyti kelionių agentūroje Vytis, telef. 769-3300. Kainos: į dainų šventę — 6, 8 arba 10 dol., į didįjį susipažinimo vakarą — šokius — 8 dol., į uždarymo banketą — 15 dol.

Kun. Pranciškus Raugalas Apreiškimo parapijos klebonas, kuris laikas serga. Dabar grįžo iš ligoninės ir gydosi namie.

Išvežtųjų į Sibirą prisiminimas bus birželio 11, sekmadienį, Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Koncelebracinės mišios bus 11 val. Pamokslą pasakys kun. Juozas Čekavičius. Po mišių parapijos žemutinėje salėje bus minėjimas. Daiva Kezienė kalbės apie Simo Kudirkos filmą ir naująją knygą. Visus svečius šaulės pavaišins kavute. Po to visi dar galės nukeliauti į Flushingą prie lietuviško kryžiaus, kur minėjimas bus 2 v. popiet.

Vyr. skaučių Vilijos židinio sueiga bus birželio 14, trečiadienį, 7:30 v.v. pas Alvitą. Visos židinio narės prašomos dalyvauti.

Maironio lituanistinė mokykla mokslo metus baigė birželio 4. Tą dieną 12 val. buvo pamaldos Kultūros Židiny. Po pamaldų — iškilmingas mokslo metų baigimo aktas. Aštuntą skyrių šiemet baigė 12 mokinių: Elenutė Baltrulionytė, Tadas Birutis, Rūta Bobelytė, Kristina Česnavičiūtė, Viktoras Karmazinas, Ričardas Kezys, Rūta Kidolytė, Kristina Kirkylaitė, Livija Klivečkaitė, Adrija Nemickaitė, Ramunė Rygelytė, Rūta Sperauskaitė. Jiem mokslo baigimo pažymėjimus įteikė Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis. Baigusieji apdovanoti knygomis. Platesnis aprašymas bus kitame Darbininko numery.

DOVANA — tai siuntinių įstaiga, kurioje dabar gaunama įvairių elektrinių skaitliukų, plaukam lyginti naujų mašinėlių ir kitų siuntiniam reikalingų dalykų. Kreipkitės: Dovana, 80-14 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421. Tel. 296-5250, namų — 268-1584.

ATOSTOGOS PRANCIŠKONŲ VASARVIETĖJE

Pranciškonai visus lietuvius kviečia atostogauti jų vasarvietėje Kennebunkporte, Maine. Šis pajūris garsus amerikiečiuose savo kurortiniais patogumais. Pranciškonų vasarvietė arti Atlanto. Pastatai kasmet gerinami, aplinka lietuviška, buto ir maisto kainos žemesnės kaip kitur.

Sezonas prasideda liepos 1 ir baigiasi rugsėjo 4. Oras tuo laiku šiltas ir gražus. Čia patogu atostogauti per visą sezoną, o ne tik paskutines dvi liepos ir pirmąsias dvi rugpiūčio savaites. Tada gali pritrūkti kambarių. Pranciškonai nori per visą sezoną turėti svečių — panašiai, kaip būna amerikiečių vasarvietėse.

Visais informacijų reikalais reikia kreiptis šiuo adresu: Franciscan Guest House, Kennebunkport, Maine 04046. Tel. 207 967-2011.

Gintarė Ivaškienė, vadovavusi Maironio lituanistinei mokyklai dvejus metus, iš vedėjos pareigų pasitraukė.

Aldona Marijošienė Maironio lituanistinės mokyklos mokytojų tarybos posėdy birželio 4 išrinkta nauja mokyklos vedėja. Tą dieną per iškilmingą mokslo metų baigimo aktą G. Ivaškienė atsisveikino su mokykla ir pristatė naują vedėją A. Marijošienę.

Paletė — tokiu vardu pasirodė New Yorko lietuvių dailininkų sąjungos biuletenis, kurį suredagavo ir išleido tos sąjungos pirmininkas dail. Jonas Rūtenis. Biuletenis turi 7 puslapius, skelbiama sąjungos narių veikla, narių adresai, supažindinama su dailininkų sąjungos susirinkimo nutarimais. New Yorko dailininkų sąjunga veikia jau per 25 metus. Pirmą kartą išleistas toks biuletenis, kad ryšiai tarp narių būtų glaudesni.

Irenai Černiauskaitei — Christon mirus, jos prisiminimui vietoj gėlių paaukojo 50 dol. Tautos Fondui Antanas ir Aldona Šileikai, Gintarė Šileikaitė ir Birutė ir William Fleck.

Vytautas Radzivanas kalbės Dariaus Girėno minėjime, kuris šiemet bus liepos 15 prie lakūnų paminklo. Šiemet sueina 20 metų, kai Lituanica Square, Union Ave., Brooklyne, pastatytas didvyriam paminklas.

Aleksandras Petraitis, buvęs Švenčionių gimnazijos direktorius, gyvenęs Poughkeepsie, N.Y., mirė birželio 4 d. 7 v.r. Palaidotas birželio 6 vietos Union kapinėse. Liko dukra, kuri gyvena Lenkijoje.

Apreiškimo parapijos piknikas — lietuvių diena bus rugpiūčio 6 Plattdeutsche Park, Franklin Square, L.I.

Pabaltiečių festivalis bus rugsėjo 23, šeštadienį, New Jersey valstybės Garden State Arts centre. Tai bus antras toks festivalis. Numatomos dvi programos, viena 1 val., kita 5 val. Programoje dalyvauja: Perkūno choras, moterų kvartetas Vilija, trys tautinių šokių ansambliai: Aušrinė iš Philadelphijos, Liepsna iš New Jersey, Tryptinis iš New Yorko. Rengimo komitete lietuviam atstovauja Valentinas Mėlinis, pirmininkauja latvis Paul Blumbergs.

O. ir S. Skurvydai, Harrison, N.J., įteikė Darbininko administracijai gintarinių karolių ir gražų nepriklausomos Lietuvos pinigų rinkinį. Skurvydai dažnai savo aukomis paremia Kultūros Židinį, dainų šventę Toronte ir kitus lietuviškus reikalus.

Pasaulio Lietuvių Dienų plakatą padarė Vytas Paškauskas. Plakatas jau platinamas lietuvių kolonijose. Atvežtas ir į Kultūros Židinį ir Darbininko redakciją bei administraciją. Tokiai didelei šventei norėtųsi plakato iškilmingesnio. Dabar jis labai perkrautas, nepuošnus.

Norima išleisti keturi leidiniai. Vienas bus PLB seimo leidinys, antras — Pasaulio Lietuvių Dienų vadovas, trečias — dainų šventės leidinys, ketvirtas — sporto šventės leidinys. Norime priminti, kad leidiniai būtų gražiai suredaguoti ir techniškai gerai sutvarkyti. Reikia juos patikėti tik prityrusiem redaktoriam, spaustuvės dailininkam. Paskui atsitiks kaip su Ateitininkų Federacijos kongreso vadovu, kuris buvo sulaužytas neskoningai ir netvarkingai.

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" RADIJAS

ruošia New Jersey ir jo apylinkės

LIETUVIŲ DIENĄ — RADIJO PIKNIKĄ

birželio 18, sekmadienį,
gražioje vietoje su visais patogumais:
estų tautiniame parke ir salėse
Route 528, Lakewood — Jackson, N.J.

PROGRAMOJE:

Moterų kvartetas "Vilija", vad. muz. L. Stuko
Tautinių šokių grupė "Liepsna", vad. B. Vaičiūnaitės
Estų šokėjų grupė, vad. Ferdinand Rikka
Konopka lenkų šokių ansamblis
Iškiliosios lietuvaitės rinkimai
Tėvų pagerbimas Tėvų dienos proga
veiks Darbininko spaudos kioskas

Pikniko pradžia 1 val. popiet
Programos pradžia 3:30 val. popiet
Šokiam nuo 5 val. popiet gros M. Matulionio orkestras

Prie parko yra didelis sklypas automobiliam nemokamai pastatyti. Veiks turtingas gėrimų ir lietuviškų valgių bufetas. Jūsų atsilankymas užtikrins tolimesnę mūsų radijo veiklą.

Įėjimas 4 dol., studentam ir moksleiviam — 2.50 dol., vaikam iki 12 metų — nemokamai.

Programa vyks 1000 vietų amfiteatre po atviru dangum, tačiau ši Lietuvių diena — radijo piknikas įvyks bet kokiam orui esant.

Visus maloniai kviečia
Direktorius dr. JOKŪBAS J. STUKAS

LITHUANIAN - AMERICAN WAYSIDE SHRINE COMMITTEE INVITES ALL TO ATTEND

THE COMMEMORATION DAY OF THE MASS DEPORTATION TO SIBERIA OF LITHUANIANS, LATVIANS AND ESTONIANS

Senate and Assembly Resolutions and Gov. Carey's Proclamation has been issued. American Friends of Anti-Bolshevik Bloc of Nations (AF ABN) of 34 nationalities have agreed to offer their support: Albania, Armenia, Azerbaijan, Bulgaria, Byelorussia, Cambodia, China, Crimean Tartars, Cossackia, Croatia, Cuba, Czechia, East Germany, Estonia, Georgia, Hungary, Idel Ural, Karatchays, Laos, Latvia, Lithuania, Mongolia, No. Caucasus, North Korea, North Viethan, Poland, Romania, Serbia, Slovakia, Slovenia, South Vietnam, Tibet, Turkestan, Ukraine.

SUNDAY — JUNE 11, 1978 — 2:00 P,M.
MEDITATION GARDENS, FLUSHING MEADOW — CORONA PARK, QUEENS, N.Y.

PROGRAM —

Invocation: Rt. Reverend S.K. Pastuchiv, Pastor Holy Trinity Ukrainian Orthodox Church in Exile

Mistress of Ceremonies: Regina Žymantaitė
Honored Guests:
Consul Gen. A. Simutis
Dr. Ivan Docheff, Pres. Presidium American Friends of Anti-Bolshevik Bloc of Nations
Horst Uhlick — Chmn. Captive Nations Wk.
Senator Martin Knorr
Senator Thomas Bartosiewicz
Assemblyman Peter G. Mirto
Assemblyman John T. Flack
Assemblyman Alfred Delli Bovi
Assemblyman Joseph Lentol
Assemblyman Frederick Schmidt
Councilman Walter Ward
Councilman Thomas Manton
Michael J. Bosinger — Dist. Leader 37AD — Part A
A. Vakselis
Simas Kudirka
K. Miklas
Dr. A. K. Bogdanovics — V.P. Council of Latvia— American Org. of N.Y.
Allen Penza — Estonian-American Asso. of L.I.
Elmar Lipping — Estonian War Veterans of N.Y.

SPECIAL FEATURE —
Ukrainian Bandura Ensemble of New York
Soloist — Soprano — Mrs. Laryssa Magun-Huryn
Musical Director — Rt. Reverend S. K. Pastuchiv
Administrator — Mr. Nick Czorny
Background Interpretative — Laryssa Kukrycka-Lynsniak

Visus maloniai kviečia
Chairman Peter C. Wytenus
Committee:
W. B. Rodgers
Helen Kulber
Bette Wytenus
V. Padvarietis